

2608

ՔՕՍԵԱՆ Հ. Ռ.

ԹՈՒԱԲԱՆՈՒԹԻՒՆ

(ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ)

ՏԱՐՐԱԿԱՆ ԸՆԹԱՑՔ

Բ. ՏԱՅԵ

Գ. Ա. Հ. Ի Ր Է

ՏՊԱԳՐ. ՑԱԿՈՐ ՓԱՓԱՋԵԱՆ

1937

511(015)
բ-84

511 (075)
Բ-84

48

SEP 2006

Հ. Ռ.

ԹՈՒԱԲԱՆՈՒԹԻՒՆ

(ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ)

ՏԱՐՐԱԿԱՆ ԸՆԹԱՑՔ

Բ. ՏԱՐՔ

Գ. Ա. Հ. Ի. Բ.

ՏՊԱԳՐ. ՅԱԿՈԲ ՓԱՓԱԶԵԱՆ

1937

5441

6. ԹՈՒԱՆՇԱՆՈՎ գրեցէք. չորսհարիւր, ութհարիւր, երկուհարիւր, հինգհարիւր, երեքհարիւր:

7. Գիրով գրեցէք. 500, 800, 900, 400, 1000
300, 400, 100, 200:

4. Քանի՞ չր. կայ հինգհարիւրին, եօթնհարիւրին, իննհարիւրին, հազարին մէջ:

Բ.

1. Համրեցէք կարգաւ Տ.ները 220 էն մինչև 340, 700 էն 890, 370 էն 510, 630 էն 750:

2. ԹՈՒԱՆՇԱՆՈՎ գրեցէք. հինգհարիւր երեսուն եւերկու, վեցհարիւր քառասունեւչորս, իննհարիւր ութսունեւհինգ, երեքհարիւր եօթանասունեւերկու, երկուհարիւր վաթսունեւկէց, չորսհարիւր տասնեւինը:

3. Գիրով գրեցէք. 549, 684, 195, 237, 469:

4. Ինչպէս պիտի կարգամ մէկ անգամէն՝

5 չր. 3 Տ. և 4 Մ. = 534

7 » 1 » » 3 » =

8 » 4 » » 6 » =

4 » 7 » » 8 » =

6 » 9 » » 1 » =

9 » 5 » » 7 » =

2 » 6 » » 6 » =

5. Քանի՞ չր., Տ. և Մ. կայ 534ին, 836ին, 717ին, 964ին, 628ին, 432ին, 579ին, 194ին, 356ին 288ին, 777ին, 601ին մէջ:

6. Համրեցէք 289 էն մինչև 315 ու գրեցէք:

» 153 » » 217 » »

» 875 » » 906 » »

» 694 » » 791 » »

» 785 » » 812 » »

» 567 » » 701 » »

Գ.

1. Զոյգ Տ.ներ աւելցուցէք 200, 400, 600, 800 և 1000 թիւերուն վրայ (Յիշեցէ՛ք 220):

2. Անզոյգ Տ.ներ աւելցուցէք 100, 300, 500, 700 և 900 թիւերուն վրայ (110)

3. Զոյգ Տ.ներ և անզոյգ Մ.ներ աւելցուցէք զոյգ Հր.ներու վրայ (243):

4. Անզոյգ Տ.ներ և զոյգ Մ.ներ աւելցուցէք անզոյգ Հր.ներու վրայ (532)

5. Գիրով գրեցէք վերի 1 էն 4 հրահանգներուն մէջ գտնուած բոլոր թիւերը:

6. Ի՞նչ պիտի ունենամ երբ

1 չր.ին քով 1 Տ. և 1 Մ. գտնամ = 111

2 » » 2 » » 2 » » = ...

3 » » 6 » » 8 » » = ...

4 » » 7 » » 6 » » = ...

5 » » 3 » » 0 » » = ...

6 » » 4 » » 0 » » = ...

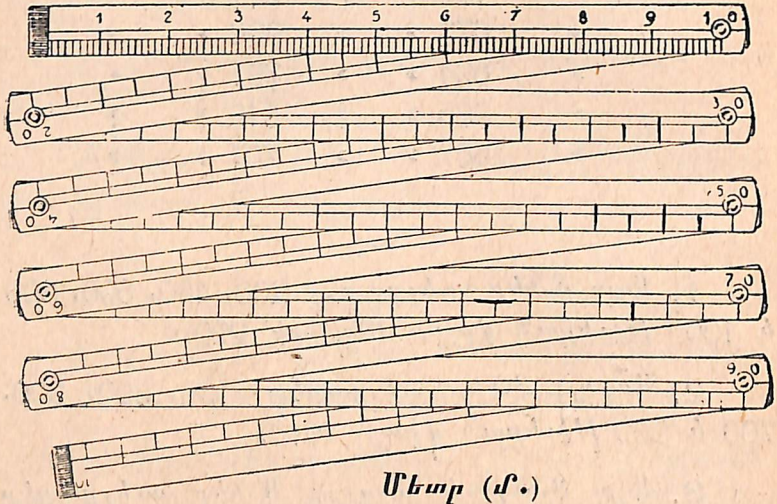
7 » » 0 » » 7 » » = ...

8 » » 0 » » 5 » » = ...

9 » » 0 » » 0 » » = ...

ԵՐԿԱՅՆՈՒԹԵԱՆ ՄԻՈՒԹԻՒՆ

Մետր (մ.)

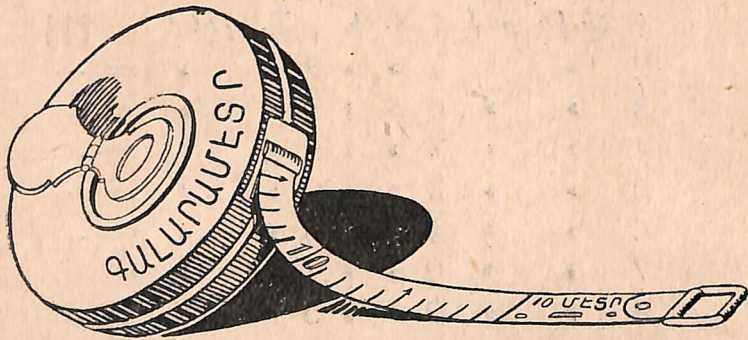

Տեսիվետր (սմ.)

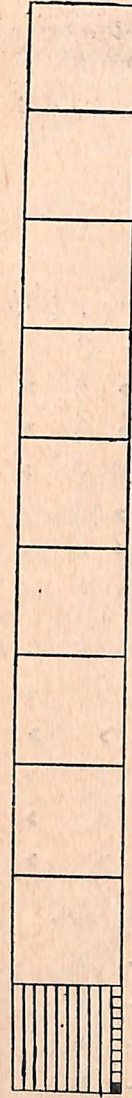
Սանտիմետր (սմ.)

Միլիմետր (մմ.)

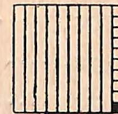

Գալարամետր (10 մ.)

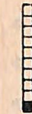
1 Հգ. = 10 Հր. =
100 Տ. = 1000 Մ.
կը գրուի Գ. որդ
կարգին վրայ:

1000

100

10

1

1 Հր. = 10 հատ Տ., = 100 հատ Մ., կը գրուի Գ. որդ կարգին վրայ:

1 Տ. = 10 հատ Մ., կը գրուի աջ կողմէն սկսելով Բ. որդ կարգին վրայ:

1 Մ. = 1 հատ, կը գրուի աջ կողմէն սկսելով առաջին կարգին վրայ:

Մետր = 100 Սանտիմետր (սմ.) կամ 1000 Միլիմետր (մմ.)

10 Մետրին կ'ըսենք Տեքամետր (Տմ.)

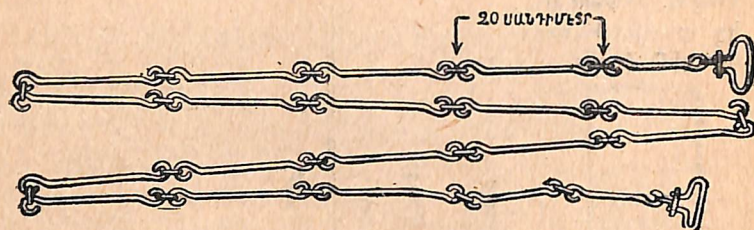
100 » » Հեքտամետր (Հմ.)

1000 » » Գիլամետր (Գմ.)

Ուրեմն

1 Գմ. = 10 Հմ. = 100 Տմ. = 1000 մ.

Շղթայաձև տեքամետր

ԽՆԴԻՐՆԵՐ

1. Քանի՞ սմ. կայ 2 մ. ի մէջ 2. Քանի՞ մ. կայ 1 չմ. ի մէջ

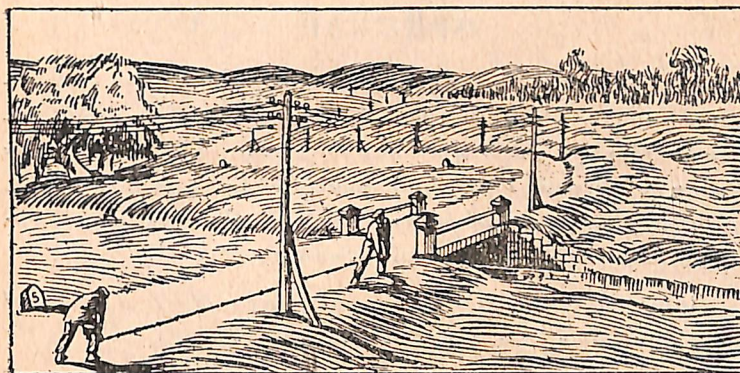
»	»	»	7	»	»	»	»	»	3	»	»
»	»	»	8	»	»	»	»	»	5	»	»
»	»	»	9	»	»	»	»	»	8	»	»
»	»	»	6	»	»	»	»	»	9	»	»
»	»	»	5	»	»	»	»	»	10	»	»
»	»	»	4	»	»	»	»	»	4	»	»
»	»	»	3	»	»	»	»	»	2	»	»

3. 3 չմ. և 3 ծմ. = ... մ. 4. 1 Քմ. քանի՞ մ. ունի

4	»	»	5	»	=	...	»	$\frac{1}{2}$	»	»	»	»
2	»	»	9	»	=	...	»	3	»	»	»	»
5	»	»	7	»	=	...	»	6	»	»	»	»
7	»	»	6	»	=	...	»	4	»	»	»	»
8	»	»	4	»	=	...	»	5	»	»	»	»

5. 3 մ. 6 տմ. 5 սմ. = 365 սմ.

4	»	5	»	2	»	=	.....	»
5	»	0	»	4	»	=	.....	»
8	»	3	»	5	»	=	.....	»
6	»	4	»	0	»	=	.....	»
7	»	2	»	6	»	=	.....	»

Թե ինչպէս կը չափեն համբուն երկայնութիւնը
շղթայաձև Տեքամետրով:

6. Հեռաձայնի երկու սիւներուն միջև եղած հե-
ռաւորութիւնը մօտաւորապէս 50 մ. է: Ո՞րքան է
հեռաւորութիւնը Ա.—Գ, Ա.—Է, Ա.—ԺԲ սիւներուն:

7. 1 չմ. 3 ծմ. 5 մ. = 135 մ.

5	»	2	»	4	»	=	....	»
4	»	0	»	1	»	=	....	»
6	»	1	»	7	»	=	....	»
8	»	9	»	0	»	=	....	»
2	»	4	»	3	»	=	....	»
4	»	6	»	7	»	=	....	»
3	»	2	»	1	»	=	....	»

8. Ճամբու մը երկու կողմերը ծառեր տնկուած
են հաւասար հեռաւորութեամբ: Ա. ծառէն մինչև Բ.
ծառ եղած հեռաւորութիւնն է 20 մ.: Ո՞րքան է
Ա.—Գ, Ա.—Է, Ա.—Թ, Ա.—Ժ ծառերուն միջև եղած
հեռաւորութիւնը:

ԴՐԱՄԱՆԵՐ

Հին ժամանակները դրամ չկար: Շատ ուշ սկսաւ արծաթ, ոսկի, ցիֆէլ, պղինձ և ալումինիում դրամներու գործածութիւնը: Հին դրամները քանձօր էին և չունէին կանոնաւոր բոլորակ: Ներկայ ժամանակիս դրամները սակայն կլոր են և չափ սիրուն: Կան նաև թուղթէ դրամներ. ասոնք կը կոչուին դրամսոմս (պանքնոթ):

Բոլոր դրամներուն վրայ կայ գրութիւն մը. ասով մենք կ'իմանանք այդ դրամին արժէքը (գինը):

Դրամով չափ կը գիւրիներու վաճառականութիւնը ու կը թեթեւայ մարդիկներուն ապրուստը:

Ոսկի և արծաթ դրամները երբեմն չափ հազուադէպ են:

ԴՐԱՄԱՆ ԱՆՈՒՆՆԵՐ ՔԱՆԻ ՄԸ ԵՐԿԻՐՆԵՐՈՒ

Ֆրանսայի դրամը	Ֆրանկ է, ֆր. = 100 սանտիմ (ս.)
Պուլկարիոյ	» Լեւա է, լւ. = 100 ստոտինի (ստ.)
Ռումանիոյ	» Լէյ է, լէ. = 100 պանի (պ.)
Յունաստանի	» Տրախմի է, տր. = 100 լեպտա (լպ.)
Իտալիոյ	» Լիրէս է, լիր. = 100 սենտ. (ս.)
Ամերիկայի	» Տոլար է, տոլ. = 100 սենտ. (ս.)
Եգիպտոսի	» Ղուրուօ է, զրշ. = 10 միլլիէմ (մլ.)

ԽՆԴԻՐՆԵՐ

1. 4 դրամատումս	5 ֆր.էն = 20 ֆր.
8 »	10 » = ... »
2 »	100 տր.էն = ... տր.
7 »	100 » = ... »
6 »	50 տոլ.էն = ... տոլ.
5 »	100 » = ... »
9 »	100 լիր.էն = ... լիր.
8 »	20 » = ... »

2. 4 լւ. = 400 ստ.	3. 2 ֆր. և 40 ս. = 240 ս.
7 » = ... »	3 » » 22 » = ... »
$1\frac{1}{2}$ » = ... »	6 » » 50 » = ... »
6 » = ... »	1 » » 30 » = ... »
10 » = ... »	4 » » 81 » = ... »
8 » = ... »	7 » » 44 » = ... »
3 » = ... »	8 » » 10 » = ... »
5 » = ... »	7 » » 50 » = ... »
2 » = ... »	5 » » 90 » = ... »
4. 3 լիր. = 300 ս.	5. 6 լէյ և 40 պ. = 640 պ.
6 » = ... »	8 » » 49 » = ... »
8 » = ... »	2 » » 50 » = ... »
6 տոլ. = ... »	9 » » 15 » = ... »
9 » = ... »	10 » » 55 » = ... »
3 » = ... »	7 տր. » 50 լեպ. = ... լեպ.
6 » = ... »	8 » » 15 » = ... »
2 » = ... »	10 » » 20 » = ... »

6. Գոհարիկի անունն է: Հայրիկն անոր խնայողական գանձանակին մէջ նետեց 5 ֆր., մայրիկը 4 ֆր., իսկ պապիկը 6 ֆր.: Ամէն մէկը քանի՞ ս. նետեց գանձանակին մէջ:

7. Մամիկը Գոհարիկին համար գնեց կարմիր գլխարկ մը զեղին ժապաւէններով, և մէկ զոյգ ճերմակ ձեռնոց: Այս ամէնուն համար վճարեց 200 սենտ: Քանի՞ տոլար վճարեց:

8. Իր ընկերներն ալ շաքարեղէն բերած էին: Լեւոն 100 ս., Սարգիս 200 ս., իսկ Նշան 500 ս. տուած էին: Ամբողջ քանի՞ ֆր.ի շաքարեղէն գնած էին:

ԳՈՒՄԱՐՈՒՄ ԹԻՒԵՐՈՒ
ՄԻՆՁԵՒ 100

(Քաղուածք)

Ա.

1. $20+10=30$	2. $20+6=26$	3. $24+6=30$
$30+20=$	$40+7=$	$32+8=$
$40+20=$	$80+8=$	$96+4=$
$60+20=$	$80+9=$	$82+8=$
$60+30=$	$70+4=$	$27+3=$
$40+50=$	$24+3=$	$36+7=$
$30+40=$	$35+4=$	$56+8=$
$20+70=$	$43+9=$	$87+7=$
$20+80=$	$83+5=$	$86+9=$
$50+40=$	$74+3=$	$79+6=$

4. $50 \text{ ֆր. } 20 \text{ ս. } + 40 \text{ ֆր. } 60 \text{ ս. } = 90 \text{ ֆր. } 80 \text{ ս.}$

$60 \text{ » } 40 \text{ » } + 30 \text{ » } 50 \text{ » } =$

$20 \text{ » } 30 \text{ » } + 15 \text{ » } 25 \text{ » } =$

$35 \text{ » } 15 \text{ » } + 32 \text{ » } 28 \text{ » } =$

$6 \text{ » } 7 \text{ » } + 14 \text{ » } 21 \text{ » } =$

$11 \text{ » } 12 \text{ » } + 23 \text{ » } 34 \text{ » } =$

ՀՈՎԻՒՐ

1. Հովիւ մը ունէր 50 ոչխար և 30 այծ: Քանի՞ անասուն ունէր:

2. Յաջորդ տարին 7 ոչխար և 5 այծ ալ գնեց: Քանի՞ ոչխար և քանի՞ այծ ունեցաւ: Ամբողջ քանի՞ կենդանի ունեցաւ:

3. Շուկայ գնաց ու ծախեց 72 տր. 20 լպ.ի պանիր, իսկ կարագ 15 տր. 70 լպ. աւելի: Քանի՞ տր.ի կարագ ծախեց:

4. Քանի՞ այծ կ'ընէ 36 և 3 այծը:
 » ուլ » 85 և 7 ուլը:
 » գառնուկ » 72 և 9 գառնուկը:
 » խոյ » 27 և 8 խոյը:

Բ.

1. $24+16=$	2. $8+4+3=$	3. $9+10+21+4=$
$45+35=$	$15+6+4=$	$7+8+27+33=$
$56+24=$	$45+7+2=$	$6+9+4+51=$
$73+17=$	$58+20+4=$	$10+6+29+40=$
$25+16=$	$30+25+8=$	$24+7+3+6=$
$56+18=$	$50+13+13=$	$51+10+20+9=$
$74+19=$	$63+32+4=$	$7+1+2+6=$
$24+48=$	$38+24+13=$	$59+2+37+4=$

ԴԻՊ Ի ԳԵՏ

1. Ազգ. վարժարանի աշակերտները գետտի գացին զուարճանալու: 32 մանչ և 23 աղջիկ էին: Քանի՞ հոգի էին ամէնքը:

2. Տեսան 2 կարգ կռուկ. մէկ կարգին վրայ շարուած էին 26 կռուկ, իսկ միւսին 34: Քանի՞ կռուկ տեսան:

3. Քիչ ետքը տեսան 17 վայրի բադ, և յետոյ ալ 15 հատ, որոնք հանդարտ հանդարտ կը թռչէին իրենց առջեւէն: Քանի՞ բադ տեսան:

4. Հա՛պա ծիծեռնակները, 47 հատ մէկ կողմերնին, 36 հատ միւս կողմերնին արագ արագ կը սուրային: Քանի՞ ծիծեռնակ տեսան:

5. Վերադարձին աշակերտները 26, իսկ աշակերտուհիները 19 հոգի էին: Քանի՞ հոգի վերադարձան վարժարան:

ԳՈՒՄԱՐՈՒՄ ԹԻՒԵՐՈՒ
ՄԻՆՁԵՒ 1000

I

ՀԱՐԻԻՐԱՌՈՐ՝ ՀԱՐԻԻՐԱՌՈՐԻ ՀԵՏ

Դրամատոմսեր՝ 100 ական ֆր.նոց
ՕՐԻՆԱԿ
 $200 \text{ ֆր.} + 300 \text{ ֆր.} = 500 \text{ ֆր.}$
 $400 \text{ »} + 500 \text{ »} = 900 \text{ »}$

1. $100 + 100 = 200$	2. $200 + 300 + 100 = 600$
$200 + 200 =$	$200 + 400 + 400 =$
$300 + 300 =$	$200 + 200 + 600 =$
$400 + 400 =$	$300 + 300 + 400 =$
$500 + 500 =$	$300 + 400 + 100 =$
$500 + 400 =$	$300 + 100 + 500 =$
$500 + 300 =$	$400 + 200 + 300 =$
$600 + 400 =$	$400 + 100 + 400 =$
$700 + 300 =$	$400 + 100 + 100 =$
$600 + 200 =$	$300 + 200 + 200 =$
$600 + 100 =$	$300 + 200 + 100 =$
$100 + 800 =$	$600 + 100 + 100 =$

ՊԱՐՏԻՉՊԱՆԸ

1. Պարտիզպանը շուկայ տարաւ 2 կառք կաղամբ: Մէկ կառքին մէջ կար 300, իսկ միւսին մէջ 400 կաղամբ: Քանի՞ կաղամբ տարաւ շուկայ:

2. Ածու մը ունէր 400 ճերմակ կաղամբ, իսկ կարմիրներէն ալ 100 հատ աւելի: Քանի՞ կաղամբ կար ածուին մէջ:

3. Պարտիզպանը սոխ ծախեց 3 գիւղացիի: Առաջին գիւղացին գնեց 200 տրցակ, երկրորդը՝ 100 տրցակ աւելի, իսկ երրորդը՝ առաջինին կրկինն առաւ: Քանի՞ տրցակ ծախեց գիւղացիներուն:

4. Մէկ օրուան մէջ պարտիզպանն առաւ 4 դրամատոմս 100 ֆր.նոց և ուրիշ զանազան դրամատոմսեր 300 ֆր.ի: Այդ օրը քանի՞ ֆր. առաւ պարտիզպանը:

5. Անգամ մը ծախեց 100 տրցակ սոխ խոհարարի մը, ուրիշ մէկուն տուաւ 200, և երրորդի մը այնքան, որքան որ Ա.ը և Բ.ը միասին առած էին: Ամբողջ քանի՞ տրցակ սոխ ծախեց:

6. Սխտոր ծախեց Ա. սպասուհիին 200 տրցակ, Բ.ին՝ 100 տրցակ աւելի, իսկ Գ.ին՝ առաջին երկուքին հաւասար: Քանի՞ տրցակ սխտոր ծախեց:

7. Լուբիայէն ծախեց Ա. շաբթուան մէջ 300 ֆկր., Բ. շաբթբը 200 ֆկր. աւելի: Երկու շաբթուան մէջ քանի՞ ֆկր. Լուբիա ծախեց:

8. Շուկայէն վերադարձին պարտիզպանն իր քոյի ունէր 6 դրամատոմս 100 ֆր.նոց

5   »   20   »

10   »   10   »

20   »   5   »

100 մանրուկ դրամ 1   »

Ամբողջ քանի՞ ֆր. ունէր:

II

ՀԱՐԻՐԱՌՈՐ՝ ՏԱՄՆԱՌՈՐԻ ՀԵՏ

ՕՐԻՆԱԿ

Հեքամետր և Տեքամետր

$$4 \text{ Հմ.} + 3 \text{ Տմ.} = 430 \text{ մ.}$$

Հարիւրաւոր և Տասնաւոր

$$700 + 60 = 760$$

1. $200 + 50 =$ 2. $40 + 200 =$ 3. $300 + 20 + 20 =$
 $300 + 70 =$ $80 + 300 =$ $500 + 40 + 30 =$
 $400 + 80 =$ $60 + 500 =$ $600 + 30 + 30 =$
 $500 + 60 =$ $30 + 700 =$ $800 + 40 + 40 =$
 $300 + 90 =$ $40 + 400 =$ $800 + 70 + 10 =$
 $800 + 40 =$ $10 + 900 =$ $900 + 50 + 40 =$
 $900 + 90 =$ $60 + 600 =$ $200 + 200 + 30 =$
 $700 + 80 =$ $90 + 900 =$ $500 + 200 + 90 =$

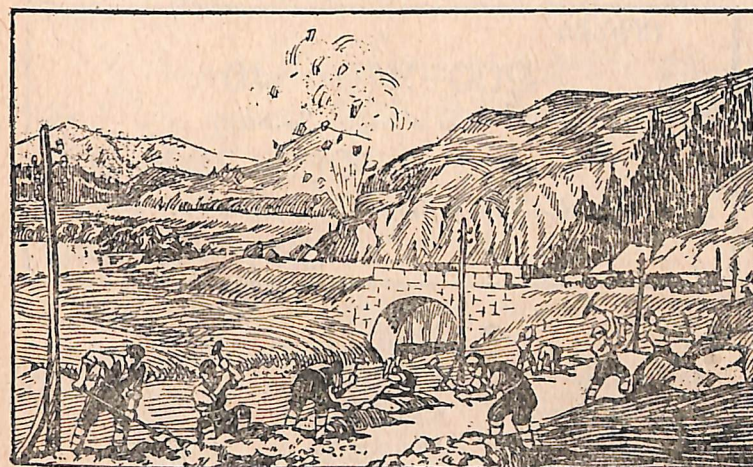
4. $300 \text{ մ.} + \dots \text{ մ.} = 1 \text{ Գմ.}$ 5. $2 \text{ Հմ.} + 5 \text{ Տմ.} = \dots \text{ մ.}$
 $600 \text{ »} + \dots \text{ »} = 1 \text{ »}$ $4 \text{ »} + 3 \text{ »} = \dots \text{ »}$
 $400 \text{ »} + \dots \text{ »} = 1 \text{ »}$ $6 \text{ »} + 8 \text{ »} = \dots \text{ »}$
 $700 \text{ »} + \dots \text{ »} = 1 \text{ »}$ $7 \text{ »} + 1 \text{ »} = \dots \text{ »}$
 $900 \text{ »} + \dots \text{ »} = 1 \text{ »}$ $9 \text{ »} + 4 \text{ »} = \dots \text{ »}$
 $800 \text{ »} + \dots \text{ »} = 1 \text{ »}$ $9 \text{ »} + 6 \text{ »} = \dots \text{ »}$

6. $3 \text{ ֆր. և } 50 \text{ ս.} = \dots \text{ ս.}$
 $5 \text{ » } 20 \text{ »} = \dots \text{ »}$
 $8 \text{ » } 90 \text{ »} = \dots \text{ »}$
 $7 \text{ » } 30 \text{ »} = \dots \text{ »}$
 $9 \text{ » } 70 \text{ »} = \dots \text{ »}$

ԽՃՈՒՂԻ ՇԻՆՈՒԹԻՒՆ

1. Քաղաքի մը և կայարանի մը մէջ եղած հեռաւորութիւնը 9 Հմ. և 6 Տմ. է: Քանի՞ մ. է այդ հեռաւորութիւնը:

2. Քաղաքապետութիւնը որոշեց խճուղի մը շինել տալ: Առաջին անգամ 400 մ. ը բաւական նկատեցին, սակայն յետոյ 80 մ. եւս աւելցուցին վրան: Քանի՞ մ. պիտի ըլլայ խճուղին:

3. Գործըն սկսաւ: Մէկ օրուան մէջ 200 աշխատաւոր բանեցան, յաջորդ օրը սակայն 20 հոգի աւելցան: Քանի՞ հոգի աշխատեցան երկրորդ օրը:

4. Ուրիշ աշխատաւորներ ալ եկան ու սայլեւրով քար ու խիճ բերին: Եղան սայլերով գործեցին 100 հոգի, իսկ ձիու կառքերով 30 հոգի: Քանի՞ հոգի էին սայլապան ու կառապան ի միասին:

5. Սկսան շինել նաեւ փոքրիկ կամուրջ մը խճուղիին համար: Քաղաքէն 5 Հմ. և 7 Տմ. հեռու էր: Քանի՞ մ. էր կամուրջին հեռաւորութիւնը քաղաքէն:

5313-55

6. Աշխատանքներուն մէջ կային նաեւ քարակոփներ: Մէկ խումբը կոփեց 200 կառք քար, իսկ միւս խումբը 80 կառք աւելի: Քանի՞ կառք քար կոփեց երկրորդ խումբը:

III

ՀԱՐԻՐԱՅԻՆ՝ ՀԱՐԻՐԱՅԻՆ
ԵՒ ՏԱՍՆԱՅԻՆ ՀՅՏ

ՕՐԻՆԱԿ

$$200 + 340 = 540$$

Կը գումարեմ նախ միայն ՀՐ.ները

$$200 + 300 = 500$$

և պատասխանին վրայ կ'աւելցնեմ Տ.ները

$$500 + 40 = 540$$

1. $200 + 120 =$	2. $220 + 100 =$	3. 400	} + 170 =	
$300 + 150 =$	$430 + 200 =$	600		
$500 + 220 =$	$350 + 300 =$	300		
$600 + 310 =$	$470 + 200 =$	500		
$400 + 260 =$	$670 + 200 =$	4.	} 500 =	
$600 + 370 =$	$430 + 500 =$	450 +		300 =
$700 + 270 =$	$620 + 300 =$			400 =
$800 + 120 =$	$790 + 200 =$			200 =

5. 3 ՀՐ. + 150 Տ. = ... Տ.

6 » + 370 » = ... »

2 » + 530 » = ... »

6. 4 ՀՐ. 3 ՏՐ. + 1 ՀՐ. = ... ՍՐ.

1 » 7 » + 8 » = ... »

5 » 1 » + 3 » = ... »

ՔԵՌԻ ՄԿՈՅԻՆ ՊԱՐՏԷԶԸ

1. Քեռի Մկոն իր արտը մրգաստանի վերածել ուղեց: 580 ֆր. թել գնեց ցանկապատ քաշելու համար, և 400 ֆր. ալ օրավարձք տուաւ աշխատանքին: Քանի՞ ֆր. ծախսեց այս գործին համար:

2. Յաջորդ տարին տնկեց 140 սալորենի, 100 խնձորենի և 20 տանձենի: Քանի՞ պտղատու ծառ տնկեց:

3. Պարտէզին եղերքներն ալ տնկեց 230 եղելին և 200 բարտի: Քանի՞ անպտուղ ծառ տնկեց:

4. Քանի մը տարի ետքը քեռի Մկոն 140 Բկր. ձերմակ սալոր և 700 Բկր. սև սալոր քաղեց ծառերէն: Քանի՞ Բկր. սալոր հաւաքեց:

5. Խնձորենիներէն առաւ անգամ մը 460 ֆր., յետոյ ալ 200 ֆր. աւելի: Քանի՞ ֆր. առաւ երկրորդ անգամ:

6. Տանձ քիչ ունէր: Այս տարի անգամ մը 140 Բկր., ետքն ալ 100 Բկր. միայն կրցաւ ծախել: Քանի՞ Բկր. տանձ ծախեց:

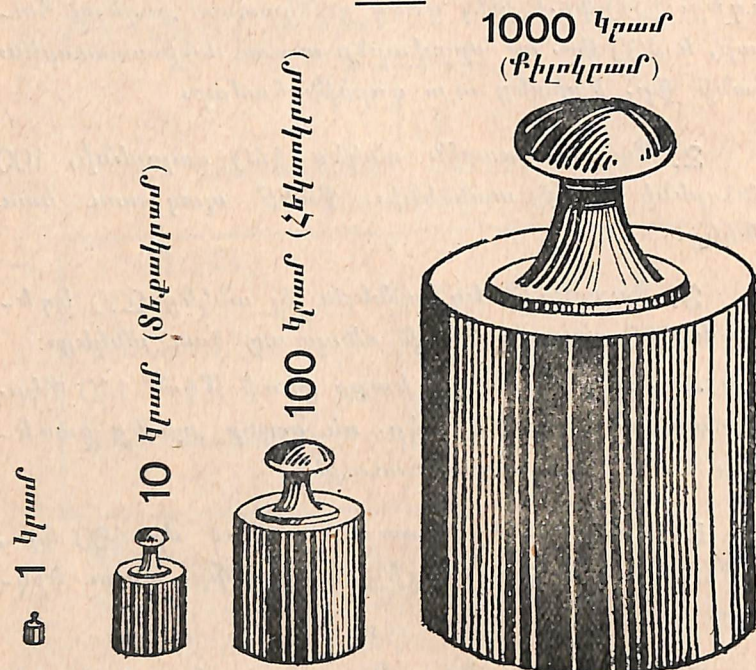
7. Կեռասենի ունէր 100 հատ, 60 հատ ալ նոր տնկեց: Քանի՞ կեռասենի ունեցաւ:

8. Յաջորդ տարին մէկ ամսուան մէջ կրցաւ ծախել 200 Բկր. բալ, իսկ կեռաս 160 Բկր. աւելի: Քանի՞ Բկր. կեռաս ծախեց:

ԾԱՆՐՈՒԹԵԱՆ ՄԻՈՒԹԻՒՆ

ԿՐԱՄ

1 կրամ, որուն համառօտ գրուածինն է՝ կր.

10 կրամ կամ 1 Տեքակրամ (Տկր.)
Տեքա կը նշանակէ Տասը

100 կրամ կամ 1 Հեկտոկրամ (Հկր.)
Հեկտո կը նշանակէ Հարիւր

1000 կրամ կամ 1 Քիլոկրամ (Քկր.)
Քիլո կը նշանակէ Հազար

1 Տեքակրամն ունի 10 կր.

1 Հեկտոկրամն » 10 Տկր. կամ 100 կր.

1 Քիլոկրամն » 10 Հկր., 100 Տկր., 1000 կր.

100 Քիլոկրամին կ'ըսեն նաև ՄԵՏՐԱԿԱՆ ՔԱՆԹԱՐ կամ ԿԵՆՏՆԱՐ:

1000 Քիլոկրամին կ'ըսեն ԹՅՆ կամ ՏԱԿԱՌԱՉԱՓ:

ԽՆԴԻՐՆԵՐ

1. 3 Հկր. = 300 կր. 2. 1 Հկր. + 3 Տկր. = 130 կր.

5 » = ... » 2 » + 6 » = ... »

8 » = ... » 4 » + 7 » = ... »

6 » = ... » 8 » + 5 » = ... »

4 » = ... » 6 » + 1 » = ... »

3. 370 կր. = 3 Հկր. և 7 Տկր.

240 » = ... » և ... »

650 » = ... » և ... »

710 » = ... » և ... »

560 » = ... » և ... »

330 » = ... » և ... »

460 » = ... » և ... »

570 » = ... » և ... »

120 » = ... » և ... »

290 » = ... » և ... »

4. 2 կենտինար շաքար = 200 Քկր.

5 » աղ = ... »

7 » բրինձ = ... »

9 » ալիւր = ... »

6 » գարի = ... »

5. 2 կենտինար + 8 կենտինար = 1 Տակառաչափ

6 » + ... » = 1 »

8 » + ... » = 1 »

7 » + ... » = 1 »

9 » + ... » = 1 »

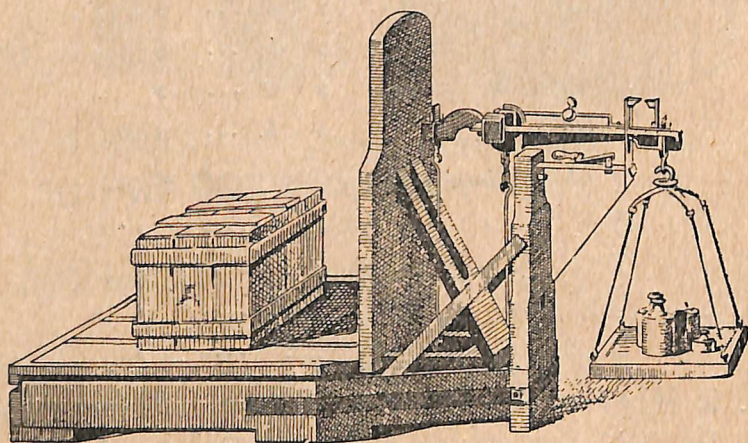

6.	1	Տակառաչափ	+	6	Կենտինար	=	1600	Քկր.
	1	»	+	2	»	=	...	»
	2	»	+	9	»	=	...	»
	2	»	+	4	»	=	...	»
	3	»	+	7	»	=	...	»
	3	»	+	8	»	=	...	»
	4	»	+	4	»	=	...	»
	5	»	+	6	»	=	...	»
	8	»	+	1	»	=	...	»

ՏԱՍՆԵԿԱՆ ԿՇԻՌՈՎ ՉՍՓԵՐ

Ա.

1. Վարդուշ եղաւ տասնեկան կշիռին վրայ, իսկ նժարին վրայ դրին 3 Քկր. և 200 կր.: Ըսին իրեն որ 32 Քկր. կը կշռէ: Ի՞նչպէս հաշուեցին:

2. Աղատուհին համար դրին 3 Քկր. միայն: Քանի՞ Քկր. կը կշռէ Աղատուհի:

3. Օհանիկին համար դրին 3 Քկր. և 500 կր.: Քանի՞ Քկր. կը կշռէ Օհանիկ:

4. Նժարին վրայ դրին 7 Քկր. և 800 կր., իսկ դիմացը դրին հակ մը բամբակ: Ո՞րքան կշռեց այդ բամբակը:

Բ.

Կան աստնեկան եւ հարիւրեկան կշիռներ, որոնք ծանրութիւնը կը ցուցնեն առանց կրամի: Այս կշիռներն ունին երկու գունդ (ծանրոց), որոնք շարժական են, իսկ ծանրութիւնն ալ կը հասկցուի այն քուանշանէն, որուն վրայ կեցած է շարժական ծանրոցը:

1. Հակ մը բամբակ կը կշռէ 60 Քկր., ուրիշ հակ մըն ալ 40 Քկր.: Ի միասին քանի՞ Քկր. կը կշռեն:

2. Տակառի մը մէջ լեցուցին 95 Քկր. պանիր, տարան է (միայն տակառին ծանրութիւնը) 17 Քկր.: Քանի՞ Քկր. է տակառով պանիրը (պրոլտոս):

3. Ուրիշ տակառի մը ծանրութիւնն է 20 Քկր., մէջը լեցուցին 140 Քկր. թարմ ձուկ: Հիմա ո՞րքան կը կշռէ տակառը:

4. Երկու պարկ ալիւր կշռեցին և գտան 190 Քկր.: Ասոնց վրայ աւելցուցին 60 Քկր. գարի: Ամբողջ քանի՞ Քկր. կը կշռեն ալիւր և գարի:

IV

ՀԱՐԻՒՐԱՌՈՐ ԵՒ ՏԱՍՆԱՌՈՐ՝ ա) ՏԱՍՆԱՌՈՐԻ
բ) ՀԱՐԻՒՐԱՌՈՐԻ ԵՒ ՏԱՍՆԱՌՈՐԻ ՀԵՏ

Ա.

ՕՐԻՆԱԿ

$$360 + 30 = 390$$

կը գումարեմ նախ ճ.ները

$$60 + 30 = 90$$

յետոյ կ'աւելցնեմ Հր.ը

$$300 + 90 = 390$$

1. $220 + 30 =$	2. $20 + 240 =$	3. $420 + 230 =$
$340 + 40 =$	$30 + 160 =$	$480 + 110 =$
$510 + 60 =$	$40 + 140 =$	$630 + 250 =$
$620 + 30 =$	$50 + 310 =$	$560 + 130 =$
$740 + 50 =$	$60 + 220 =$	$340 + 630 =$
$730 + 60 =$	$70 + 510 =$	$510 + 380 =$
$820 + 70 =$	$40 + 950 =$	$170 + 510 =$
$930 + 50 =$	$80 + 610 =$	$230 + 740 =$

4. $120 \text{ Բկր. } 300 \text{ կր. } + 150 \text{ Բկր. } =$
 $130 \text{ » } 650 \text{ » } + 240 \text{ » } =$
 $560 \text{ » } 230 \text{ » } + 320 \text{ » } =$
 $170 \text{ » } 520 \text{ » } + 450 \text{ » } =$
 $120 \text{ » } 300 \text{ » } + 230 \text{ » } 360 \text{ կր. } =$
 $250 \text{ » } 500 \text{ » } + 360 \text{ » } 240 \text{ » } =$
 $270 \text{ » } 120 \text{ » } + 420 \text{ » } 560 \text{ » } =$
 $310 \text{ » } 240 \text{ » } + 540 \text{ » } 620 \text{ » } =$
 $420 \text{ » } 160 \text{ » } + 260 \text{ » } 410 \text{ » } =$
 $630 \text{ » } 250 \text{ » } + 470 \text{ » } 160 \text{ » } =$

ՎԱՃԱՌԱՍՈՒՆԸ

1. Վաճառատուն հասաւ 2 սնտուկ ապրանք: Առաջինը կը կշռէր 120 Բկր. 200 կր., երկրորդը՝ 140 Բկր. 500 կր.: Քանի՞ Բկր. ապրանք եկաւ վաճառատուն:

2. Օր մը ծախեցին 240 Բկր. 100 կր. ծովի աղ, և 130 Բկր. 400 կր. աղ քարաղ: Քանի՞ Բկր. աղ ծախեցին:

3. Այդ ընկերութիւնն ընդունեցաւ վաւոն մը աղ, վաւոն մը ալիւր: Կայարանէն խանութ փոխադրութեան համար կառապաններուն տուին 440 ֆր. աղին համար, իսկ ալիւրին համար 30 ֆր. աւելի: Քանի՞ ֆր. վճարեցին կառապաններուն ալիւրին համար:

4. Մարդ մը ընկերութենէն գնեց ճերմակ և սև ալիւր: Ճերմակին համար տուաւ 320 ֆր., իսկ սևին համար 650 ֆր.: Քանի՞ ֆր. վճարեց ամբողջին:

5. Մայր մը իր պզտիկը վաճառատուն ղրկեց, որպէս զի գնէ 10 ֆր.ի շաքարեղէն և 20 ֆր.ի տուրմ: Այդ փոքրիկին տուին 250 կր. շաքար և 400 կր. տուրմ: Երկուքն ի միասին քանի՞ կր. կը կշռեն:

6. Անգամ մը վաճառատունն ընդունեցաւ 500 Բկր. փոշի շաքար, և 250 Բկր. քառակուսի շաքար: Քանի՞ Բկր. շաքար մտաւ վաճառատան մէջ:

7. Ուրիշ անգամ ալ 470 Բկր. բրինձ, 320 Բկր. լուրիա և 210 Բկր. սխեռ առին վաճառատան համար: Քանի՞ Բկր. ապրանք առին:

Բ.

ՕՐԻՆԱԿ

$$230 + 70 = 300$$

$$\text{Կը գումարեմ այսպէս} \quad 70 + 30 = 100$$

$$\text{յետոյ կ'աւելցնեմ} \quad 200 + 100 = 300$$

1. $260 + 40 =$	2. $60 + 140 =$	3. $260 + 140 =$
$320 + 80 =$	$20 + 180 =$	$620 + 180 =$
$560 + 40 =$	$80 + 320 =$	$530 + 170 =$
$830 + 70 =$	$20 + 680 =$	$290 + 310 =$
$610 + 90 =$	$90 + 710 =$	$650 + 350 =$
$860 + 40 =$	$30 + 170 =$	$270 + 430 =$
$810 + 90 =$	$80 + 220 =$	$110 + 590 =$
$620 + 80 =$	$30 + 970 =$	$330 + 670 =$

4. $320 \text{ կր.} + \dots \text{ կր.} = 1 \text{ ֆկր.}$
 $560 \text{ »} + \dots \text{ »} = 1 \text{ »}$
 $470 \text{ »} + \dots \text{ »} = 1 \text{ »}$
 $620 \text{ »} + \dots \text{ »} = 1 \text{ »}$
 $760 \text{ »} + \dots \text{ »} = 1 \text{ »}$
 $830 \text{ »} + \dots \text{ »} = 1 \text{ »}$

5. $5 \text{ կնտ.} * 70 \text{ ֆկր.} + \dots \text{ կնտ. և } \dots \text{ ֆկր.} = 1 \text{ Տկո.}^{**}$
 $7 \text{ » } 40 \text{ »} + \dots \text{ » և } \dots \text{ »} = 1 \text{ »}$
 $3 \text{ » } 60 \text{ »} + \dots \text{ » և } \dots \text{ »} = 1 \text{ »}$
 $8 \text{ » } 30 \text{ »} + \dots \text{ » և } \dots \text{ »} = 1 \text{ »}$
 $6 \text{ » } 10 \text{ »} + \dots \text{ » և } \dots \text{ »} = 1 \text{ »}$
 $2 \text{ » } 60 \text{ »} + \dots \text{ » և } \dots \text{ »} = 1 \text{ »}$

*Կնտիւնար = կնտ.   **Տակառաչափ = Տկո.

ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՅԸ

1. Ակնաբուժարանի բաժնին մէջ Յունուարին ներկայացան 130 կին և 170 այր ու տղայ: Ամբողջ քանի՞ հոգի կային այդ հիւանդանոցին մէջ:

2. Փետրուարին ներկայացան 240 կին և 160 այր: Քանի՞ հոգի էին այս ամսուան հիւանդները:

3. Միջին հաշուով վերակապերուն համար օրական կ'առնուն 210 ֆր., պառկող հիւանդներէն 190 ֆր., իսկ դեղերու համար ալ 240 ֆր.: Ո՞րքան է օրական եկամուտը հիւանդներէն:

4. Հիւանդանոցը 640 ֆր.ի դեղ գնեց, 360 ֆր.ի ալ ուրիշ պիտոյքներ: Քանի՞ ֆր. ծախք ըրաւ:

5. Ասկից զատ հիւանդանոցին շաբաթական ծախքն է կաթի համար 230 ֆր., հացի համար 120 ֆր., կերակուրներու և մսի համար 450 ֆր.: Ո՞րքան է շաբաթական ծախքը սնունդի համար:

6. Մէկ ամսուան մէջ ծախսեցին փայտի համար 360 ֆր., իսկ ածուխի համար 540 ֆր.: Քանի՞ ֆր. է վառելիքի ամսական ծախքը:

7. Նոյն ամիսը, լոյսի համար վճարեցին 230 ֆր., յաջորդ ամիսը 20 ֆր. աւելի, իսկ երրորդ ամիսը 320 ֆր.: Քանի՞ ֆր. տուին երեք ամսուան մէջ լոյսի համար:

8. Յաջորդ ամիս աւելի քիչ լոյս գործածեցին: Անգամ մը տուին 170 ֆր., իսկ Բ.օրդ անգամ 30 ֆր. աւելի: Ամբողջ քանի՞ ֆր. տուին այդ ամիս լոյսի համար:

ՕՐԻՆԱԿ

$$350 + 70 = 420$$

$$\text{Կը գումարեմ այսպէս} \quad 50 + 70 = 120$$

$$\text{յետոյ կ'աւելցնեմ} \quad 300 + 120 = 420$$

1. $350 + 60 =$	2. $70 + 170 =$	3. $260 + 260 =$
$460 + 80 =$	$80 + 280 =$	$270 + 270 =$
$550 + 80 =$	$90 + 390 =$	$380 + 380 =$
$640 + 70 =$	$60 + 560 =$	$460 + 460 =$
$730 + 90 =$	$40 + 480 =$	$570 + 190 =$
$770 + 90 =$	$20 + 290 =$	$630 + 280 =$
$850 + 80 =$	$80 + 790 =$	$290 + 680 =$
$790 + 40 =$	$70 + 880 =$	$360 + 590 =$

4. $180 \text{ մ.} + 230 \text{ մ.} = 4 \text{ հմ. և } 10 \text{ մ.}$
 $320 \text{ »} + 190 \text{ »} = \dots \text{ » և } \dots \text{ »}$
 $540 \text{ »} + 270 \text{ »} = \dots \text{ » և } \dots \text{ »}$
 $780 \text{ »} + 190 \text{ »} = \dots \text{ » և } \dots \text{ »}$
 $650 \text{ »} + 260 \text{ »} = \dots \text{ » և } \dots \text{ »}$
 $450 \text{ »} + 380 \text{ »} = \dots \text{ » և } \dots \text{ »}$
 $810 \text{ »} + 190 \text{ »} = \dots \text{ » և } \dots \text{ »}$

Կ Օ Շ Կ Ա Կ Ա Ր Ը

1. Կօշկակարն երկու տրցակ կաշի գնեց: Տկարներուն համար վճարեց 430 ֆր. 50 ս., իսկ զօրաւորներուն համար 480 ֆր.: Ո՞րքան վճարեց բոլոր կաշիներուն:

2. Գնեց նաև այծի բարակ մորթեր 760 ֆր. և ուրիշ կարեւոր իրեր 180 ֆր.: Ամբողջ որքա՞ն ծախք ըրաւ:

3. Մէկ օրուան մէջ ծախուած կօշիկներէն ստացաւ 820 ֆր., նորոգածներէն 130 ֆր., իսկ ուրիշ բաներէ ալ 40 ֆր. Ո՞րքան եղաւ այդ օրուան եկամուտը:

4. Մէկը ապսպրեց կօշիկ, որուն համար կանխավճար ըրաւ (յառաջունէ վճարեց) 170 ֆր., ստացած ժամանակն ալ 280 ֆր. տուաւ: Քանի՞ ֆր. ի սակարկած էին:

5. Մէկ տարուան մէջ կօշկակարը շինեց 160 զոյգ այր մարդու կօշիկ, 150 զ. կիներու և 70 զ. ալ տղու: Քանի՞ զոյգ կօշիկ շինեց:

Գ Ի Ն Ե Ր

Կօշիկներ այրերու 120 էն 200 ֆր.

» կիներու 110 » 240 »

» տղոց 50 » 100 »

Մուճակ . . . . . 20 » 80 »

Կիսակօշիկ . . . . . 50 » 150 »

6. ա) Քանի՞ ֆր. կ'արժեն կիներու կօշիկներն ու մուճակները:

բ) Քանի՞ ֆր. կ'արժեն այրերու և տղոց կօշիկները:

գ) » » » կիսակօշիկներն և մուճակները:

դ) » » » կիներու և տղոց կօշիկները:

ՊԱՐՏՔԵՐՈՒ ՎՃԱՐՈՒՄ

1. Գիւղացի Համբօ գինետան մը կը պարտի 360 ֆր., նպարավաճառին ալ 280 ֆր.: Քանի՞ ֆր. է Համբօին պարտքը:

2. Պարտքը վճարելու համար ծախեց իր կովերէն մին: Վճարեց պարտքը, և տակաւին իր քով մնաց 260 ֆր.: Քանի՞ ֆր. ծախեց իր կովը:

3. Յաջորդ տարին Համբո միտքը դրաւ այդի տնկել, սակայն դրամը պակսեցաւ: Պարտք առաւ 450 ֆր. և իր քովն եղածէն ալ գործածեց 380 ֆր.: Քանի՞ ֆր. ծախք ըրաւ այդիին համար:

4. Իր նոր պարտքը գոցելու համար, ամառը ծախեց տակառ մը ճերմակ պանիր և թիթեղ մը իւղ: Պանիրէն առաւ 340 ֆր., իսկ իւղէն 280 ֆր.: Ամբողջ ո՞րքան ստացաւ:

5. Սեպտեմբերին Համբո իր տղան քաղաք դըրկեց ուսում սորվելու: Տղան 460 ֆր. ծախք ըրաւ ու տակաւին պարտական մնաց 170 ֆր.: Քանի՞ ֆր. ծախսեց տղան այդ ամիս:

6. Իր եւբերը գոցելու համար Համբո ծախեց 780 ֆր. խար և 90 ֆր. ի ալ յարդ: Քանի՞ ֆր. առաւ:

ՊԱՊԻԿԵԱՆՆԵՐԸ ՏՈՒՆ ԿԸ ՇԻՆԵՆ

1. Պր. Թադէոս Պապիկեան քաղաքին մէջ տուն շինել կու տայ: Գնած տախտակներուն համար տուաւ 670 ֆր., գերաններուն համար ալ 260 ֆր.: Քանի՞ ֆր. ծախսեց այդ փայտերուն համար:

2. Քարերուն համար անգամ մը վճարեց 540 ֆր., յետոյ ալ 180 ֆր.: Քանի՞ ֆր. տուաւ քարերուն համար:

3. Երեք գործաւոր բռնեց: Ա. գործաւորը ընդունեցաւ 240 ֆր., Բ. 40 ֆր. աւելի, Գ. ն ալ 60 ֆր. աւելի Բ.էն: Քանի՞ ֆր. ստացան երեքն ի միասին:

4. Պր. Թադէոս ցիմէնտին համար վճարեց 650

ֆր. և խոստացաւ դեռ 290 ֆր. 50 ս. տալ: Քանի՞ ֆր. արժեք է ցիմէնտը:

5. Երկու կառապաններէն մէկը 840 կղմինտը, միւսն ալ 70 կղմինտը աւելի բերին տան համար: Քանի՞ կղմինտը բերաւ Բ. կառապանը:

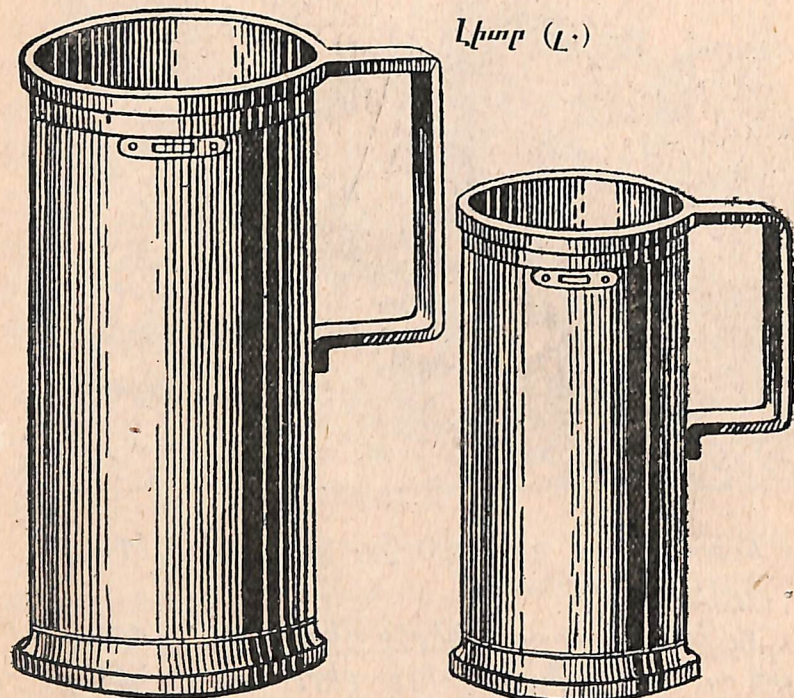
6. Երկաթագործի խանութէն գնեց կղպանքներ 460 ֆր. ի, ուրիշէ մըն ալ 390 ֆր. ի: Քանի՞ ֆր. վճարեց կղպանքներուն համար:

7. Ապակիներուն համար վճարեց 750 ֆր., պատահաններուն վրայ հաստատելուն համար ալ տուաւ 180 ֆր. 20 ս.: Քանի՞ արժեքին իրեն այդ պատահանները:

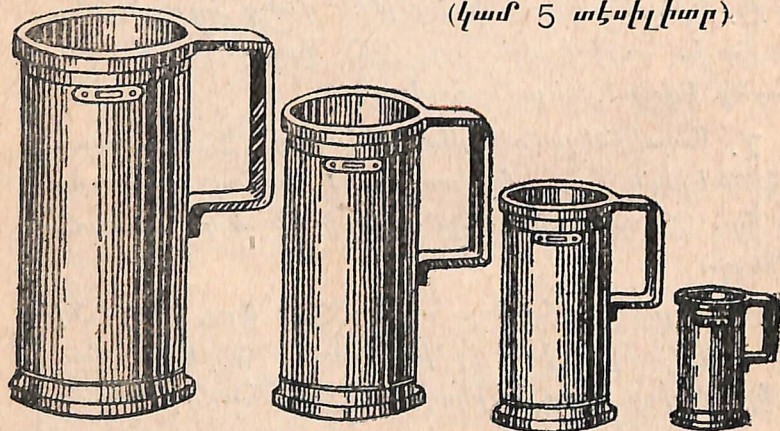
8. Ներկերու համար տուաւ 320 ֆր., մածունի համար 530 ֆր., իսկ վրձինի համար 90 ֆր.: Քանի՞ ֆր. ծախք ըրաւ ներկարարներուն համար:

ՀԵՂՈՒԿՆԵՐՈՒ ԵՒ ԱՐՄՏԻՔՆԵՐՈՒ ՄԻՈՒԹԻՒՆ

Լիար

 $\frac{1}{2}$ Լիար
(կամ 5 տէսիլիար)

2 ալ.

1 ալ.

5 ալ.

1 ալ.

Թիթեղե, փայտե, երկաթե շինուած զանազան մեծութեամբ ամաններ կան, որոնցմով մարդիկ հեղուկներ, արմսիք եւ ուրիշ չոր բաներ կը չափեն:

$$1 \text{ Լիար} = 10 \text{ ՏԵՍԻԼԻՏՐ (ալ.)}$$

(սեսի կը նշանակէ ասանորդ)

$$1 \text{ Լիար} = 100 \text{ ՍՍՆՏԻԼԻՏՐ (սլ.)}$$

(սանսի կը նշանակէ հարիւրորդ)

$$10 \text{ Լիար} = 1 \text{ ՏԵՔԱԼԻՏՐ (ճլ.)}$$

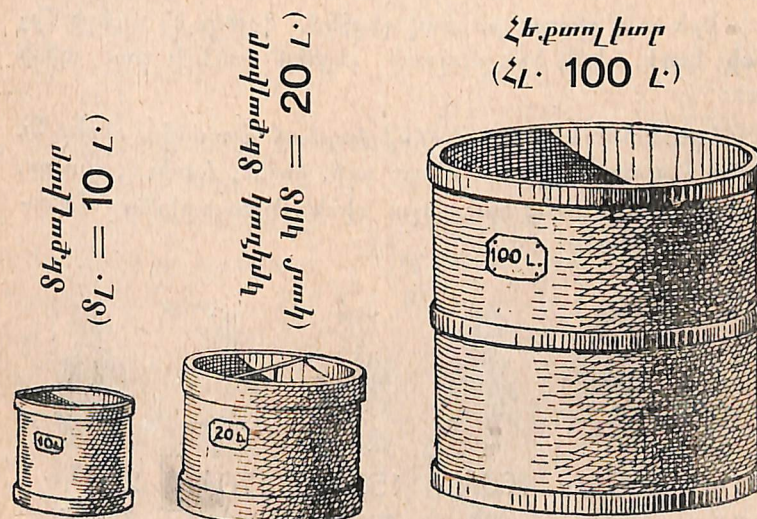
(սեքա կը նշանակէ ասար)

$$1 \text{ ճլ.} = 10 \text{ Լ.} \quad 2 \text{ ճլ.} = 20 \text{ Լ.}$$

$$100 \text{ Լ.} = 1 \text{ ՀԵՔՏՈԼԻՏՐ (Հլ.)}$$

(հեքտո կը նշանակէ հարիւր)

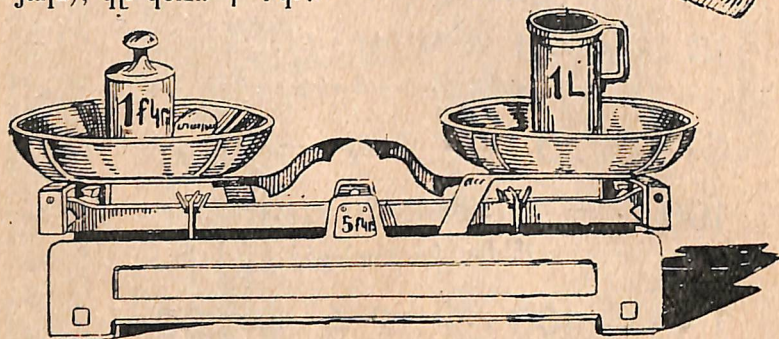
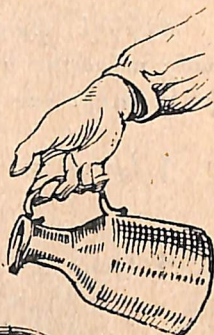
$$1 \text{ Հլ.} = 100 \text{ Լ.} \quad 2 \text{ Հլ.} = 200 \text{ Լ.}$$

Կշիռին մեկ նմարին վրայ կը դնեն քիթեղէ (զիցկ) շինուած լիսրը եւ միւս նմարին վրան ալ առարկայ մը, ու կը հաւասարակեան: Հիմա երբ այդ լիսրը ջուրով լեցնեն ու կշռեն, պիտի տեսնենք որ 1 Քկր. է ծանրութիւնը:

Ուրեմն 1 լ. ջուր, (զիցի, ֆալա), կը կշռէ 1 Քկր.:

Երբ այդ լիսրը ցորենով լեցնեն, 1 Քկր.էն աւելի քիչ պիտի կշռէ, իսկ երբ մեղրով լեցնեն՝ աւելի շատ պիտի կշռէ:

Երբ առնունք երկու տեսիլարնոց ապակիէ շիշեր եւ անոնց մէջ լեցնենք ջուր, մեղր, ոգի, ցորեն, ֆալիւղ, կուպր, պիտի կշռեն (առանց հաշուելու շիշին ծանրութիւնը) մօտաւորապէս այսպէս.

200 կր. ջուր   300 կր. մեղր   160 կր. ոգի   150 կր. ցորեն   170 կր. ֆալիւղ   220 կր. կուպր

Ասկից կը հետեւի

Հեղուկներու ԾԱՆՐՈՒԹԻՒՆԸ

1 լիտր մեղր	կը կշռէ	1000 կր.էն աւելի	(1 1/2 Քկր.)
1 » ոգի	» 800	» »	
1 » ցորեն	» 750	» »	
1 » ֆալիւղ	» 850	» »	
1 » կուպր	» 1000	» »	

Լ ԱՐՄՏԻՔՆԵՐՈՒ ԾԱՆՐՈՒԹԻՒՆԸ

1 կոտ ցորեն	կը կշռէ	շուրջ	16 Քկր.
1 » գարի	» »	» »	14 »
1 » եգիպտացորեն	» »	» »	15 »
1 » վարսակ	» »	» »	19 »

Խ Ն Դ Ի Ր Ն Ե Ր

1. 1 լ. = 10 սլ.	2. 2 լ. = 200 սլ.
3 » = ... »	4 » = ... »
5 » = ... »	6 » = ... »
7 » = ... »	8 » = ... »
9 » = ... »	10 » = ... »

3. 2 սլ. 3 սլ. = 23 սլ.	4. 1 լ. 5 սլ. 3 սլ. = 153 սլ.
4 » 1 » = ... »	3 » 4 » 2 » = ... »
5 » 2 » = ... »	4 » 1 » 6 » = ... »
7 » 5 » = ... »	6 » 7 » 8 » = ... »
8 » 9 » = ... »	8 » 0 » 9 » = ... »

5. 2 չ. 3 ճ. = 230 լ.	6. 370 լ. = 3 չ. 7 ճ.
3 » 4 » = ... »	150 » = ... »
4 » 5 » = ... »	530 » = ... »
6 » 7 » = ... »	610 » = ... »
8 » 9 » = ... »	790 » = ... »

V

ԳՈՒՄԱՐՈՒՄ
ՄԻԱՌՈՐԻ ԵՌԱՆԳԱՄ ԹԻՒՈՎ

ՕՐԻՆԱԿ

$$246+8=254$$

Կը գումարեմ նախ Մ.ները

$$6+8=14$$

յետոյ այս պատասխանը կ'աւելցնեմ

Հր.ին և Տ.ին վրայ

$$240+14=254$$

1. $130+2=$	2. $375+5=$	3. $388+6=$
$250+5=$	$542+9=$	$835+7=$
$362+5=$	$634+6=$	$496+8=$
$374+5=$	$895+5=$	$537+9=$
$561+7=$	$843+7=$	$703+8=$
$711+6=$	$972+8=$	$897+6=$
$842+7=$	$891+9=$	$506+9=$
$931+6=$	$907+3=$	$795+7=$

4. 4 Հր. 65 Լ. + 7 Լ. = 472 Լ.
 5 » 46 » + 8 » = ... »
 7 » 84 » + 9 » = ... »
 6 » 94 » + 8 » = ... »
 3 » 98 » + 9 » = ... »

5. 2 Հր. 4 Տր.էն մինչև 3 Հր. ելէք 4 Լ. գումարելով
 4 » 6 » » 5 » » 4 » »
 5 » 7 » » 6 » » 5 » »
 6 » 6 » » 7 » » 8 » »

7. 150 ին վրայ միշտ 6 աւելցնելով բարձրացէք մինչև 240
 370 » » » 7 » » » 510
 450 » » » 8 » » » 514
 510 » » » 9 » » » 600

ԿՂՄԻՆՏՐԻ ԳՈՐԾԱՏՈՒՆԸ

1. Մէկ ժամուան մէջ շինեցին 865 կղմինտր: Յաջորդ ժամուան շինեցին 7 կղմինտր աւելի, իսկ երրորդ և միւս յաջորդական ժամերուն շինեցին միշտ 8 աւան կղմինտր աւելի: Քանի կղմինտր շինեցին երկրորդ, երրորդ, ... ութերորդ ժամերուն:

2. Մէկ օրուան մէջ շինեցին կոյուղիի համար 287 շիտակ խողովակներ, և 8 հատ ալ կոր: Քանի՞ խողովակ շինեցին:

3. Քանի մը գործաւոր շինուած աղիւսները դէզ դէզ շարեցին: Առաջ ին դէզն ունէր 500 աղիւս, յետոյ վրան աւելցուցին 300, 100, 67 և ամէնէն ետքը 8 հատ: Քանի՞ աղիւս ունի հիմա այդ դէզը:

4. Գիւղացիի մը ծախեցին 486 աղիւս, ուրիշ գիւղացիի մըն ալ 8 աւելի: Քանի՞ աղիւս գնեց երկրորդ գիւղացին:

5. Վակոնի մը մէջ դրին 264 ուղիղ և 8 կոր խողովակ կոյուղիներու համար: Քանի՞ խողովակ դրին վակոնին մէջ:

6. Օր մը գործատան դրամարկըը մտաւ նախ 677 ֆր., յետոյ ալ 300 ֆր. և վերջապէս 7 ֆր. եւս: Ամբողջ քանի՞ ֆր. մտաւ:

7. Աշխատաւորի մը թոշակ տուաւ գանձապահը 455 ֆր. դրամատոմս և 9 ֆր. ալ մանրուկ: Քանի՞ ֆր. ստացաւ աշխատաւորը:

8. Ածուխի համար մէկ օրուան մէջ ծախեցին 965 ֆր. 50 ս., իսկ յաջորդ օրն 8 ֆր. աւելի: Քանի՞ ֆր. ծախեցին երկրորդ օրը:

VI

ԳՈՒՄԱՐՈՒՄ

ԵՐԿԱՆԳԱՄ ԹԻՒՒ ԵՌԱՆԳԱՄ ԹԻՒՈՎ

ՕՐԻՆԱԿ

$$230 + 58 = 288$$

Կը գումարեմ նախ ճ.ները

$$230 + 50 = 280$$

յետոյ կ'աւելցնեմ Մ.ը $280 + 8 = 288$

1. $102 + 10 =$	2. $253 + 10 =$	3. $310 + 15 =$
$205 + 20 =$	$362 + 20 =$	$420 + 17 =$
$403 + 30 =$	$546 + 30 =$	$460 + 26 =$
$503 + 50 =$	$435 + 10 =$	$640 + 25 =$
$602 + 40 =$	$563 + 40 =$	$730 + 14 =$
$801 + 60 =$	$437 + 20 =$	$840 + 24 =$
$406 + 80 =$	$824 + 40 =$	$950 + 18 =$
$507 + 90 =$	$837 + 50 =$	$880 + 12 =$

$$4. \quad 3 \text{ Հ. } 72 \text{ Լ. } + 2 \text{ Տ. } = 392 \text{ Լ.}$$

$$5 \text{ » } 84 \text{ » } + 1 \text{ » } = \dots \text{ »}$$

$$6 \text{ » } 45 \text{ » } + 3 \text{ » } = \dots \text{ »}$$

$$5 \text{ » } 26 \text{ » } + 4 \text{ » } = \dots \text{ »}$$

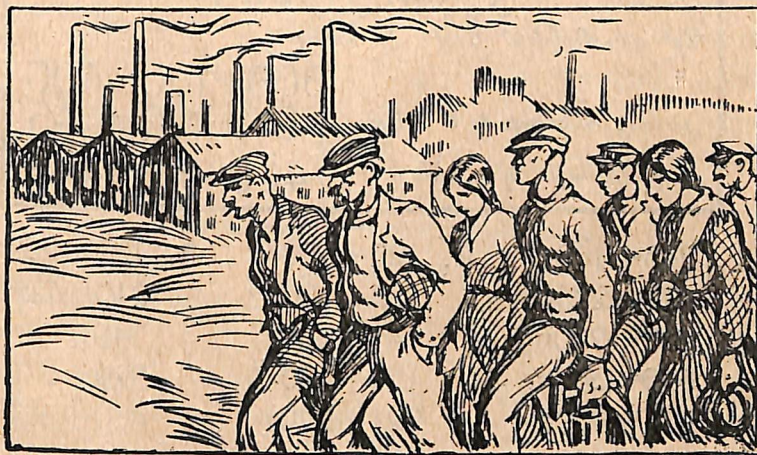
$$6 \text{ » } 48 \text{ » } + 3 \text{ » } = \dots \text{ »}$$

$$8 \text{ » } 24 \text{ » } + 2 \text{ » } = \dots \text{ »}$$

6. 4 Հ. 60 Լ. ի վրայ աւելցուցէք միշտ 3 Տ. մինչև որ 7 Հ. ըլլայ: — 6 Հ. 35 Լ. ի վրայ աւելցուցէք 15 Լ., մինչև որ 700 Լ. ըլլայ:

ԳՈՐԾԱՏԱՆ ԱՇԽԱՏԱԻՈՐՆԵՐ

1. Գործատուն մը 240 աշխատաւոր ունէր, յետոյ ալ 42 հոգի աւելցան: Քանի՞ աշխատաւոր կայ գործատան մէջ:

2. Գործատունը քաղաքէն 1 Քմ. հեռու է: Քանի՞ մ. և քանի՞ Հմ. հեռու է:

3. Երեկոյեան քաղաք վերադարձան 120 այր և 45 կին: Քանի՞ աշխատաւոր քաղաք վերադարձան:

4. Աշխատաւորները կազմեցին ընկերութիւն մը: Առաջին ամիսը եկամուտ ունեցան 602 Փր., երկրորդ ամիսը 70 Փր. աւելի: Քանի՞ Փր. է երկրորդ ամսուան եկամուտը:

5. Մէկ ամսուան մէջ 3 գործաւոր հիւանդացան: Ընկերութիւնը զրամական օգնութիւն տուաւ: Ա.ը առաւ 260 Փր., Բ.ը՝ 30 Փր. աւելի, Գ.ը՝ 180 Փր.: Երեքն ի միասին քանի՞ Փր. առին:

VII

ԳՈՒՄԱՐՈՒՄ

ԵՌԱՆԳԱՄ ԹԻՒՆ ԵՌԱՆԳԱՄ ԹԻՒՈՎ

ՕՐԻՆՍԿ

$$325 + 120 = 445$$

Կը գումարեմ նախ Հր.ները

$$300 + 100 = 400$$

$$25 + 20 = 45$$

$$400 + 45 = 445$$

1. $245 + 100 =$	2. $125 + 120 =$	3. $130 + 269 =$
$425 + 200 =$	$133 + 130 =$	$210 + 286 =$
$532 + 200 =$	$141 + 140 =$	$340 + 444 =$
$676 + 300 =$	$153 + 150 =$	$320 + 576 =$
$437 + 400 =$	$221 + 220 =$	$430 + 367 =$
$554 + 400 =$	$236 + 230 =$	$470 + 213 =$
$225 + 500 =$	$442 + 440 =$	$550 + 248 =$
$235 + 700 =$	$525 + 150 =$	$610 + 388 =$

ՏԱԽՏԱԿԻ ՄԹԵՐԱՆՈՑԻՆ ՄԷՉ

1. Մթերանոցն ունէր 173 մեծ և 300 փոքր գերաններ: Ամբողջ քանի՞ գերան կար:

2. Երեք խումբ տախտակ կար: Ա. խումբին մէջ կար 104 տախտակ, Բ.ին մէջ կար 170, իսկ Գ.ին մէջ ալ 200: Ամբողջ քանի՞ տախտակ կար մթերանոցին մէջ:

3. Շէնքի մը համար գնեցին 150 հաստ գերան և 98 բարակ գերան: Քանի՞ գերան գնեցին:

4. Մթերանոց հասաւ վակոն մը տախտակ: Փոխադրութեան համար վճարեցին 407 ֆր., իսկ կայարանէն մինչև մթերանոց՝ 380 ֆր.: Քանի՞ ֆր. վճարեցին:

5. Մթերանոցէն գնեցին տախտակ 608 ֆր.ի և ձող 208 ֆր.ի: Քանի՞ ֆր. վճարեցին այս ամէնուն:

6. Ատախձադորժը գնեց կնձնիի և մայրիի տախտակներ, առաջ իններուն վճարեց 260 ֆր., իսկ վերջիններուն 415 ֆր.: Քանի՞ ֆր. վճարեց ամէնուն:

ԳՐԱԻՈՐ ԳՈՒՄԱՐՈՒՄ

Ա. Առանց ձեռքի

$\begin{array}{r} 137 \\ + 62 \\ \hline 199 \end{array}$	$\begin{array}{r} 622 \\ + 5 \\ 41 \\ \hline 668 \end{array}$	$\begin{array}{r} 803 \\ + 154 \\ 12 \\ \hline 969 \end{array}$	Գումարելիք
199	668	969	Գումար

Միջ ԳԻՐ. Թիւերը կը գումարենք գրաւոր կերպով, երբ զանոնք տակէ տակ — Մ.ը Մ.ին, Տ.ը Տ.ին, Հ.ը Հ.ին տակ կը գրենք: Գործողութիւնը կը սկսինք Մ.էն: Այն քիւերը, որոնք կը գումարենք, կը կոչուին ԳՈՒՄԱՐԻՆԻՔ, իսկ ելած պատասխանը ԳՈՒՄԱՐ: Գումարումի նշանն է + ու կը կարդացուի եւ:

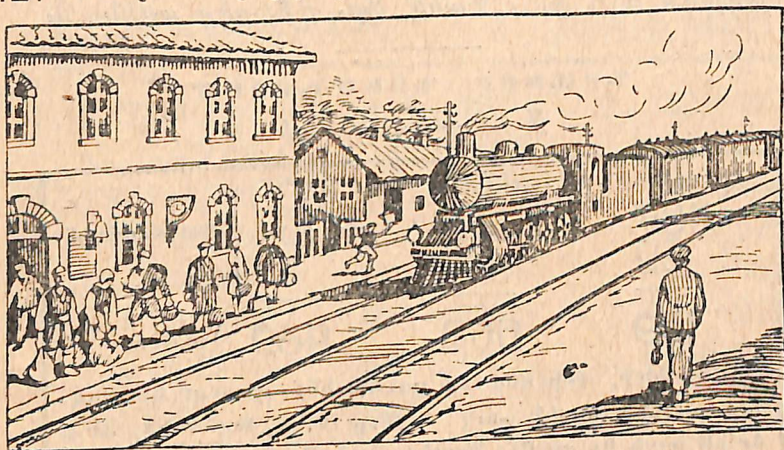
1.	$\begin{array}{r} 42 \\ + 53 \\ \hline \end{array}$	$\begin{array}{r} 33 \\ 45 \\ \hline \end{array}$	$\begin{array}{r} 67 \\ 22 \\ \hline \end{array}$	$\begin{array}{r} 14 \\ 82 \\ \hline \end{array}$	$\begin{array}{r} 21 \\ 68 \\ \hline \end{array}$	$\begin{array}{r} 19 \\ 20 \\ \hline \end{array}$	$\begin{array}{r} 63 \\ 14 \\ \hline \end{array}$	$\begin{array}{r} 78 \\ 21 \\ \hline \end{array}$	$\begin{array}{r} 85 \\ 33 \\ \hline \end{array}$
2.	$\begin{array}{r} 153 \\ + 42 \\ \hline \end{array}$	$\begin{array}{r} 237 \\ + 52 \\ \hline \end{array}$	$\begin{array}{r} 137 \\ + 141 \\ \hline \end{array}$	$\begin{array}{r} 307 \\ + 83 \\ \hline \end{array}$	$\begin{array}{r} 42 \\ + 106 \\ \hline \end{array}$	$\begin{array}{r} 54 \\ + 665 \\ \hline \end{array}$	$\begin{array}{r} 701 \\ + 64 \\ \hline \end{array}$		
3.	$\begin{array}{r} 151 \\ + 32 \\ 16 \\ \hline \end{array}$	$\begin{array}{r} 307 \\ + 504 \\ 103 \\ \hline \end{array}$	$\begin{array}{r} 542 \\ + 6 \\ 31 \\ \hline \end{array}$	$\begin{array}{r} 607 \\ + 70 \\ 81 \\ \hline \end{array}$	$\begin{array}{r} 3 \\ + 604 \\ 42 \\ \hline \end{array}$	$\begin{array}{r} 3 \\ + 664 \\ 42 \\ \hline \end{array}$			

$$\begin{array}{ll}
 4. \quad 351 + 33 + 5 = \dots & 5. \quad 701 + 49 + 17 = \dots \\
 406 + 40 + 3 = \dots & 802 + 82 + 5 = \dots \\
 114 + 12 + 22 = \dots & 964 + 14 + 1 = \dots
 \end{array}$$

ԿԱՌԱՅՈՒՄԲԸ

1. Կառախումբի մը Ա. կարգին մէջ կար 12 ճամբորդ, Բ. կարգին մէջ 43, իսկ Գ. կարգին մէջ 121: Քանի՞ ճամբորդ կար շոգեկառքին մէջ:

2. Յաջորդ կայարանին Ա. կարգը նստեցան 4 ճամբորդ, Բ. կարգը մտան 22, իսկ Գ. կարգը մտան 213 հոգի: Քանի՞ նոր ճամբորդ մտան:

3. Նոյն կայարանը կառախումբէն իջան 22 հոգի Բ. կարգէն և 104 հոգի ալ Գ. կարգէն: Քանի՞ հոգի վար իջան:

4. Նամակատար վակոնն ունէր 142 ապահովագրեալ և 630 սովորական նամակ: Ամբողջ քանի՞ նամակ կար:

5. Նոյն վակոնին մէջ կար նաև 520 լրագիր ծրարուած և 167 հատ ալ չծրարուած: Քանի՞ հատ լրագիր կար վակոնին մէջ:

Բ. Ձեռք կայ

$ \begin{array}{r} 243 \\ + 48 \\ \hline 56 \end{array} $	$ \begin{array}{r} 435 \\ + 5 \\ \hline 172 \end{array} $	$ \begin{array}{r} 48 \\ + 307 \\ \hline 564 \end{array} $	Պումարեկիք
347	612	919	Պումար

ՄԻՏ ԴԻՐ. Կը սկսի՞նք գումարը Մ.ճերու կարգէն: Մեր կը տեսնենք որ 10 կամ աւելի (17) կը ստանանք, գումարին Մ.ք կը գրենք Մ.ճերու կարգին տակ. իսկ Տ.ք կը պահենք մեր միտքը «ծեմ կայ 1 Տ.», զոր կ'աւելցենք յետոյ Տ.ճերու վրայ: Տ.ճերու, Հ.ճերու և այլնի համար ալ նոյնպէս «ծեմ կայ» կ'ըսենք, երբ 10 Տ., 10 Հ. եւ կամ աւելի ըլլայ գումարը:

$$\begin{array}{llll}
 1. & 108 & 76 & 634 & 832 \\
 & 513 & 362 & 8 & 45 \\
 + & 48 & + 28 & + 26 & + 23 \\
 & 56 & 9 & 11 & 4
 \end{array}$$

$$\begin{array}{llllll}
 2. & 16 & 437 & 223 & 654 & 790 & 832 \\
 & 354 & 45 & 405 & 42 & 64 & 61 \\
 + & 38 & + 6 & + 19 & + 7 & + 19 & + 110 \\
 & 177 & 286 & 304 & 109 & 126 & 15
 \end{array}$$

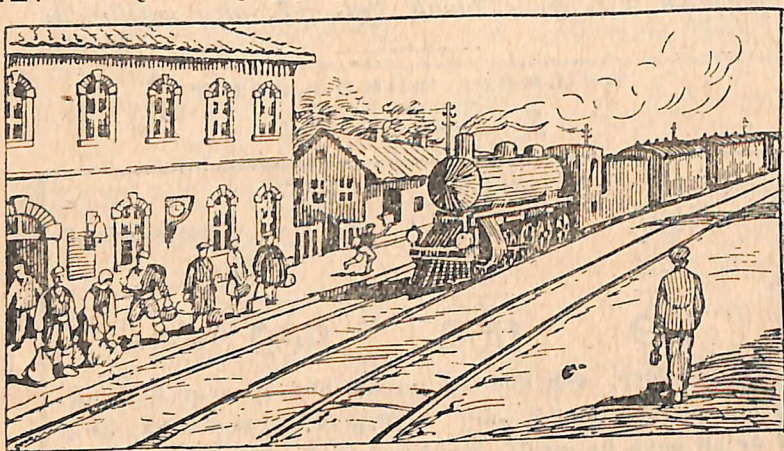
$$\begin{array}{ll}
 3. & 328 + 123 + 54 = \\
 & 6 + 104 + 69 = \\
 & 17 + 29 + 704 = \\
 & 216 + 361 + 15 = \\
 & 506 + 46 + 126 = \\
 & 416 + 406 + 19 = \\
 4. & 38 + 5 + 61 + 601 = \\
 & 7 + 18 + 206 + 78 = \\
 & 609 + 216 + 5 + 4 = \\
 & 54 + 69 + 708 + 9 = \\
 & 68 + 701 + 84 + 11 = \\
 & 3 + 4 + 78 + 9 + 604 =
 \end{array}$$

$$\begin{array}{ll}
 4. \quad 351 + 33 + 5 = \dots & 5. \quad 701 + 49 + 17 = \dots \\
 406 + 40 + 3 = \dots & 802 + 82 + 5 = \dots \\
 114 + 12 + 22 = \dots & 964 + 14 + 1 = \dots
 \end{array}$$

ԿԱՌԱՅՈՒՄ ԲԸ

1. Կառախուժքի մը Ա. կարգին մէջ կար 12 ճամբորդ, Բ. կարգին մէջ 43, իսկ Գ. կարգին մէջ 121: Քանի՞ ճամբորդ կար շոգեկառքին մէջ:

2. Յաջորդ կայարանին Ա. կարգը նստեցան 4 ճամբորդ, Բ. կարգը մտան 22, իսկ Գ. կարգը մտան 213 հոգի: Քանի՞ նոր ճամբորդ մտան:

3. Նոյն կայարանը կառախուժէին իջան 22 հոգի Բ. կարգէն և 104 հոգի ալ Գ. կարգէն: Քանի՞ հոգի վար իջան:

4. Նամակատար վակոնն ունէր 142 ապահովագրեալ և 630 սովորական նամակ: Ամբողջ քանի՞ նամակ կար:

5. Նոյն վակոնին մէջ կար նաև 520 լրագիր ծրարուած և 167 հատ ալ չծրարուած: Քանի՞ հատ լրագիր կար վակոնին մէջ:

Բ. Ձեռք կայ

$ \begin{array}{r} 243 \\ + 48 \\ \hline 56 \end{array} $	$ \begin{array}{r} 435 \\ + 5 \\ \hline 172 \end{array} $	$ \begin{array}{r} 48 \\ + 307 \\ \hline 564 \end{array} $	Գումարելիք
347	612	919	Գումար

ՄԻՏ ԳԻՐ. Կը սկսի՞նք գումարը Մ.ճերու կարգէն: Յը կը տեսնենք որ 10 կամ աւելի (17) կը ստանանք, գումարին Մ.ը կը գրենք Մ.ճերու կարգին տակ. իսկ Տ.ը կը պահենք մեր միտքը «ձեռք կայ 1 Տ.», զոր կ'աւելցենք յետոյ Տ.ճերու վրայ: Տ.ճերու, Հ.ճերու և այլնի համար ալ նոյնպէս «ձեռք կայ» կ'ըսենք, երբ 10 Տ., 10 Հ. և կամ աւելի ըլլայ գումարը:

$$\begin{array}{llll}
 1. & 108 & 76 & 634 & 832 \\
 & 513 & 362 & 8 & 45 \\
 + & 48 & + 28 & + 26 & + 23 \\
 & 56 & 9 & 11 & 4
 \end{array}$$

$$\begin{array}{llllll}
 2. & 16 & 437 & 223 & 654 & 790 & 832 \\
 & 354 & 45 & 405 & 42 & 64 & 61 \\
 + & 38 & + 6 & + 19 & + 7 & + 19 & + 110 \\
 & 177 & 286 & 304 & 109 & 126 & 15
 \end{array}$$

$$\begin{array}{ll}
 3. & 328 + 123 + 54 = \\
 & 6 + 104 + 69 = \\
 & 17 + 29 + 704 = \\
 & 216 + 361 + 15 = \\
 & 506 + 46 + 126 = \\
 & 416 + 406 + 19 = \\
 4. & 38 + 5 + 61 + 601 = \\
 & 7 + 18 + 206 + 78 = \\
 & 609 + 216 + 5 + 4 = \\
 & 54 + 69 + 708 + 9 = \\
 & 68 + 701 + 84 + 11 = \\
 & 3 + 4 + 78 + 9 + 604 =
 \end{array}$$

ՊՏՂԱՎԱՃԱՌԸ

1. Մկօն պողավաճառ է: Օր մը Ա. գիւղէն գնեց 125 Բկր. տանձ, իսկ Բ. գիւղէն գնեց 57 Բկր. աւելի: Ամբողջ քանի՞ Բկր. տանձ գնեց:

2. Ճանապարհածախսի համար մինչև կայարան տուաւ 84 ֆր., կառախումբին տուաւ 48 ֆր., իսկ կայարանէն մինչև իր խանութը՝ տուաւ 43 ֆր.: Քանի՞ ֆր. ծախսեց փոխադրութեան համար:

3. Գնուած տանձերն արժեցին 693 ֆր.: Կ'ուզէ 264 ֆր. շահ ընել: Քանի՞ ֆր. ի պիտի ծախէ:

4. Սերկեւիլի համար տուաւ 374 ֆր., յետոյ 54 ֆր. եւս: Ճանապարհածախսի համար տուաւ 78 ֆր.: Քանի՞ ֆր. արժեցին սերկեւիլները:

5. Մէկ շաբթուան մէջ Մկօն ծախեց 245 Բկր. տանձ, 163 Բկր. խնձոր և 67 Բկր. ուրիշ տեսակ պտուղներ: Քանի՞ Բկր. պտուղ ծախեց:

6. Օր մը Ա. վաճառականէն գնեց 142 Բկր. չոր սալոր, Բ. վաճառականէն 26 Բկր. աւելի, իսկ Գ. վաճառականէն գնեց ա'յնքան, որքան միւս երկուքէն: Քանի՞ Բկր. սալոր գնեց:

7. Ծնունդին ծախեց 274 Բկր. ընկոյզ, և խառնութիւն մէջ մնաց տակաւին 188 Բկր.: Քանի՞ Բկր. ընկոյզ ունէր:

8. Մէկ օրուան մէջ Մկօն 576 ֆր. առաւ, յաջորդ օրը 172 ֆր. աւելի առաւ, իսկ երրորդ օրն ալ 186 ֆր. աւելի երկրորդ օրէն: Քանի՞ ֆր. առաւ Բ., քանի՞ ֆր. Գ. օրը:

ՄԵՂՈՒԱԲՈՅԸ

1. Օհանիկ աղան շուկայ տարաւ մեղր և մեղրամոմ: Մեղրէն առաւ 580 ֆր., իսկ մեղրամոմէն 248 ֆր.: Քանի՞ ֆր. առաւ ամբողջէն:

2. Դարնան իր փեթակներէն երեք անգամ մեղր հանեց: Ա. անգամ առաւ 44 Բկր. յետոյ 245 Բկր. ու վերջէն ալ 89 Բկր.: Քանի՞ Բկր. մեղր հանեց:

3. Նոր փեթակի համար տուաւ 524 ֆր., իսկ միւս ամէն կազմածներուն համար 189 ֆր.: Քանի՞ ֆր. ծախսեց նոր փեթակին համար:

4. Օհանիկ աղան իր մեղուանոցին քով պարտէզ մ'ունէր: Մէջը կար 167 սալորենի, 47 խնձորենի և 3 տանձենի: Քանի՞ ծառ կար պարտէզին մէջ:

ԳԻՆԵՐ

Մէկ Բկր. մեղր. . .	կ'արժէ	20—40 ֆր.
» » մեղրամոմ »		40—50 »
» » խորիսխ. .	»	120—200 »
» փեթակ	»	300—500 »

5. Ա. Քանի՞ ֆր. կ'արժէ փեթակ մը և 1 Բկր. խորիսխ:

Բ. Հաշուեցէք մէկ Բկր. մեղրին, մեղրամոմին և խորիսխին գիները:

Գ. Ո՞րքան կ'արժէ մէկ Բկր. մեղր, մեղրամոմ և փեթակ մը:

Դ. Ո՞րքան պիտի արժեն մէկական Բկր. մեղր, մեղրամոմ, խորիսխ և մէկ փեթակ ի միասին:

ԹՂԹԱՎԱՃԱՌԸ

1. Թղթավաճառ մը թուղթի գործատուներն գնեց գծաւոր թերթեր 543 ֆր.ի, առանց գծի թերթեր 283 ֆր.ի և ծծուն թուղթ 87 ֆր.ի: Քանի՞ ֆր. վճարեց այս ամէնուն:

2. Ուրիշ մթերանոցէ մը գնեց տետրակներ ու թուղթի տրցակներ 478 ֆր.ի և ուրիշ զպրօցական պիտոյքներ 387 ֆր.ի: Ամբողջ քանի՞ ֆր. վճարեց:

3. Վիեննայէն իրեն զրկեցին 382 թուաբանութիւն Բ. կարգի, 254 Գ. կարգի և 186 Դ. կարգի համար: Քանի՞ գիրք ստացաւ:

4. Անգամ մը գիւղացի նպարավաճառին ծախեց տետրակ, թուղթ և շնչ: Կանխիկ ստացաւ 574 ֆր. և առնելիք մնաց 275 ֆր.: Քանի՞ ֆր. արժեցին ծախածները:

5. Օր մը թղթավաճառը գրքերէն ստացաւ 365 ֆր., իսկ ուրիշ բաներէ 28 ֆր. աւելի: Քանի՞ ֆր. եղաւ այդ օրուան եկամուտը:

6. Ուրիշ օր մըն ալ քանակներէ, կաղամարներէ, կարկիններէ, փոխադրիչներէ և շնչ. ստացաւ 274 ֆր., իսկ գրքերէ 326 ֆր. աւելի առաւ: Ո՞րքան ստացաւ այդ ամէնէն:

7. Թղթավաճառատան մէջ Յունուար ամսոյն ծախուեցան՝

276 մատիտ, 187 գրիչ, 148 ձգախէժ (կոմ): Ամսոյն վերջն իր քով մնացին՝

347 մատիտ, 137 գրիչ, 294 ձգախէժ: Քանի՞ մատիտ, քանի՞ գրիչ և քանի՞ ձգախէժ կար ամսոյն սկիզբը:

ՀԱՆՈՒՄ ԹԻԻԵՐՈՒ ՄԻՆՁԵՒ 100

(Քաղուածք)

Ա.

1. 40—20=	2. 30—5=	3. 26—6=
50—20=	80—2=	42—2=
80—40=	30—4=	58—8=
100—50=	60—6=	69—9=
60—40=	70—7=	84—4=
50—40=	90—8=	97—7=
70—30=	100—9=	48—8=
90—50=	80—8=	78—8=
30—10=	20—3=	37—1=
60—30=	50—6=	64—3=

ԴՊՐՈՅ ԵՒ ԴՊՐՈՅԱՆՆԵՐ

1. Օննիկի կարգին մէջ 40 աշակերտ կայ, 10 հոգի կը բացակային: Քանի՞ հոգի ներկայ են:

2. Օննիկ ընթերցարան մը գնեց, որ արժեց 10 ֆր.: Թղթավաճառին վճարած ժամանակ 2 ֆր. պակսեցաւ: Քանի՞ ֆր. ունէր:

3. Անգամ մը պտոյտի գացին ամէնքը: Մանչերը 70 հոգի էին, իսկ աղջիկները 8 հոգի աւելի քիչ էին: Քանի՞ հոգի էին աղջիկները:

4. Ա. կարգին մէջ 50 աշակերտ կայ, Բ.ին մէջ 5 հոգի պակաս, Գ. կարգն ալ 8 հոգի պակաս են Բ. կարգէն: Քանի՞ աշակերտ կայ Բ. և Գ. կարգերու մէջ:

բ.

1. 12—3= 2. 45—20= 3. 23—12= 4. 24—15=
 24—5= 68—30= 47—14= 95—26=
 32—7= 90—50= 86—23= 62—25=
 46—8= 83—60= 95—24= 54—36=
 67—8= 24—14= 58—27= 94—26=
 82—6= 67—17= 88—26= 52—43=
 96—8= 84—24= 97—34= 65—38=
 78—9= 96—36= 79—46= 96—28=
 66—7= 35—15= 86—24= 76—59=
 87—8= 43—23= 99—52= 84—67=

ՈՒՍՈՒՅՉԻՆ ԳՐԱԴԱՐԱՆԸ

1. Ուսուցիչ Պր. Ա. Մեծիկեան 85 հատոր անկազմ գիրք ունէր իր գրադարանին մէջ: 14 հատոր կազմելու ղրկեց, քանի՞ հատոր մնաց անկազմ:

2. Կազմին համար վճարելու էր 92 ֆր., սակայն ինքը 59 ֆր. միայն ունէր: Քանի՞ ֆր. պարտական մնաց կազմարարին:

3. Պր. Մեծիկեան անգամ մը իրեն համար գիրք մը գնեց 36 ֆր.ի, իսկ տղոց համար 9 ֆր. պակաս արժէքով գիրք մը առաւ: Քանի՞ ֆր. էր տղոց գիրքը:

4. Այդ գիրքէն, որ 92 էջ է կը բաղկանար, կարդաց մէկ օրուան մէջ 37 էջ: Տակաւին քանի՞ էջ ունի կարդալիք:

5. Գնեց նաև ուրիշ գիրք մը, որ կ'արժէր 98 ֆր.: Բոլոր քովն ունեցած գրամը տուաւ. 2 զրամատումս 20 ֆր.նոց, 3 զրամատումս 10 ֆր.նոց և 9 ֆր.ի մանրուկ զրամ: Տակաւին քանի՞ ֆր. ունի տալիք:

ՀԱՆՈՒՄ ԹԻԻԵՐՈՒ ՄԻՆՉԵՒ 1000

ՄՏԱՅԻՆ ՀԱՆՈՒՄ

I

ՀԱՆՈՒՄ ՀԱՐԻԻՐԱԻՈՐՆԵՐՈՒ՝ ա) ՀԱՐԻԻՐԱԻՈՐՆԵՐԷ
 ԵՒ բ) ՀԱՐԻԻՐԱԻՈՐՆԵՐԷ ՈՒ ՏԱՍՆԱԻՈՐՆԵՐԷ

700—300=400	910—500=410
900—700=200	670—400=270

1. 300—100= 2. 250—100= 3. 600—....=300
 400—200= 450—400= 800—....=500
 500—200= 430—200= 600—....=200
 800—400= 560—400= 900—....=100
 900—400= 430—300= 520—....=329
 600—400= 590—400= 740—....=340
 1000—300= 970—500= 970—....=370
 800—700= 860—700= 910—....=110

4. 4 Հ. 20 Լ. — 100 Լ. = ... Լ.
 5 » 60 » — 300 » = ... »
 8 » 30 » — 400 » = ... »
 9 » 10 » — 500 » = ... »
 6 » 40 » — 300 » = ... »
 6 » 80 » — 400 » = ... »

ԳԻՆԵՎ Ա.ՃԱՌԸ

1. Գինեպան մը տակառի մը մէջ լեցուց 200 ՏԼ. ճերմակ գինի, տակառին պարունակութիւնը 370 ՏԼ. է: Տակաւին քանի՞ ՏԼ. գինի կրնանք լեցնել մինչև որ տակառը լեցուի:

2. Կարմիր գինի ունէր 530 ՏԼ. զոր լեցուցած էր 2 տակառներու մէջ: Ա. Տակառին մէջ կար 300 ՏԼ.: Քանի՞ ՏԼ. գինի կար Բ. տակառին մէջ:

3. Գինեվաճառը գինեպանէն 8 ՀԼ. 5 ՏԼ. գինի գնեց: Ա. տակառին մէջ լեցուց 600 Լ. գինի, իսկ Բ. տակառին մէջ ալ մնացածը: Քանի՞ Լ. գինի լեցուց Բ. տակառին մէջ:

4. Գինեպանը 380 Լ. խաղողի օղի և 240 Լ. 5 ՏԼ. ալ սալորի օղի պատրաստեց: Ասանցմէ 500 Լ. ծախեց: Քանի՞ Լ. մնաց իր քով:

5. Գինեվաճառը 970 Փր. տուրք պիտի տայ: Անգամ մը հարկահաւաքին տուաւ 340 Փր., յետոյ ալ 460 Փր.: Տակառին ո՞րքան կը պարտի:

II

ՀԱՆՈՒՄ

ա) ՏԱՍԵԱՒՈՐԵՐՈՒ ՀԱՐԻՐԱՒՈՐԵՐՈՒ

բ) ՏԱՍԵԱՒՈՐԵՐՈՒ ԵՒ ՀԱՐԻՐԱՒՈՐԵՐՈՒ
ՀԱՐԻՐԱՒՈՐԵՐՈՒ

300—30=270	600—180=420
700—80=620	900—310=590

1. 100—10=   2. 500—150=   3. 600—....=560
 300—20=   600—130=   800—....=530
 500—40=   800—250=   900—....=470
 800—50=   400—170=   800—....=560
 900—70=   900—320=   900—....=730
 800—20=   900—370=   800—....=670
 700—70=   700—540=   1000—....=860
 400—40=   1000—430=   600—....=120

4. 1 Քմ. — 3 Տմ. = ...մ.
 1 » — 7 » = ... »
 1 » — 9 » = ... »
 4 Հմ. — 2 Հմ. 4 Տմ. = ... մ.
 6 » — 3 » 6 » = ... »
 8 » — 5 » 7 » = ... »
 9 » — 7 » 8 » = ... »

5. Միշտ 20 ական հանելով 1000 մինչև 760 իջէք:
 » 50 » » 900 » 450 »

ԿՏԱԻԱՏԻ ԳՈՐԾԱՏԱՆ ՄԷՁ

1. Գործատան մէջ 200 աշխատաւոր կար: Գարնան 70 հոգի հեռացան: Քանի՞ աշխատաւոր մնաց:

2. Գործատունը 1000 Քկր. բամբակ գնեց: Մաքրուելով մնաց 940 Քկր.: Քանի՞ Քկր. բամբակ պակսեցաւ:

3. Ոստայնանկի գործատան մէջ 300 մ. կտաւ պիտի բանէին: 270 մ. արգէն լմնցուցած էին: Տակառին ո՞րքան պիտի բանին:

4. Ուրիշ գործատան մը մէջ 200 մ. մանած պիտի պատրաստեն: Հիւսեցին միայն 90 մ.: Տակառին ո՞րքան մնաց հիւսուելիք:

Այս երկու գործատան արտադրածները ո՞րքան են:

5. Գործարանատէրը 800 ծրար նոր մանածոյ ունէր ծախու: Վաճառականի մը 140 ծրար ծախեց: Ո՞րքան մնաց իր քով:

6. Ուրիշ վաճառականի մը ալ ծախեց մնացած ծրարէն՝ 120 ծրար, յետոյ ալ 110 ծրար: Ո՞րքան մնաց իր քով:

III

ՀԱՆՈՒՄ ՏԱՍՆԱԻՈՐՆԵՐՈՒ՝
ՀԱՐԻԻՐԱԻՈՐՆԵՐԷ ԵՒ ՏԱՍՆԱԻՈՐՆԵՐԷ

ՕՐԻՆԱԿ	$240-60=180$
240 էն նախ 40 կը հանեմ	
	$240-40=200$
յետոյ ատկից ալ 20,	$200-20=180$

1. $420-20=$	2. $350-20=$	3. $340-70=$
$560-60=$	$470-40=$	$450-60=$
$790-90=$	$570-60=$	$130-40=$
$870-70=$	$890-70=$	$560-80=$
$560-....=500$	$960-50=$	$530-80=$
$380-....=300$	$990-80=$	$740-70=$
$990-....=900$	$180-70=$	$780-90=$
$980-....=900$	$880-60=$	$960-70=$

4. 420 ֆր. 30 ս. — 30 ֆր. = ... ֆր. .... ս.
570 » 50 » — 60 » = ... » .... »
640 » 40 » — 80 » = ... » .... »
750 » 60 » — 70 » = ... » .... »
860 » 90 » — 90 » = ... » .... »
910 » 70 » — 80 » = ... » .... »
330 » 60 » — 70 » = ... » .... »
840 » 50 » — 60 » = ... » .... »

5. Ա. 1000 էն միշտ 60 հանելով իջէք մինչև 340:
Բ. 10 ֆր. էն միշտ 70 ս. հանելով իջէք մինչև 2 ֆր. և 60 ս.:

ՄՐԳԱՍՏԱՆԻ ՄԷՁ

1. Նուպար իր մրգաստանին մէջ ունէր 870 սաւորենիի փոքրիկ տունկեր, որոնցմէ 80ը ծախեց: Քանի՞ հատ մնաց:

2. Ունէր նաև 560 տանձենի: Պարտիզպանն սկսաւ այդ ծառերն ազնուացնել: Ա. օրը պատուաստեց 70 տունկ, Բ. օրը՝ 80, Գ. օրը՝ 60, և յետոյ ալ 50 տանկ ամէն օր: Հաշիւ ըրէք ու գտէք թէ իւրաքանչիւր օրուան քանի՞ ծառ մնացած է, և թէ քանի՞ օրէն ամբողջ ծառերը պատուաստեր լմնցուցեր է:

3. Խնձորենի ունէր 260 հատ: Ասոնցմէ 80ը վար դրաւ, իսկ մնացածը ծախեց: Քանի՞ հատ ծախեց:

4. Գարնան 860 ամերիկեան որթատունկ տնկեց: Ասոնցմէ 90ը չորցան: Քանի՞ տունկ յաջողեցան արմատ բռնել:

5. Ծախած տանձերէն մէկ օրուան մէջ ընդունեցաւ 930 ֆր. 40 ս.: Այդ գումարէն 50 ֆր. տնական ծախքերու գործածեց: 20 ֆր. ալ իր մանչուկին տուաւ՝ գրքերու համար: Ո՞րքան մնաց իր քով:

6. Յաջորդ օրը դարձեալ ծախեց և այս անգամ ընդունեցաւ 860 ֆր. 50 ս.: Մնուկի համար գործածեց 42 ֆր., իսկ 63 ֆր. 40 ս. ալ կօշիկի տուաւ: Քովը քանի՞ ֆր. մնաց:

7. Գարնան իր պատուաստած 670 ծիրաններէն մաս մը չորցաւ, 80 հատը կրցաւ ծախել, 60 հատ ալ պարգև տուաւ քաղաքապետական պարտէզին: Ենթադրելով որ չորցածները 70 հատ էին, քանի՞ ծիրանի մնաց:

IV

ՀԱՆՈՒՄ ՀԱՐԻՐԱՌՈՐՆԵՐՈՒ ԵՒ ՏԱՍՆԱՌՈՐՆԵՐՈՒ
ՀԱՐԻՐԱՌՈՐՆԵՐԷ ԵՒ ՏԱՍՆԱՌՈՐՆԵՐԷ

$$\text{ՕՐԻՆԱԿ } 640-280=360$$

Գործողութիւնը այս կերպով կ'ընեմ՝

$$640-200=440$$

$$440-40=400$$

$$400-40=360$$

1. 340—140=	2. 250—120=	3. 330—140=
860—260=	470—230=	450—160=
930—330=	580—320=	470—280=
670—270=	670—450=	840—380=
820—520=	860—240=	650—190=
950—...=300	980—450=	760—270=
670—...=100	870—660=	850—580=
970—...=200	690—450=	920—500=

4. 4 Հ. 70 Լ. — 120 Լ. = ... Հ. ... Լ.
 3 » 20 » — 220 » = ... » ... »
 5 » 60 » — 350 » = ... » ... »
 6 » 40 » — 440 » = ... » ... »
 8 » 10 » — 270 » = ... » ... »
 7 » 30 » — 550 » = ... » ... »

5. 270 Լ. — 2 Հ. 3 Տ. = ... Լ.
 540 » — 3 » 4 » = ... »
 650 » — 4 » 7 » = ... »
 720 » — 5 » 6 » = ... »
 840 » — 3 » 7 » = ... »
 910 » — 5 » 9 » = ... »

ԱՐԵՒԵԱՆ ՄԹԵՐԱՆՈՅԸ

1. Պր. Արեւեան մեծ վաճառատուն մը ունի. հոն իր որդին Պր. Արաաշ իւզ, պանիր, պահածոններ և ուրիշ բաներ կը ծախէ: Ամսոյն սկիզբը վաճառատուն եկած էր 450 Քկր. պանիր, որուն 180 Քկր. ծախած էր արդէն մինչև ամսոյն վերջը: Քանի՞ Քկր. պանիր մնաց:

2. Բ. որդ աւսոյն վերջն իր քով մնաց 90 Քկր.: Քանի՞ Քկր. ծախած էր Բ. ամիսը:

3. Տիրան Պր. Արեւեանէն գնեց 135 Քր. ի պանիր և 85 Քր. ի ալ ուրիշ բաներ: Այդ գնումներու փոխարէն 500 Քր. ի դրամատոմս մը տուաւ: Քանի՞ Քր. ետ պիտի ընդունի:

4. Պր. Արեւեան տաւառ մը պանիր գնեց, որ արժեց 620 Քր. 50 ս.: Կանխիկ վճարեց 560 Քր.: Դեռ ո՞րքան պիտի տայ:

5. Դիւղէն գնեց 540 Քր. ի ձեռնած պանիր և 370 Քր. ի ալ մաճուսի, մինչև խանութ փոխադրութեան համար ալ վճարեց 60 Քր.: Ամբողջ պանիրը ծախելէն ետքը հաշիւ ըրաւ որ 180 Քր. կորսնցուցեր է: Քանի՞ Քր. ի ծախեց այդ պանիրները:

6. Պր. Արեւեան մէկ օրուան մէջ մուտք ունեցաւ 630 Քր., որուն 160 Քր. ը շահ էր: Ծախած ապրանքներն իրեն քանի՞ նստեր էին:

7. Վաճառական մը Պր. Արեւեանին ուղարկեց տաւառ մը պանիր, որ կը կշռէր (տաւառ և պանիր միասին, պրոսո) 160 Քկր. 500 կր.: Տարան (տաւառին կշիռը) 30 Քկր. 300 կր. էր: Քանի՞ Քկր. էր միայն պանիրը (նէսո):

ՀԱՄԱՐԱՆՔ ԴԷՊ Ի ԵՑ

1. Պետիկ 700 էն 70 հանեց, և յետոյ ալ միշտ 70 ական վար իջաւ: Ի՞նչ թիւերու պատահած է:

2. Օննիկ ալ 1000 էն վար իջաւ 120 ական համարանքով: Ի՞նչ թիւեր արտասանեց:

3. 900 էն միշտ 90 ական վար իջէք:

830	»	»	80	»	»	»
970	»	»	50	»	»	»
760	»	»	40	»	»	»
800	»	»	60	»	»	»
780	»	»	70	»	»	»
620	»	»	30	»	»	»
840	»	»	40	»	»	»
960	»	»	90	»	»	»
1000	»	»	150	»	»	»

4. 920 էն քանի՞ պիտի իջնամ որպէս զի 860 ունենամ:

880	»	»	»	»	»	810	»
790	»	»	»	»	»	680	»
740	»	»	»	»	»	610	»
620	»	»	»	»	»	530	»
550	»	»	»	»	»	440	»
410	»	»	»	»	»	380	»
370	»	»	»	»	»	290	»
280	»	»	»	»	»	170	»
770	»	»	»	»	»	260	»
640	»	»	»	»	»	350	»
830	»	»	»	»	»	470	»

V

ՀԱՆՈՒՄ ՄԻԱԽՈՐԻՒ ԵՌԱՆԴԱՄ ԹՈՒԱՆՇԱՆԷ Ա.

1. 134—4=	2. 156—4=	3. 157—	1=
185—5=	167—3=	4=	
378—8=	385—4=	5=	
459—9=	378—7=	3=	
876—6=	409—8=		
806—6=	579—6=	4. 707	
909—9=	638—2=	849	
957—7=	886—5=	908	7=
		557	
5. 326 ֆր. 50 ս. — 5 ֆր. =	321 ֆր. 50 ս.		
256 » 40 » — 4 » =	...	»	»
368 » 70 » — 6 » =	...	»	»
496 » 30 » — 3 » =	...	»	»
568 » 80 » — 4 » =	...	»	»
736 » 10 » — 5 » =	...	»	»
609 » 20 » — 7 » =	...	»	»
818 » 30 » — 8 » =	...	»	»

ԲՐՈՒՏԸ

1. Բրուտը շուկայ տարաւ 127 պնակ և քանի մը կուտ: Պնակներէն 6ը կոտրեցաւ: Քանի՞ հատ մնաց:

2. Ընդունած զրամով 108 ֆկր. ցորեն գնեց, որ մաքրուելով 7 ֆկր. թափթփուկ տուաւ: Քանի՞ ֆկր. մաքուր ցորեն մնաց:

3. Ուրիշ անգամ մը դարձեալ շուկայ տարաւ բոլորովին նոր ամաններ, որոնք ծախելով ստացաւ 718 ֆր.: Այս դրամներուն 3ը միայն մանրուկ էր: Քանի՞ ֆր. զրամատումն ունէր:

4. Օր մը բրուտն ունէր ծախու 138 կուտ, 286 պնակ, 119 թաղար և 257 պուտուկ: Նոյն օրը ծախեց 5 պուտուկ, 7 թաղար, 3 կուտ և 5 պնակ: Հաշուեցէք թէ ո՞րքան մնաց իւրաքանչիւրէն:

5. Բրուտը 167 թաղար փուռը գրաւ թրծելու (եփելու) համար: Հանելու ատեն 6 հատ ներսը թողուց, որպէս զի լաւ թրծուին: Քանի՞ թաղար գուրս հանեց:

Բ.

1. 500—5=	2. 250—3=	3. 242—4=
700—6=	540—9=	423—5=
200—8=	610—7=	654—8=
400—9=	790—8=	603—7=
600—2=	810—6=	805—6=
900—7=	920—9=	906—9=
600—7=	980—8=	705—8=
1000—1=	870—7=	987—9=

4. 1 Բ. 2 Հ. — 7 Բ. = ... 5. 2 Հ. 7 Տ. — 4 Բ. = ...

1 » 3 » — 9 » = ...	6 » 8 » — 3 » = ...
1 » 6 » — 8 » = ...	7 » 1 » — 6 » = ...
3 » 4 » — 7 » = ...	5 » 2 » — 1 » = ...
4 Հ. 4 Տ. — 4 » = ...	4 » 4 » — 2 » = ...
5 » 6 » — 7 » = ...	3 » 6 » — 5 » = ...
8 » 8 » — 9 » = ...	6 » 7 » — 7 » = ...
6 » 9 » — 8 » = ...	8 » 3 » — 8 » = ...
7 » 4 » — 3 » = ...	9 » 4 » — 9 » = ...

ԴՊՐՈՑԻ ՇԻՆՈՒԹԻՒՆ

1. Դպրոց մը շինելու համար պէտք եղաւ 140 գերան: Շէնքը լմնցնելէն ետքը 7 հատ աւելցաւ: Քանի՞ գերան գործածեցին:

2. Գնեցին նաև 800 տախտակ, որոնց 6ը կոտրած ելաւ, և իբրեւ անպէտք նետուեցան: Քանի՞ տախտակ գործածեց հիւսնը:

3. Շէնքին համար գնեցին 860 Քկր. կիր, որուն մէջէն 9 Քկր. քար ելաւ: Քանի՞ Քկր. է զուտ կիրը:

4. Առնուած ապրանքներուն փոխարէն տուին 932 Ֆր. 70 ս., այդ գումարին 7 Ֆր. 70 ս.ը մանրուկ էր: Քանի՞ Ֆր. գրամատումս վճարեցին:

5. Աշխատաւորներէն մին ուղեց իր օրականները գանձել: Յանձնառուն իր քով ունէր 984 Ֆր.: Աշխատաւորին վճարելէն յետոյ մնաց 8 Ֆր.: Քանի՞ Ֆր. ստացաւ աշխատաւորը:

VI

ՀԱՆՈՒՄ ՏԱՍՆԱԻՈՐԻ ԵՒ ՄԻՍԻՈՐԻ
ԵՌԱՆԴԱՍ ԹՈՒԱՆՇԱՆԷ

Օրինակ	280—42=238
Կ'ընեմ այսպէս	80—42=38
	2 Հր. + 38=238

1. 450—42=408	2. 200—42=158
420—15=	400—44=
150—34=	600—64=
680—43=	800—33=
790—28=	200—87=
780—47=	400—38=
840—39=	600—31=

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԴՆԵՐ

1. Մաքրուհիին հայրը հացագործ է: Տօնավաճառի համար պատրաստեց 250 հաց: Իրիկուն մնաց 36 հատ: Քանի՞ հատ ծախեց:

2. Փուռն ունէր 890 ֆկր. ալիւր, շաբաթ մը ետքը մնաց 57 ֆկր.: Քանի՞ ֆկր. ալիւր գործածեց:

3. Մետուկի մը մէջ 270 ֆկր. թեփ կար, ուրիշ սնտուկի մը մէջ ալ 35 ֆկր. աւելի քիչ: Քանի՞ ֆկր. թեփ ունէր հացագործը:

4. Ամսոյն վերջը 480 ֆր. ապառիկ առնելիք ունէր: Քանի մը տեղերէ հաւաքեց ու մնաց 62 ֆր.: Քանի՞ ֆր. կրցաւ գանձել:

ՇԵՐԱՄԱՐՈՒԾՈՒԹԻՒՆ

1. Պարտէզը ցանկապատելու համար պատրաստեցին 266 ցից: Գործը լմնալէն ետքը 48 ցից աւելցաւ: Քանի՞ հատ գործածեցին:

2. Ցանկապատին շուրջը անկեցին 924 թթենի, որոնք երկրորդ բնական վանդակ մը կազմեցին: Այդ ծառերէն 60ը չորցան: Քանի՞ հատը յաջողեցաւ արմատ ձգել:

3. Քանի մը տարի ետքը թթենիի տերեւներով չերամբոծութեան սկսան: Նոյն տարին 107 ֆկր. խողակ ժողուեցին, որոնց 48 ֆկր.ը սե էր: Քանի՞ ֆկր. դեղին խողակ կար:

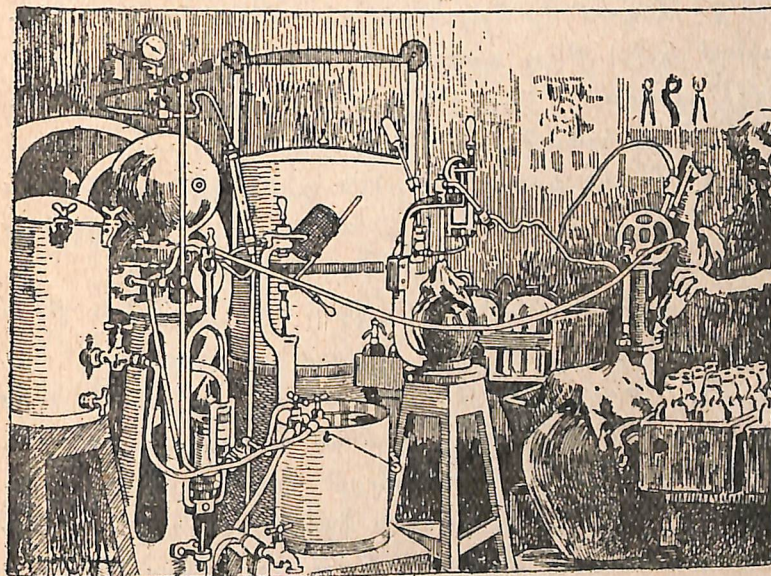
4. Մէկ տարուան մէջ այդ գործէն մուտք ունեցան 980 ֆր., իսկ ելք 72 ֆր.: Քանի՞ ֆր. եղաւ իրենց զուտ շահը:

VII

ՀԱՆՈՒՄ ԵՌԱՆԴԱՄ ԹՈՒԱՆՇԱՆՆԵՐՈՒ
ԵՌԱՆԴԱՄ ԹՈՒԱՆՇԱՆՆԵՐԷ

Օրինակ	$535 - 320 = 215$
Կ'ընեմ այսպէս՝	$500 - 300 = 200$
	$35 - 20 = 15$
	<u>Գումար 215</u>

1. $245 - 100 =$	2. $152 - 120 =$	3. $500 - 125 =$
$243 - 200 =$	$242 - 240 =$	$400 - 245 =$
$425 - 200 =$	$337 - 330 =$	$500 - 231 =$
$547 - 300 =$	$488 - 280 =$	$600 - 343 =$
$648 - 400 =$	$152 - 130 =$	$460 - 125 =$
$842 - 600 =$	$125 - 110 =$	$560 - 282 =$
$903 - 700 =$	$236 - 220 =$	$800 - 423 =$
$897 - 500 =$	$358 - 310 =$	$900 - 546 =$

ԱԻՇԱԿԻ (ՍՈՏԱ) ԳՈՐԾԱՏՈՒՆԸ

1. Աւշակի գործատան մէջ 600 շիշ կար: 250 ը աւշակով լեցուցին: Քանի՞ շիշ պարապ մնաց:

2. Լեմոնատի շիշ կար 976 հատ, 700 ը լեցուցին, տակաւին քանի՞ շիշ կայ լեցուելիք:

3. Նշան սպասաւորը կառքին վրայ բեռցուց 325 լեմոնատի շիշ, իսկ աւշակի շիշերէն ալ 120 հատ պակաս: Քանի՞ աւշակի շիշ լեցուց:

4. Նշան մերձակայ գիւղը գուրս հանեց 120 լեմոնատի շիշ, 102 հատ ալ աւշակի շիշ: Քանի՞ լեմոնատի և քանի՞ աւշակի շիշ մնաց իր քով:

ԵՐԿԱԹԱԳՈՐԾԸ

1. Երկաթագործ Գասպար՝ խանութ մը վարձեց ամսական 675 ֆր.ով: Առաջին ամիսը կանխիկ տուաւ 120 ֆր.: Դեռ քանի՞ ֆր. պիտի վճարէ:

2. Անգամ մը երկաթավաճառէն գնեց 934 Քկր. երկաթ և 54 Քկր. պողպատ: Մէկ ամսուան մէջ երկաթէն գործածեց 200 Քկր., իսկ պողպատէն 20 Քկր.: Քանի՞ Քկր. երկաթ, և քանի՞ Քկր. պողպատ մնաց:

3. Մշակն երկաթագործէն գնեց 186 ֆր. խոփ մը և 120 ֆր. կացին մը, ու տուաւ 500 ֆր. նոյն դրամատոմս մը: Քանի՞ ֆր. ետ ընդունեցաւ:

4. Երկաթագործը 845 ֆր. ծածուխ գնեց: Քոֆու ունէր 780 ֆր.: Տակաւին ո՞րքան կը պարտի:

5. Գիւղացի մը երկաթագործին կը տանի չորս փայտէ անիւ՝ երկաթէ շրջանակ անցնել տալու համար: Երկաթին և աշխատանքին փոխարէն երկաթագործն իրմէ 700 ֆր. առաւ: Եթէ ապրանքը 414 ֆր. արժէ, քանի՞ ֆր. հաշուած եղաւ իր աշխատանքը:

ԳՐԱԽՈՐ ՀԱՆՈՒՄ

I

ՕՐԻՆԱԿ

$$\begin{array}{r} 375 \\ -123 \\ \hline 252 \end{array} \quad \begin{array}{r} 567 \\ 403 \\ \hline 164 \end{array}$$

Մի՞նչ ԳԻՐ. Գրաւոր հաճումը կը կատարենք, երբ Մ.ը Մ.ին, Տ.ը Տ.ին, Հ.ը Հ.ին տակ կը գրենք:

Հաճումը կը սկսինք Մ.էն:

Այն քիւր, որմէ կը հաճենք ուրիշ մը, կը կոչենք ՀԱՆՆԵԼԻ կամ ՄԵԾ ԹԻԻ. իսկ հաճուածը կը կոչենք ՆՈՒԱԶԵԼԻ կամ ՓՈՔԲ ԹԻԻ: Ստացուած պատասխանին ալ կ'ըսենք ՏԱՐԲԵՐՈՒԹԻՒՆ:

Հաճումի ճշտումն է —, եւ կը կարգացուի ՊԱՆԱՍ:

$$\begin{array}{r} 1. \quad \begin{array}{r} 84 \\ -12 \\ \hline \end{array} \quad \begin{array}{r} 138 \\ -25 \\ \hline \end{array} \quad \begin{array}{r} 385 \\ -242 \\ \hline \end{array} \quad \begin{array}{r} 877 \\ -354 \\ \hline \end{array} \quad \begin{array}{r} 967 \\ -601 \\ \hline \end{array} \quad \begin{array}{r} 627 \\ -37 \\ \hline \end{array} \end{array}$$

$$\begin{array}{lll} 2. \quad \begin{array}{r} 253 \\ -41 \\ \hline \end{array} & \begin{array}{r} 568 \\ -56 \\ \hline \end{array} & \begin{array}{r} 992 \\ -86 \\ \hline \end{array} \\ & \begin{array}{r} 806 \\ -90 \\ \hline \end{array} & \begin{array}{r} 345 \\ -32 \\ \hline \end{array} \\ & \begin{array}{r} 456 \\ -45 \\ \hline \end{array} & \begin{array}{r} 597 \\ -74 \\ \hline \end{array} \\ & \begin{array}{r} 688 \\ -53 \\ \hline \end{array} & \begin{array}{r} 774 \\ -61 \\ \hline \end{array} \\ & \begin{array}{r} 869 \\ -25 \\ \hline \end{array} & \end{array} \quad \begin{array}{lll} 3. \quad \begin{array}{r} 398 \\ -154 \\ \hline \end{array} & \begin{array}{r} 979 \\ -465 \\ \hline \end{array} & \begin{array}{r} 845 \\ -123 \\ \hline \end{array} \\ & \begin{array}{r} 716 \\ -224 \\ \hline \end{array} & \begin{array}{r} 234 \\ -121 \\ \hline \end{array} & \begin{array}{r} 345 \\ -132 \\ \hline \end{array} \\ & \begin{array}{r} 456 \\ -243 \\ \hline \end{array} & \begin{array}{r} 567 \\ -335 \\ \hline \end{array} & \begin{array}{r} 798 \\ -684 \\ \hline \end{array} \\ & \begin{array}{r} 673 \\ -451 \\ \hline \end{array} & \begin{array}{r} 838 \\ -626 \\ \hline \end{array} & \begin{array}{r} 999 \\ -889 \\ \hline \end{array} \\ & \begin{array}{r} 799 \\ -574 \\ \hline \end{array} & \begin{array}{r} 619 \\ -417 \\ \hline \end{array} & \end{array} \quad \begin{array}{lll} 4. \quad \begin{array}{r} 789 \\ -374 \\ \hline \end{array} & \begin{array}{r} 693 \\ -551 \\ \hline \end{array} & \begin{array}{r} 758 \\ -642 \\ \hline \end{array} \\ & \begin{array}{r} 627 \\ -304 \\ \hline \end{array} & \begin{array}{r} 444 \\ -333 \\ \hline \end{array} & \begin{array}{r} 505 \\ -302 \\ \hline \end{array} \\ & \begin{array}{r} 505 \\ -302 \\ \hline \end{array} & \begin{array}{r} 619 \\ -417 \\ \hline \end{array} & \begin{array}{r} 799 \\ -574 \\ \hline \end{array} \\ & \begin{array}{r} 838 \\ -626 \\ \hline \end{array} & \begin{array}{r} 999 \\ -889 \\ \hline \end{array} & \end{array} \end{array}$$

ՊՐ. Բ. ԴԱԻԹԵԱՆԻ ՎԱՍՏԱԿԸ

1. Պր. Բ. Դաւիթեան դրամ շահելու համար մայրաքաղաք գնաց: 3 ամսուան մէջ խնայողութեան արկղը ձգեց 476 ֆր.: Սակայն յետոյ ստիպուեցաւ 123 ֆր. ետ առնուլ: Քանի՞ ֆր. մնաց խնայողութեան արկղին մէջ:

2. Անկից մերձակայ Ա. Նաւահանգիստը անցաւ: Գիտէր, որ մինչև հոն 225 Քմ.է: 115 Քմ.ը հետիոտն գնաց, յետոյ նստաւ շոգեկառք: Քանի՞ Քմ. ճամբայ կտրեց շոգեկառքով:

3. Հոն 926 ֆր. ամսականով գործի մտաւ: Այդ գումարին 224 ֆր.ը խնայեց: Քանի՞ ֆր. եղաւ իր ծախքը:

4. Ժամանակ մը վերջ վերադարձաւ տուն՝ դրամապանակին մէջ 968 ֆր.ով: Նպարավաճառին տուաւ 142 ֆր. պարտքը, մնալաճառին ալ 85 ֆր.: Քանի՞ ֆր. մնաց իր քով:

5. Գիւղին մէջ խանութ մը բացաւ: Քաղաքէն իսկոյն գնեց զանազան ապրանքներ 754 ֆր.ի ու վճարեց կանխիկ 370 ֆր.: Ամիս մը ետքը տուաւ 463 ֆր. եւս: Քանի՞ ֆր. պիտի վճարէ երրորդ անգամ:

6. Գարնան դարձեալ քաղաք իջաւ ու գնեց ուրիշ ապրանքներ 984 ֆր.ի և վճարեց 462 ֆր.: Քանի՞ ֆր. պիտի վճարէ Գ.որդ անգամ, եթէ Բ.որդ անգամ 310 ֆր. եւս տուեր է:

II

ՕՐԻՆԱԿ			
356	✍	հաճելի (մեծ քիւ)	✍ 500
—189	✍	նուազելի (փոքր քիւ)	✍ 197—
167	✍	տարբերութիւն	✍ 303

Երբ որ եւ է կարգի մը նուազելի՞ն՝ հաճելիէն չելլէ, բոլի կարգէն միութիւն մը օգնութեան կ'առնուի:

1.	258	587	694	874	485	807
	—128	—237	—368	—548	—389	—356
2.	268—185=		545—283=		507—248=	
3.	516—429=		825—469=		682—476=	

ՀՈՂԱԳՈՐԾԸ

1. Գիւղացի մը ցանեց 972 Քկր. գարի, իսկ վարսակ ցանեց 186 Քկր. աւելի քիչ: Քանի՞ Քկր. վարսակ ցանեց:

2. Գիւղացին արտերուն համար տարեկան տուրք կը վճարէ 447 ֆր., մարգագետիններուն համար 279 ֆր. և անտառներուն համար 297 ֆր.: Հարկահաւաքին յանձնեց 687 ֆր.: Տակաւին ո՞րքան պիտի տայ:

3. Արտերը հնձելու համար մարդիկ վարձեց, որոնց պէտք էր վճարել 817 ֆր.: Իր քով 289 ֆր. կար միայն, ո՞րքան պակսեցաւ:

4. Անգամ մը ցորեն ծախեց 435 ֆր.ի, վարսակ 184 ֆր.ի և եգիպտացորեն 294 ֆր.ի: Ասոնց փոխարէն ստացաւ 850 ֆր. իւրաքանչիւրն 50 ֆր.նոց զրամատոմսերով, մնացածը մանրուկ էր, ո՞րքան մանրուկ դրամ ստացաւ:

ԳԻՆՈՎՈՒԹԵԱՆ ՎՆԱՍԸ

1. Գինեմուլ մը՝ գինեպանին քով պարտք ունէր 375 ֆր., հաղիւ 89 ֆր. կրցաւ վճարել: Տակաւին ո՞րքան տալիք ունի:

2. Տարի մը ետքը, գինեպանը դատ բացաւ գինովին դէմ իր դրամին և նաև 87 ֆր. ըրած ծախքին համար: Գինովը դատապարտուեցաւ ամբողջ ծախքը վճարելու. ո՞րքան պիտի տայ:

3. Գինեպանն անմիջապէս պաշտօնեային իմացուց: Պաշտօնեան գինովի առարկաներէն մին ծախեց 802 ֆր.ի: Գինեպանն իր դրամները առաւ և պաշտօնեան ալ իրեն համար վար դրաւ 126 ֆր.: Ո՞րքան մնաց գինովին համար:

4. 2 տարի ետքը դարձեալ ծախու հանեցին գինովին կարասիներէն մին, որ արժեց 716 ֆր.: Սակայն ասով իր 903 ֆր.ի պարտքը չկրցաւ գոցել: Տակաւին քանի՞ ֆր. պարտք կը մնայ:

5. Անցաւ քանի մը տարի և գինովը մնաց առանց կալուածի: Գիւղին արօտավայրին մէջ շինեց տնակ մը: Իր տղաքը պատառատուն զգեստներով և անօթի մնացին: Իսկ կինն ու երէց որդին սկսան աշխատիլ գործատան մը մէջ: Կինը ամսական 745 ֆր. կ'առնուր, իսկ տղան 76 ֆր. պակաս: Ո՞րքան կ'առնուր տղան:

ԱՏԱՂՁԱԳՈՐԾԸ

1. Ատաղձագործը տախտակի մթերանոցէն գնեց 743 ֆր.ի տախտակ և տուաւ 1000-նոց զբամատումս մը: Քանի՞ ֆր. ետ պիտի ստանայ:

2. Սկսաւ պահարան շինել: Տախտակներն արժեցին 284 ֆր., ներկի համար 74 ֆր., իսկ փականքի և ուրիշ երկաթեղէններու համար տուաւ 65 ֆր.: Քանի՞ ֆր. ծախք ըրաւ:

3. Յետոյ՝ ծախեց 975 ֆր.ի: Քանի՞ ֆր. առաւ ատաղձագործն իբրեւ վարձք իր աշխատութեան:

4. Իրեն ապսպրեցին 3 սեղան և 5 աթոռ: Սեղանները շինեց 684 ֆր.ի, իսկ աթոռները 283 ֆր.ի: Առաւ միայն 250 ֆր.: Դեռ ո՞րքան պիտի ստանայ:

5. Ատաղձագործը դարան շինեց ու ծախեց 837 ֆր.ի: Տախտակ ու երկաթեղէն՝ իրեն արժեցին 284 ֆր.: Քանի՞ ֆր. առաւ իբրեւ վարձք իր աշխատութեան:

6. Անգամ մը ատաղձագործին եկան ընկուղէնիի և տանձենիի տախտակներ: Փոխադրութեան ծախք ունեցաւ 859 ֆր.: Այս գումարին 584 ֆր.ը շոգեկառքին գնաց: Ո՞րքան վճարեց կառապաններուն:

ԳԱՐԱԾՈՒԻ ԶԱՆՔԸ

1. Հանքին մէջ աշխատելու կը մանեն Ա. կարգի աշխատաւորներէն 245 հոգի, Բ. կարգէն՝ 37 հոգի պակաս, իսկ Գ. կարգէն՝ 187 աշխատաւոր: Օրը քանի՞ հոգի կ'աշխատին:

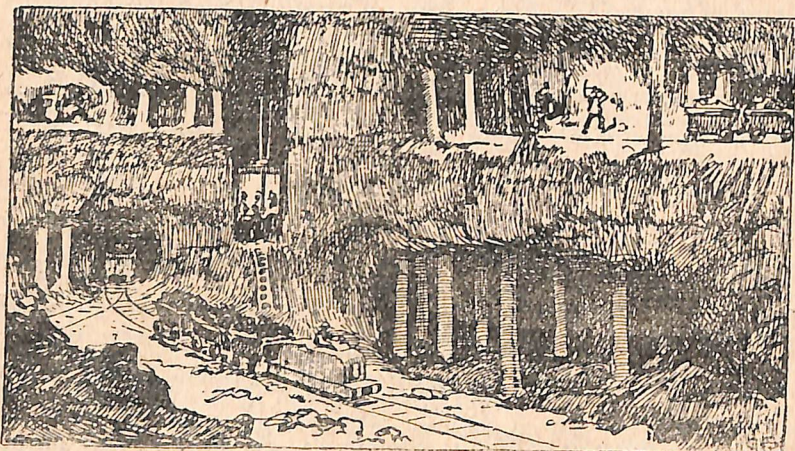
2. Մէկ օրուան մէջ 6 որդ բաժանմունքէն հանեցին 545 տակառաչափ (Տկռ.) բարածուխ Ա. տեսակէն, Բ. տեսակէն հանեցին 308 Տկռ. աւելի: Գ. տեսակէն ալ 125 Տկռ. աւելի հանեցին քան Բ. տեսակը: Իսկ Գ. տեսակէն 78 Տկռ. աւելի պակաս հանեցին քան Գ. տեսակը: Ամէն մէկ տեսակէն քանի՞ական Տկռ. հանեցին:

3. Հանքի Ա. կարգէն 237 վակոն ածուխ տարին զտարան (այնտեղ ուր ածուխներու տեսակներն

իրարմէ կը զատեն), Բ. կարգէն 307 վակոն, Գ. կարգէն 40 վակոն աւելի քիչ քան Բ.ը: Քանի՞ վակոն ածուխ հանեցին մէկ օրուան մէջ:

4. Հանքին մէկ բաժինը մօտեւոր համար Ա. կարգի աշխատաւորները գործածեցին 184 կանթեղ, Բ. կարգիները գործածեցին 34 հատ աւելի քիչ, իսկ Գ. կարգիները 42 աւելի շատ քան առաջինները: Քանի՞ կանթեղ գործածեցին երեք կարգերն ի միասին:

5. Բանւորներուն համար 5 խոհանոցի մէջ կերակուր կ'եփուի: Մէկ օրուան մէջ Ա. խոհանոցին 85 Քկր. միս կուտան, Բ. խոհանոցին 23 Քկր. պակաս, Գ.ին այնքան՝ որքան որ Ա. և Բ. կ'առնուն, Դ.ին 63 Քկր., իսկ Ե.ին 27 Քկր. աւելի Դ.էն: Քանի՞ Քկր. միս կ'առնուն այս 5 խոհանոցներն ի միասին:

6. Հանքին մէջ օրը 275 ձի և 36 եղ կ'աշխատին: Ա. կարգին մէջ միայն 109 ձի և 14 եղ կ'աշխատին: Ո՞րքան ձի և ո՞րքան եղ կ'աշխատին ամբողջ միւս կարգերուն մէջ:

ԲԱԶՄԱՊԱՏԿՈՒԹԻՒՆ ԹԻՒԵՐՈՒ ՄԻՆՁԵՒ 100

(Քաղուածք)

1. $3 \times 2 =$	2. $2 \times 3 =$	3. $2 \times 7 =$	4. $2 \times 8 =$
$7 \times 2 =$	$6 \times 3 =$	$4 \times 7 =$	$4 \times 8 =$
$9 \times 2 =$	$4 \times 3 =$	$8 \times 7 =$	$3 \times 8 =$
$3 \times 4 =$	$8 \times 3 =$	$3 \times 7 =$	$6 \times 8 =$
$5 \times 4 =$	$5 \times 6 =$	$6 \times 7 =$	$7 \times 8 =$
$8 \times 5 =$	$7 \times 6 =$	$9 \times 7 =$	$5 \times 8 =$
5. $2 \times 7 + 24 =$	6. $5 \times 7 + 11 =$	7. $3 \times 8 - 19 =$	
$3 \times 8 + 32 =$	$6 \times 4 + 10 =$	$6 \times 5 - 24 =$	
$4 \times 3 + 41 =$	$7 \times 3 + 9 =$	$7 \times 6 - 39 =$	
$3 \times 9 + 12 =$	$8 \times 2 + 12 =$	$7 \times 8 - 27 =$	
$5 \times 8 + 43 =$	$9 \times 3 + 19 =$	$7 \times 7 - 32 =$	
$6 \times 9 + 19 =$	$4 \times 8 + 15 =$	$8 \times 9 - 45 =$	

ԴԵՂԱՐԱՆԸ

1. Դէորդ ղեղարանէն 3 տուփ քինին գնեց իր հիւանդ մայրիկին համար: Մէկ տուփն արժեց 2 Ֆր. 50 ս.: Քանի՞ Ֆր. վճարեց ղեղադործին:

2. Դեղադործը մէկ օրուան մէջ 12 տուփ քինին ծախեց: Քանի՞ Ֆր. գանձեց:

3. Ծախեց նաև 6 տուփ ուրիշ ղեղեր 4 ական Ֆր.էն: Քանի՞ Ֆր. առաւ:

4. Դեղարանին մէջ 9 տուփ կար, 6 ական օճառով: 16 օճառ ծախեց: Քանի՞ հատ մնաց իր քով:

5. Դեղադործէն եկան ղեղ գնեցին ու տուին 7 դրամատոմս 5 ական Ֆր.նոց և 18 հատ ալ մանրուկ դրամ: Քանի՞ Ֆր. առաւ ղեղադործը:

ԲԱԶՄԱՊԱՏԿՈՒԹԻՒՆ ԹԻՒԵՐՈՒ
ՄԻՆՁԵՒ 1000

(Բերանացի վարժութիւններ)

I

ՀԱՐԻՐԱՅԻՆ ՄԻՍԻՈՐՈՎ

ՕՐԻՆԱԿ

$$4 \times 200 = 800$$

$$100 \times 7 = 700$$

$$(4 \times 100) + 500 = 900$$

1. $2 \times 200 =$	2. $300 \times 2 =$	3. $2 \times 200 + 300 =$
$2 \times 300 =$	$500 \times 2 =$	$4 \times 100 - 200 =$
$2 \times 400 =$	$300 \times 3 =$	$7 \times 100 + 200 =$
$2 \times 500 =$	$200 \times 3 =$	$5 \times 200 - 700 =$
$3 \times 300 =$	$400 \times 2 =$	$4 \times 200 - 300 =$
$3 \times 200 =$	$600 \times 1 =$	$5 \times 100 + 300 =$
$4 \times 100 =$	$100 \times 3 =$	$6 \times 100 + 400 =$
$4 \times 200 =$	$300 \times 3 =$	$9 \times 100 - 600 =$
4. 3 Տկռ. ածուխ $\times 2 +$ 4 Քէնթալ ածուխ $= \dots$ Քկր.
 4 » » $\times 3 +$ 2 » » $= \dots$ »
 5 » » $\times 1 +$ 6 » » $= \dots$ »
 2 Քնթ. » $\times 4 -$ 250 Քկր. » $= \dots$ »
 3 » » $\times 3 -$ 400 » » $= \dots$ »
 5 » » $\times 2 -$ 550 » » $= \dots$ »
 7 » » $\times 1 -$ 30 » » $= \dots$ »

5. 2 դրամատու $\times 100$ Քր. $+ 50$ Քր. $= \dots$ Քր.
 7 » $\times 100$ » $+ 70$ » $= \dots$ »
 6 » $\times 100$ » $+ 140$ » $= \dots$ »
 2 » $\times 500$ » $- 370$ » $= \dots$ »
 1 » $\times 1000$ » $- 425$ » $= \dots$ »

6. 3 Քէնթալ $+ 12$ Քկր. $= \dots$ Քկր.
 6 » $+ 63$ » $= \dots$ »
 8 » $+ 94$ » $= \dots$ »
 7 » $- 64$ » $= \dots$ »
 9 » $- 74$ » $= \dots$ »

ՓՈՒԱԴՐՈՒԹԻՒՆ ԱՊՐԱՆՔԻ

1. Կառապան մը 7 պարկ աղ տարաւ, ուրիշ կառապան մը 9 պարկ, իւրաքանչիւր պարկ կը կշռէր 100 Քկր.: Քանի՞ Քկր. աղ տարաւ իւրաքանչիւր կառապան:

2. Վաճառականի մը համար կառապանը դրաւ իր կառքին վրայ 3 տակառ ձիթապտուղ, իւրաքանչիւրն 2 ՀԼ., ուրիշ կառապան մըն ալ 2 տակառ միեւնոյն ծանրութեամբ: Քանի՞ ՀԼ. ձիթապտուղ ստացաւ վաճառականը:

3. Կառապանները կիր տարին դէպ ի կայարան: Առաջին կառքին վրայ դրին 4 Քէնթալ, երկրորդին վրայ 5 Քէնթալ: Քանի՞ Քկր. կիր տարին:

4. Կայարանէն բեռցուցին մին՝ 7 մետուկ ապրանք 100 ական Քկր. ծանրութեամբ, իսկ միւսը 4 մետուկ՝ իւրաքանչիւրը 200 Քկր. ծանրութեամբ: Այդ կառապաններէն ամէն մէկը քանի՞ Քէնթալ տարաւ:

II

ՏԱՍՆԱԻՌՈՐ՝ ՄԻԱԻՌՈՐԱՎ

$$\begin{array}{lll}
 1. \ 2 \times 80 = 160 & 2. \ 4 \times 90 = 360 & 3. \ 60 \times 4 = 240 \\
 2 \times 70 = & 4 \times 80 = & 90 \times 7 = \\
 2 \times 90 = & 5 \times 90 = & 80 \times 7 = \\
 3 \times 40 = & 7 \times 60 = & 60 \times 9 = \\
 5 \times 40 = & 8 \times 80 = & 60 \times 7 = \\
 7 \times 40 = & 7 \times 70 = & 70 \times 6 = \\
 6 \times 50 = & 9 \times 90 = & 70 \times 9 = \\
 8 \times 50 = & 8 \times 70 = & 80 \times 8 =
 \end{array}$$

ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԻՆ ՔՈՎ
ԳԻՆԵՐ

1 Քկր. սուրճ	30 էն մինչև	60 Քր.
1 » թէյ	30 » »	80 »
1 » շաքար	8 » »	12 »
1 » բրինձ	6 » »	12 »
1 » պոնպոն	10 » »	25 »

1. Քանի՞ կ'արժէ 2 Քկր. թէյ և 3 Քկր. սուրճ:
 2. Գրեցէք իւրաքանչիւր ապրանքին 6 Քկր.ին արժէքը:
 3. 3 աղան Քկր. շաքար, բրինձ և պոնպոն գնեցի: Ո՞րքան վճարեցի:

ՈՒՐԻՇ ԱՊՐԱՆՔՆԵՐ

1 մ. կերպաս	10 էն մինչև	30 Քր.
1 » ամերիքան	5 » »	15 »
1 » թաւիչ	20 » »	45 »
1 » ասուի	15 » »	40 »

4. Ո՞րքան կ'արժէ 6 մ. կերպաս և 6 մ. ամերիքան:
 5. Եթէ 4 աղան մ. կերպաս, թաւիչ և ամերիքան գնեմ, ո՞րքան պիտի վճարեմ:
 6. Քանի՞ Քր. կ'արժէ 8 մ. ասուի և 7 մ. թաւիչ:

III

ՀԱՐԻԻՐԱԻՌ ԵՒ ՏԱՍՆԱԻՌՈՐ՝ ՄԻԱԻՌՈՐԱՎ

ՕՐԻՆԱԿ	$130 \times 5 = 650$
Կ'ընեմ այսպէս	$100 \times 5 = 500$ $30 \times 5 = 150$ գումար 650

1. $2 \times 120 =$	2. $4 \times 170 =$	3. $120 \times 2 =$
$2 \times 180 =$	$5 \times 160 =$	$180 \times 2 =$
$2 \times 230 =$	$8 \times 110 =$	$240 \times 3 =$
$2 \times 270 =$	$4 \times 230 =$	$250 \times 3 =$
$3 \times 250 =$	$6 \times 130 =$	$340 \times 2 =$
$4 \times 250 =$	$8 \times 120 =$	$480 \times 2 =$
$5 \times 120 =$	$7 \times 130 =$	$190 \times 5 =$
$6 \times 140 =$	$6 \times 140 =$	$230 \times 3 =$

ՊՈՒԼԿԱՐ ԴԵՐՁԱԿԸ

1. Դերձակն ունէր տեսակ տեսակ կերպասներ, որոնք ծախեց մետրը 140 էն մինչև 480 լեւայի: Քանի՞ լև. պիտի արժէ ամէնէն լաւ կերպասին 2 մ. ը, իսկ ամէնէն վարնոց ապրանքին 2 մ. ո՞րքան պիտի արժէ:

2. Պր. Պերճ դերձակին ապսպրեց ամառուան համար ձեռք մը հագուստ: Դերձակն հաշուեց.

3 մ. կերպաս	190 լև. էն =
2 մ. աստառ	60 » =
կոճակի և դերձանի	50 լև.
աշխատութեան	260 »

Քանի՞ լև. պիտի արժէ ձեռք մը զգեստը:

3. Օր մը դերձակը ծախեց 2 զոյգ տաբատ 380 աղան լև. էն, 2 ճագէտ 120 աղան լև. էն և ու-

ըիշ բաներ 70 լև. ի: Ո՞րքան եղաւ դերձակին առածը այդ օր:

4. Գործատունէ մը դերձակին ղրկեցին $1\frac{1}{2}$ երկոտանեակ ֆլանել 110 լև. քն: Փոխադրութեան ծախս հաշուեցին 42 լև.: Քանի՞ լև. արժեց ամբողջը:

5. Դերձակը իւրաքանչիւր ֆլանել ծախեց 160 լև. քն: Քանի՞ լև. շահ ըրաւ ամբողջին վրայ:

6. Դերձակին քով կ'աշխատին 5 գործաւոր.

Ա.ը կը ստանայ շաբաթական 430 լև.

Բ. և Գ.ը կը ստանան » 380 ական լև.

Դ.ը կը ստանայ » 260 լև.

Ե.ը » » 260 »

Վճարմունքները կ'ըլլան երկու շաբաթն անգամ մը: Քանի՞ լև. կը ստանայ իւրաքանչիւրը $1\frac{1}{2}$ ամսուան մէջ:

ԺԱՄԱՆԱԿ

Դիշեր և ցերեկ = 1 օր = 24 ժամ (ժ.):

1 ժամ = 60 վայրկեան (վ.):

1 վ. = 60 երկվայրկեան (երվ.):

7 օր = 1 շաբաթ (շբ.):

30 օր = 1 ամիս: Ամիսներէն ոմանք ունին 31 օր, որոնք են. ո՞ր ամիսները 30 օր ունին. 28 (29) օր ո՞ր ամիսն ունի, ե՞րբ:

1 տարին (տ.) ունի 12 ամիս կամ 52 շաբաթ կամ 365 օր. նահանջ տարին ունի 366 օր:

Տարին ունի 4 եղանակ. գարուն, ամառ, աշուն, ձմեռ:

100 տարին կ'ընէ 1 դար:

ԽՆԴԻՐՆԵՐ

1. 3 շաբաթ = ... օր	2. 5 տարի = ... ամիս
10 » = ... »	8 » = ... »
16 » = ... »	11 » = ... »
5 ամիս = ... »	20 » = ... »
20 » = ... »	2 » = ... շաբաթ
15 » = ... »	10 » = ... »
18 » = ... »	12 » = ... »

3. 3 օր = ... ժամ	4. 5 ժամ = ... վայրկեան
5 » = ... »	8 » = ... »
10 » = ... »	10 » = ... »
12 » = ... »	11 » = ... »
20 » = ... »	5 վայրկեան = ... երկվայրկեան
30 » = ... »	10 » = ... »
24 » = ... »	16 » = ... »

5. 3 դար = ... տարի	6. 4 դար + 57 տ. = ... տարի
7 » = ... »	8 » + 35 » = ... »
9 » = ... »	9 » + 25 » = ... »
10 » = ... »	10 » - 42 » = ... »
8 » = ... »	9 » - 27 » = ... »
5 » = ... »	7 » - 24 » = ... »

7. 1 տարի + 2 ամիս = ... օր
5 ամիս + 2 շաբաթ = ... »
6 » + 3 » = ... »
10 շաբաթ + 8 օր = ... »
12 » + 6 » = ... »
5 ժամ + 15 վայրկեան = ... վայրկեան
8 վայրկեան + 20 երկվայրկեան = ... երկվայրկեան

IV

ՏԱՍՆԱՆՈՐ ԵՒ ՄԻԱՆՈՐ ՄԻԱՆՈՐՈՎ

ՕՐԻՆԱԿ	$43 \times 4 = 172$
Կ'ընեմ այսպէս՝	$40 \times 4 = 160$
	$3 \times 4 = 12$
Գումար	<u>172</u>

1. $3 \times 32 =$ 2. $5 \times 25 =$ 3. $32 \times 4 =$ 4. $23 \times 5 =$
 $5 \times 42 =$ $6 \times 32 =$ $68 \times 3 =$ $86 \times 4 =$
 $2 \times 45 =$ $7 \times 72 =$ $72 \times 5 =$ $27 \times 6 =$
 $2 \times 73 =$ $8 \times 52 =$ $82 \times 6 =$ $28 \times 7 =$
 $2 \times 85 =$ $9 \times 42 =$ $94 \times 5 =$ $49 \times 3 =$
 $3 \times 62 =$ $6 \times 92 =$ $73 \times 8 =$ $37 \times 4 =$
 $4 \times 42 =$ $7 \times 84 =$ $6 \times 97 =$ $96 \times 2 =$
 $5 \times 51 =$ $8 \times 88 =$ $89 \times 9 =$ $98 \times 5 =$

ԵՐԿԱԹԱՎԱՃԱՌԸ

1. Գիւղացի մը երկաթալճառէն զնեց.

5 փականք 46 ֆր.էն =

6 ֆկր. գամ 16 » =

1 խոփ 192 ֆր.ի =

Քանի՞ ֆր. կ'արժեն այդ առարկաները:

2. Գիւղացին 1000 ֆր.նոց դրամատոմս մը տը-
լաւ, որքան ետ պիտի ստանայ:

3. Երկաթագործ մը զնեց 35 ֆկր. երկաթ 7
ֆր.էն, 6 ֆկր. պողպատ 24 ֆր.էն: Քանի՞ ֆր. պի-
տի վճարէ:

4. Սափրիչ մը $1\frac{1}{2}$ երկոտասնեակ ածելի զնեց
73 ֆր.էն, 3 զանակ 24 ֆր.էն, մազ կտրելու մեքեն-

նայ մը 115 ֆր.ի: Այս ամէնուն փոխարէն տուաւ 1000
ֆր.նոց դրամատոմս մը: Քանի՞ ֆր. ետ պիտի ստանայ:

5. Պանդոկի մը համար զնեցին:

7 դոյլ 36 ֆր.էն =

8 թ.քաման 27 » =

3 կոնք 85 » =

2 պնակ 72 » =

3 սրճաման 28 » =

Ո՞րքան կ'արժեն գնուած իրերը:

6. Ճաշարանի մը համար զնեցին.

4 սան . . . . . 78 ֆր.էն =

3 երկոտասնեակ զանակ . . . 72 » =

2 » զգալ . . . . 84 » =

2 » պատառաքաղ 78 » =

Հաշուել գնուած իրերուն արժէքը:

V

ՏԱՍՆԱՆՈՐ ԵՒ ՄԻԱՆՈՐ 10 ՈՎ

$30 \times 10 = 300$	$10 \times 30 = 300$
$36 \times 10 = 360$	$10 \times 36 = 360$

1. $10 \times 10 =$ 2. $10 \times 12 =$ 3. $53 \times 10 =$
 $30 \times 10 =$ $10 \times 17 =$ $64 \times 10 =$
 $50 \times 10 =$ $10 \times 19 =$ $73 \times 10 =$
 $70 \times 10 =$ $10 \times 28 =$ $82 \times 10 =$
 $90 \times 10 =$ $10 \times 34 =$ $97 \times 10 =$
 $20 \times 10 =$ $10 \times 88 =$ $92 \times 10 =$
 $40 \times 10 =$ $10 \times 42 =$ $96 \times 10 =$
 $60 \times 10 =$ $10 \times 47 =$ $98 \times 10 =$
 $80 \times 10 =$ $10 \times 49 =$ $100 \times 10 =$

ԳԻՆԵՎԱՃԱՌԸ

1. Գինեվաճառը տակառի մը մէջ լեցուց 6 ՀԼ 4 ՏԼ. և 8 Լ. ճերմակ գինի: Տակառին ո՞րքան պիտի լեցնէ տակառին մէջ, որուն պարունակութիւնն է 10 ՀԼ:

2. Ուրիշ տակառի մը մէջ լեցուց կարմիր գինի: Առաջին անգամ լեցուց 3 ՀԼ 4 ՏԼ., յետոյ ալ 8 ՏԼ.: Քանի՞ Լ. գինի լեցուց տակառին մէջ:

3. Ծախեց 83 Լ. գինի 10 ֆր.էն: Ո՞րքան արժեք ծախուած գինին:

4. Տակառ մը ունէր 840 Լ. գինի: Գինեպանն անկից առաւ 3 անգամ 2 ՀԼ 1 ՏԼ.: Տակառին մէջը դեռ գինի մնա՞ց, քանի՞ Լ.:

5. Ծախեց 6 տակառ օղի: Ամէն մէկ տակառը 64 Լ. օղի կը պարունակէր: Քանի՞ Լ. օղի ծախեց:

6. Կորնթոսի գինիէն ունէր 12 հատ ՀԼ.նոց տակառ, Մալակայի գինիէն ունէր 56 հատ ՏԼ.նոց շիշեր, Իսկ Պորտոյի գինիէն ունէր 80 Լ.նոց 10 տակառ: Ամբողջ ո՞րքան գինի ունէր:

ՀՈՂԱԳՈՐԾԸ ԱՇՆԱՆ ԺԱՄԱՆԱԿ

1. Հողագործը վարսակ կամենց 6 օր անդադար: Ամէն օր 95 որայ կալ կը բերէր: Քանի՞ որայ կամենց:

2. Հաճար կամենց 7 օր: Քանի՞ որայ կամենց, եթէ օրական 86 որայ կալ կը բերէր:

3. Ունեցած գարին 5 դէզի բաժնեց, ամէն մէկ դէզի մէջ կար 92 որայ: Քանի՞ որայ գարի ունէր:

4. Իսկ ունեցած ցորենը 8 դէզի բաժնեց. եթէ իւրաքանչիւր դէզին մէջ 75 որայ զրաւ, քանի՞ որայ ցորեն կ'ունենայ գիւղացին:

5. Շուկայ տարաւ 2 կառք գարի: Իւրաքանչիւր կառք ունէր 4 պարկ և իւրաքանչիւր պարկ կը կշռէր 88 ֆկր.: Քանի՞ ֆկր. գարի տարաւ շուկայ:

6. Հողագործն իր աշխատաւորներուն վճարեց.

84 դրամատոմս 10 ֆր.նոց

12 » 5 »

24 մանրուկ 2 »

13 » 1 »

Քանի՞ ֆր. վճարեց:

ԿԱՉՎԱՏԱՐԱՐԸ

1. Մէկը գրքեր ղրկեց կազմելու համար: Հաշիւ ըրաւ, 25 հատոր 4 ֆր.էն, 42 հատոր 3 ֆր.էն և 54 հատոր 2 ֆր.էն: Քանի՞ ֆր. պիտի վճարէ:

2. Կազմարարը գնեց 96 ֆկր. խաւաքարտ 6 ֆր.էն, ու տուաւ 2 հատ 500 ֆր.նոց դրամատոմս: Քանի՞ ֆր. ետ պիտի ստանայ:

3. Մէկ օրուան մէջ կազմարարը կազմեց 87 տրցակ, ամէն մէկ տրցակ 8 թերթերէ բաղկացած էր: Քանի՞ թերթ կազմեց այդ օրը:

4. Կազմարարն իր մեքենաներուն համար դանակ ապսպրեց: Ապսպրուածները կ'արժէին 975 ֆր.: Կազմարարը տուաւ 47 հատ 10 ֆր.նոց դրամատոմս, 8 հատ 27 ֆր.նոց, 3 հատ 50 ֆր.նոց, 26 հատ 5 ֆր.նոց: Տակառին քանի՞ ֆր. պիտի տայ:

5. Կաշեվաճառէն գնեց 8 ազնիւ կաշի (մորթ): Ո՞րքան պիտի վճարէ, նկատելով որ հատը 27 ֆր. կ'արժէ:

6. Մէկ օրուան մէջ ծախեց զանազան իրեր 570 ֆր.ի: Իսկ կազմերուն համար ալ առաւ 420 ֆր.: Իրիկուն գանձանակին մէջ դտաւ՝ 3 հատ 100 ֆր.նոց

գրամատումս. 4 հատ 20 ֆր.նոց, 2 հատ 50 ֆր.նոց, 47 հատ 10 ֆր.նոց, իսկ մնացածն ալ մանրուկ գրամ էր: Քանի՞ ֆր. մանրուկ գրամ կար:

7. Աշխատաւորներուն շաբաթական կու տար 96 ֆր.: Ուղեց մէկ ամսուանը կանխիկ վճարել՝ տալով 350 ֆր.: Տակաւին ո՞րքան մնաց վճարելիք:

8. Հաշիւ ըրաւ ու տեսաւ որ իր օրական միջին շահն է 86 ֆր.: Ո՞րքան է շաբաթական շահը:

ԲԺԻՇԿԻԸ ՏԱՆ ՄԷՉ

1. Բժիշկն այցելութեան եկաւ ժիրայրին մօր, որ հիւանդ կը պառկէր: Հիւանդին երակը մէկ վայրկենի մէջ 98 անգամ կը զարնէր: 10 վայրկենի մէջ քանի՞ անգամ պիտի զարնէ:

2. Մէկ ըսպէի մէջ մօր շնչառութիւնը 27 անգամ էր: Ուրեմն քանի՞ անգամ պիտի շնչէ կէս ժամուան մէջ:

3. Բժիշկը գրեց դեղագիր մը, որ դեղահատեր ու փոշիներ կը պարունակէր: Փոշիներն՝ օրական 4 անգամ առնելով՝ 7 օրուան բաւեցին, իսկ դեղահատերը օրական 6 հատ առնելով՝ 12 օր տեւեցին: Քանի՞ հատ փոշի և քանի՞ դեղահատ կ'լլեց մայրիկը:

4. Այս դեղագրին համար ժիրայր դեղավաճառին վճարեց 6 հատ 5 ֆր.նոց գրամատումս, 8 հատ 2 ֆր.նոց և 1 ֆր. մանրուկ: Քանի՞ ֆր. տուաւ դեղավաճառին:

5. Ժիրայր համրեց իր երակին զարկը, որ 82 էր: Յետոյ հօրը զարկը նայեցաւ ու գտաւ 68: 10 վայրկենի մէջ քանի՞ անգամ կը զարնէ ժիրայրին երակը և քանի՞ անգամ հօրն երակը:

ԲԱԺԱՆՈՒՄ ԹԻԻԵՐՈՒ ՄԻՆՁԵՒ 100

Ա.Ռ.Ա.Ն.Յ. Մ.Ն.Ա.Յ.ՈՐ.Գ.Ի

(Քաղուածք)

1.	2.	3.
3 ը 6ին մէջ =	5 ը 30ին մէջ =	7 ը 28ին մէջ =
3 » 12 » » =	6 » 30 » » =	8 » 24 » » =
4 » 12 » » =	5 » 45 » » =	8 » 48 » » =
4 » 24 » » =	6 » 42 » » =	7 » 49 » » =
2 » 24 » » =	7 » 42 » » =	4 » 32 » » =
3 » 18 » » =	5 » 35 » » =	8 » 64 » » =
4 » 16 » » =	6 » 48 » » =	7 » 56 » » =
4. 24:3=	5. 25:5=	6. 27:9=
24:4=	24:6=	32:8=
32:4=	36:6=	45:9=
16:4=	48:6=	48:8=
36:4=	54:6=	54:9=
27:3=	45:5=	64:8=
28:4=	35:7=	63:9=
7. 12ին $\frac{1}{4}$ ը =		
20 » $\frac{1}{5}$ » =		
24 » $\frac{1}{6}$ » =		
30 » $\frac{1}{6}$ » =		
21 » $\frac{1}{7}$ » =		
54 » $\frac{1}{8}$ » =		
63 » $\frac{1}{9}$ » =		

ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԻ ՔՈՎ

1. Նպարավաճառն ունէր 42 դգալ և 54 պատառաքաղ: Ասոնք կապուած էին տրցակ տրցակ, $\frac{1}{2}$ երկոտասնեակ ունենալով ամէն մէկը: Քանի՞ տրցակ էին դգալները և քանի՞ պատառաքաղները:

2. Նպարավաճառը ծախեց.

5 ճախարակ մանած	45 ֆր.ի	1 ճախարակը	= ....
6 տուփ թէյ	60 »	1 տուփը	= ....
2 ֆիր. շաքար	58 »	1 ֆիր.ը	= ....
7 թաշկինակ	84 »	1 թաշկինակը	= ....
9 մ. ժանեակ	36 »	1 մ.ը	= ....
4 մ. կերպաս	96 »	1 մ.ը	= ....

ԲԱԺԱՆՈՒՄ ԹԻՒԵՐՈՒ ՄԻՆՁԵՒ 100

Մ Ն Ա Ց Ո Ր Դ Ո Վ

I

1. 14:3=4 (2)	2. 2 ը 13ին մէջ =	3. 9ին $\frac{1}{2}$ ը =
13:2=	2 » 47 » » =	10 » $\frac{1}{3}$ » =
15:4=	3 » 16 » » =	15 » $\frac{1}{2}$ » =
32:3=	3 » 25 » » =	17 » $\frac{1}{4}$ » =
26:3=	4 » 29 » » =	22 » $\frac{1}{5}$ » =
35:4=	4 » 33 » » =	19 » $\frac{1}{2}$ » =
41:5=	5 » 18 » » =	26 » $\frac{1}{3}$ » =
47:5=	4 » 26 » » =	34 » $\frac{1}{5}$ » =

4. Ա. Համբարեցէք զոյգ և անզոյգ թուանշանները մինչև 20: Ո՞ր թիւերը 2ով կը բաժնուին առանց մնացորդի և ո՞ր թիւերը մնացորդով:

Բ. Երկրորդ սիւնակին ամէն մէկ թիւին $\frac{1}{2}$ ը գտէք:

5. Ա. Ո՞ր թիւերը պիտի ըսենք 10էն մինչև 30: Այս թիւերէն որո՞նք 3ով բաժանական են և որո՞նք ոչ: Ըսէք այն թիւերը, որոնք 3ով բաժնուելէն ետքը 2 մնացորդ կու տան:

Բ. Երրորդ կարգի թիւերուն $\frac{1}{3}$ ը գտէք:

6. Ո՞րքան կ'ընէ 33, 17, 25, 21, 15, 19, 26, 34, 28, 41, 22, 46, 37, 23 թիւերուն $\frac{1}{4}$ ը:

Մնացորդ ունի՞ն, և ո՞րքան:

ԿԱԹԻ ՎԱՃԱՌՈՒՑՈՒՆԸ

1. Կաթնարանին մէջ կար 26 աթոռ, որոնք 4ական շարուած էին իւրաքանչիւր սեղանի շուրջ և 2 հատ ալ առանձին կեցած էին: Քանի՞ սեղան կար:

2. 36 մեծ և 40 փոքր պնակ կար, որոնք լուացուելէն ետքը ծառան խումբ խումբ շարեց: Մեծերը շարեց 4 խումբի վրայ, իսկ փոքրերը 5: Քանի՞ խումբ մեծ և քանի՞ խումբ փոքր պնակ կար:

3. Կաթնարանն ունէր նաև 25 անձեռոց: Ասոնցմէ $\frac{1}{5}$ ը միայն մաքուր էր: Քանի՞ հատ էին աղտոտները:

4. Տէրը սպասաւորին կու տար ճաշէն զատ նաև 4 ֆր. ամէն մէկ ժամուան համար: Քանի՞ ժամէն պիտի կարենայ ստանալ 35 ֆր.:

5. Երկու գիւղացի կաթ կը բերեն կաթնարան: Առտու մը իրենցմէ մէկը բերաւ 12 լ. 7 տլ. կաթ, իսկ միւսը՝ 17 լ. 3 տլ.: Ամբողջ կաթէն մինչև կէսօր մնաց $\frac{1}{5}$ ը միայն: Քանի՞ լ. կաթ գործածուեցաւ:

II

1. 16:6=	2. 6 ը 13ին մէջ =	3. 14ին $\frac{1}{6}$ ը =
22:6=	7 » 18 » » =	22 » $\frac{1}{7}$ » =
34:7=	6 » 23 » » =	28 » $\frac{1}{6}$ » =
43:6=	7 » 25 » » =	25 » $\frac{1}{7}$ » =
52:6=	6 » 31 » » =	43 » $\frac{1}{6}$ » =
58:7=	7 » 36 » » =	52 » $\frac{1}{7}$ » =
64:7=	6 » 47 » » =	46 » $\frac{1}{6}$ » =
51:6=	7 » 58 » » =	55 » $\frac{1}{7}$ » =
67:7=	6 » 53 » » =	39 » $\frac{1}{6}$ » =
83:9=	9 » 73 » » =	52 » $\frac{1}{7}$ » =

4. Ըսէ՛ք 40էն 60 թիւերը և նայեցէ՛ք թէ որոնք 6ով բաժանական են առանց մնացորդի: Ըսէ՛ք թէ ի՞նչ մնացորդ կու տան բաժանական չեղողները:

5. 17:8=	6. 8 ը 22 ին մէջ =	7. 11 ին $\frac{1}{8}$ ը =
21:9=	9 » 24 » » =	15 » $\frac{1}{9}$ » =
32:9=	8 » 35 » » =	22 » $\frac{1}{8}$ » =
37:8=	9 » 43 « » =	19 » $\frac{1}{9}$ » =
43:9=	8 » 47 » » =	26 » $\frac{1}{8}$ » =
46:8=	9 » 53 » » =	33 » $\frac{1}{8}$ » =
51:9=	8 » 66 » » =	35 » $\frac{1}{9}$ » =
51:8=	9 » 68 » » =	31 » $\frac{1}{9}$ » =
67:8=	8 » 71 » » =	43 » $\frac{1}{8}$ » =
73:9=	9 » 76 » » =	47 » $\frac{1}{9}$ » =

8. 30 էն մինչև 60 համբարեցէք այն ամէն թիւերը, որոնք 8 ով բաժանական են: Ըսէ՛ք այն ամէն թիւերը որոնք 4 մնացորդ կու տան:

9. Հինգերորդ կարգի թիւերուն մէջ 9 ը քանի՞ անգամ կը մտնէ: — Վեցերորդ կարգի թիւերուն մէջ 9 ը քանի՞ անգամ կը մտնէ:

10. 47 ին $\frac{1}{8}$ ը թէ $\frac{1}{9}$ ը աւելի մեծ է:

Ո՞րքան կ'ընէ 62 ին $\frac{1}{8}$ ը, $\frac{1}{9}$ ը, $\frac{1}{6}$ ը, $\frac{1}{7}$ ը:

»	»	34 »	»	»	»	»
»	»	45 »	»	»	»	»
»	»	56 »	»	»	»	»

ՍՊԱՍԱԻՈՐԸ

1. Գէորգ որբ է. քաղաք գնաց ու մտաւ ծառայութեան: Առաջ ին տիրոջ քով կեցաւ 58 օր: Քանի՞ շաբաթ ծառայեց:

2. Օրական ստացաւ 9 ֆր. և ճաշ: Քանի՞ օրէն ստացաւ 85 ֆր.:

3. Յետոյ գնաց ուրիշ պարոնի մը քով, հոս կեցաւ 2 ամիս և 6 օր: Քանի՞ շաբաթ ծառայեց այս նոր տիրոջ:

4. Գէորգ շուկայ գնաց խնձոր գնելու: Քոյն ունէր 47 ֆր.: Խնձորի մէկ տեսակի գինն էր 8 ֆր., ուրիշ տեսակ մըն ալ կ'արժէր 6 ֆր.: Քանի՞ Գէորգ խնձոր կրնայ գնել Ա. և քանի՞ Բ. տեսակէն:

5. Տէրը յանձնարարեց Գէորգին՝ պարտեղին մէջ ածու փորել և կորի բանալ, 5 օրուան մէջ բացաւ 34 կորի: Օրական քանի՞ հատ բացաւ:

6. Օր մըն ալ սկսաւ կաղամբ տնկել: Առաւ 65 տունկ և ամէն մէկ կարգի վրայ տնկեց 9 տնկան: Քանի՞ կարգի վրայ տնկեց կաղամբները:

III

1. 25:2=	2. 2 ը 73 ին մէջ =
29:2=	2 » 47 » » =
34:3=	3 » 52 » » =
37:3=	4 » 77 » » =
46:4=	5 » 93 » » =
52:4=	4 » 97 » » =
67:5=	5 » 86 » » =
79:6=	6 » 95 » » =
83:6=	7 » 92 » » =
97:7=	4 » 86 » » =

3. 50 էն մինչև 70 թիւերը 3 ով բաժնեցէ՛ք. ո՞ր թիւերն առանց մնացորդի բաժնուեցան, ո՞ր թիւերը 1 մնացորդով, ո՞ր թիւերը 2 մնացորդով:

4. 70 էն մինչև 90 թիւերուն մէջ 6 ը քանի՞ անգամ կը մտնէ: Ո՞ր թիւերը կը բաժնուին առանց մնացորդի, ո՞ր թիւերը 3, 4, 5 մնացորդով:

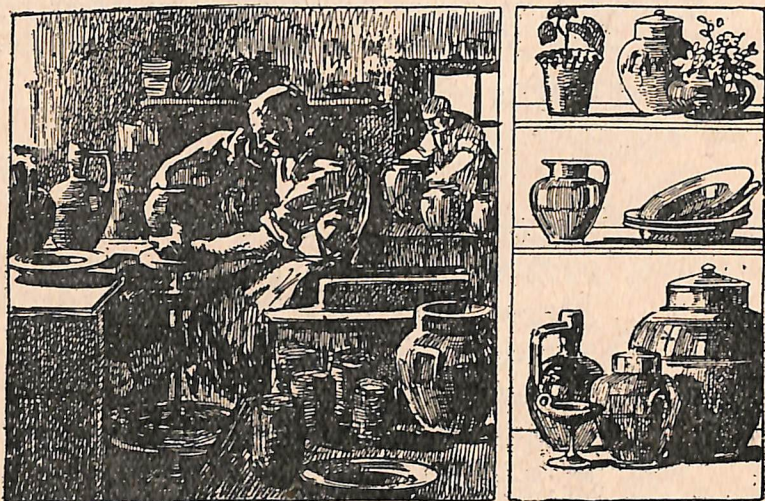

ԲՐՈՒՏԸ

Ա.

1. Բրուտը խանութ մը վարձեց: Շաբաթական վարձքն էր 94 ֆր.: Ո՞րքան է օրական վարձքը:

2. Ծառայութեան առաւ 3 մանչ, որոնց իմիասին վճարեց օրական 96 ֆր.: Քանի՞ ֆր. առաւ ա՝մէն մէկը:

3. Մէկ շաբաթուան մէջ բրուտը շինեց 72 կուժ, 24 թաղար, 90 պնակ և 54 պուտուկ: Այդ ամաններէն օրական միջին հաշուով քանի՞ հատ շինեց:

4. Ուրիշ շաբաթ մը շինեց ապսպրանքի համաձայն 66 կուժ, 42 թաղար, 78 պնակ և 96 պուտուկ: Օրական միջին հաշուով քանի՞ հատ կուժ, քանի՞ հատ թաղար, պնակ և պուտուկ շինեց:

5. Փուռը թրծուելու դրաւ 97 պնակ: 9 հատը մէջը թողնելով՝ մնացածը երկու անգամէն հաւասար չափով դուրս հանեց: Քանիակա՞ն պնակդուրս հանեց:

Բ.

1. Բրուտը իր նոր ամանները տօնավաճառ տա՝րաւ ծախելու: Ծախեց 4 կուժ 64 ֆր.ի: Քանի՞ ֆր.ի տուաւ մէկ հատը:

2. Թորոս 2 թաղար գնեց 19 ֆր.ի: Ո՞րքան վճարեց մէկ հատին համար:

3. Բրուտը քաղաք տարաւ 68 սափոր, 84 պնակ և 35 թաղար: Սափորներուն $\frac{1}{4}$ ը ծախեց, պնակներուն՝ $\frac{1}{3}$ ը, թաղարներուն $\frac{1}{5}$ ը: Մնացածներն ալ գիւղերուն մէջ ծախեց: Քանի՞ սափոր, պնակ, թաղար ծախեց քաղաքին մէջ:

4. Մարգ մը բրուտէն գնեց աղբիւրի խողովակներ: Փոխարէն վճարեց 98 ֆր.: Քանի՞ խողովակ գնեց, գիտնալով որ մէկ խողովակը 7 ֆր. կ'արժէ:

5. 8 պուտուկ ծախեց 76 ֆր.ի: Ո՞րքան կ'արժէ հատը:

IV

1. 12ը 25ին մէջ = 2 (1)	2. 27:12=2 (3)
14 » 31 » » =	33:15=
15 » 47 » » =	45:13=
12 » 64 » » =	52:14=
18 » 83 » » =	54:16=
22 » 95 » » =	71:23=
25 » 87 » » =	82:25=
16 » 98 » » =	94:32=
32 » 100 » » =	97:28=
43 » 97 » » =	96:46=
34 » 73 » » =	87:35=
41 » 90 » » =	81:40=
46 » 99 » » =	74:24=

3. 53 էն մինչև 74 եղած թիւերը 13 ուլ բաժնեցէ՛ք: Ո՞ր թիւին մէջ կ'երթայ առանց մնացորդի: Ո՞ր թիւէն ո՞րքան մնացորդ կու տայ:

4. 36 էն 61 եղած թիւերը 13 ուլ բաժնեցէ՛ք: Ո՞ր թիւը առանց մնացորդի կը բաժնուի: Ո՞ր թիւերը 3 մնացորդ կու տան, ո՞ր թիւերը 7, 5, 9 մնացորդ կու տան:

ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԻՆ ՔՈՎ

1. Նպարավաճառն ունի 84 դգալ և 96 պատառքաղ: Ըսաւ իր տղուն որ զանոնք երկոտանեակ երկոտանեակ կապէ: Քանի՞ երկոտանեակ դգալ և պատառքաղ ունի:

2. Նպարավաճառը ծախեց 9 փոքր երեսսրբիչ 90 ֆր.ի: Ի՞նչ է ամէն մէկ երեսսրբիչին գինը:

3. Ծախեց նաև 4 մ. կերպաս և 1 ճախարակ 100 ֆր.ի: Եթէ ճախարակը 12 ֆր. արժէ, ո՞րքան պիտի արժէ մէկ մետր կերպասը:

4. Նուրհան նպարավաճառէն շաքար գնեց ֆկր.ը 18 ֆր.էն և $\frac{1}{4}$ ֆկր. սուրճ, որ արժեց 19 ֆր.: Փոխարէն տուաւ 106 ֆր.: Քանի՞ ֆկր. շաքար գնեց Նուրհան:

5. Գնեց դարձեալ 5 ֆկր. բրինձ 34 ֆր.ի, 4 ֆկր. իւղ 10 ֆր.էն, 6 ֆկր. ալիւր 18 ֆր.ի և 7 ֆկր. ճերմակ լուբիա: Այս ամէնուն փոխարէն տուաւ 113 ֆր.: Քանի՞ ֆկր. ապրանք գնեց, և ո՞րքան արժեք է լուբիան:

ՉԱՓԵՐ

Այն չափերը, որոնց վրայ պիտի խօսինք, առնուած են ուրիշ ազգերէ՝ ֆրանսացիներէ: Ասոնք կը գործածենք հիմա 6 օտար բառերով, որոնք են.

1. Տէքա որ կը նշանակէ 10

2. Հէքսո » » 100

3. Քիլօ » » 1000

4. Տեսի » » $\frac{1}{10}$ { (միութեան կամ ամբողջին՝ մէկ տասնորդ մասը)

5. Սանտի » » $\frac{1}{100}$ { (միութեան կամ ամբողջին՝ մէկ հարիւրորդ մասը, իսկ տասնորդին $\frac{1}{10}$ մասը)

6. Միլի » » $\frac{1}{1000}$ { (միութեան կամ ամբողջին՝ մէկ հազարորդ մասը, իսկ հարիւրորդին $\frac{1}{100}$ մասը)

Այս բառերուն իմաստը լաւ գիտնալէն յետոյ, կրնանք ըսել որ

$$\left. \begin{array}{l} 1000 = \text{Քիլօ} \\ 100 = \text{Հէքսո} \\ 10 = \text{Տէքա} \end{array} \right\} \text{կրամ, լիտր, մետր}$$

աւելի մեծ են քան

կրամ, լիտր, մետր

և նմանապէս՝

$$\left. \begin{array}{l} \text{Տեսի} = \text{տասնորդա} \left(\frac{1}{10}\right) \\ \text{Սանտի} = \text{հարիւրորդա} \left(\frac{1}{100}\right) \\ \text{Միլի} = \text{հազարորդա} \left(\frac{1}{1000}\right) \end{array} \right\} \text{կրամ, լիտր, մետր}$$

աւելի փոքր են քան

կրամ, լիտր, մետր

Ուրեմն՝

միութեան մը բազմապատկեցնելն են

$$\left. \begin{aligned} 10 &= \text{Տէքա} = \text{Տասնա Տ.} \\ 100 &= \text{Հէքտո} = \text{Հարիւրա Հ.} \\ 1000 &= \text{Քիլո} = \text{Հազարա Հզ.} \end{aligned} \right\} \text{կրամ, լիտր, մետր}$$

Իսկ usmապատկեցնելն են

$$\left. \begin{aligned} \text{տետի} &= \frac{1}{10} \text{ տասնորդա տ.} \\ \text{սանտի} &= \frac{1}{100} \text{ հարիւրորդա հ.} \\ \text{միլի} &= \frac{1}{1000} \text{ հազարորդա հզ.} \end{aligned} \right\} \text{կրամ, լիտր, մետր}$$

1. Ի՞նչ տարբերութիւն կայ Տասնակրամի (Տկր.) և Քիլոկրամի (Քկր.) մէջ: — Ո՞րքան է տարբերութիւնը Հարիւրակրամին (Հկր.) և Քկր.ին, մետրին և Հարիւրամետրին (Հմ.):

2. Քանի՞ Տմ. կ'ընէ 1 Հմ.ը, 1 Քմ.ը, Քանի՞ կր. կ'ընէ 1 Քկր.ը, 1 Տկր.ը, 1 Հկր.ը:

3. Քանի՞ տլ. կայ 3 Տլ.ին մէջ: — 14ի՞ն, 25ի՞ն:

4. Քանի՞ մ. պէտք է 30 Հմ. ունենալու համար:

5. 40 Հկր. խնձորն աւելի՞ նախընտրելի է, թէ 4000 կր. խնձորը:

6. Եթէ Ա. աշակերտը 10 Քմ. տեղ քալէ, իսկ Բ. աշակերտը 10 Հմ., որքա՞ն աւելի շատ քալած պիտի ըլլայ Ա. աշակերտը Բ. էն: Բ. աշակերտը Ա.ին քաներո՞րդ մասը միայն քալեր է:

7. Հկր.ի և Քկր.ի տարբերութիւնը աւելի շատ է, թէ Հկր. և Տկր.ի:

8. 1 Տկր.ը աւելի՞ սկր. կը պարունակէ, թէ 1 Հկր.ը աւելի տկր.: Ի՞նչ է այս երկուքին տարբերութիւնը. հաւասար են:

ԲԱԺԱՆՈՒՄ ԹԻՒԵՐՈՒ ՄԻՆՉԵՒ 1000

Բերանացի բաժանում

I

ԲԱԺԱՆՈՒՄ ՀԱՐԻՒՐԱԿՆԵՐՈՒՄ ՄԻՍԻՈՐՈՎ

1. 400:2=	2. 600:3=	3. 400ին $\frac{1}{2}$ ը =
400:4=	800:2=	400 > $\frac{1}{4}$ > =
600:2=	1000:2=	800 > $\frac{1}{4}$ > =
600:3=	1000:4=	800 > $\frac{1}{8}$ > =
700:2=	900:3=	700 > $\frac{1}{7}$ > =
700:7=	500:5=	1000 > $\frac{1}{2}$ > =

4. Առէք 800 ֆր.ին $\frac{1}{2}$ ը, այդ կիսուն ալ $\frac{1}{2}$ ն առէք, յետոյ դարձեալ, մինչև որ հասնիք 25ին:

ԼԱԻ ԴՐԱՅԻՆԵՐ

1. Երկու նպարավաճառ 700 Քկր. չաքար և 400 Քկր. բրինձ գնեցին, և հաւասար չափով բաժնեցին իրենց մէջ: Քանի՞ Քկր. առաւ իւրաքանչիւրը:

2. Ուրիշ անգամ մը ապսպրեցին 900 Քկր. աղ և 100 Քկր. ձիթապտուղ: Իրենցմէ մէկը 100 Քկր. աղ աւելի առաւ, իսկ ձիթապտուղը հաւասար չափով բաժնեցին: Իւրաքանչիւրը ո՞րքան ստացաւ:

3. Իրենցմէ մին 400 մ. կերպաս գնեց և այդ կերպասին $\frac{1}{4}$ ը տուաւ իր դրացիին: Ո՞րքան տուաւ:

4. Ի միասին գնեցին 600 Քկր. աղած ձուկ և 100 Քկր. թարմ ձուկ: Համաձայնեցան, որ մէկը աղած ձուկերուն $\frac{1}{3}$ մասն առնու, իսկ թարմ ձուկերուն $\frac{1}{2}$ մասը: Ո՞րքան առաւ մէկը, և ո՞րքան միւսը:

5. Իբրև նպաստ աղքատանոցին երկուքն ի միասին տուին 1000 ֆր.: Իրենցմէ մէկը միւսէն 200 ֆր. աւելի տուաւ: Քանի՞ ֆր. տուաւ ամէն մէկը:

II

ԲԱԺԱՆՈՒԹ ՀԱՐԻՐԱՒՈՐՆԵՐՈՒ 10 ՈՎ

1. 200:10=	2. 10 ը 100 ին մէջ=	3. 200 ին $\frac{1}{10}$ ը=
400:10=	10 » 200 » » =	400 » $\frac{1}{10}$ » =
600:10=	10 » 400 » » =	600 » $\frac{1}{10}$ » =
800:10=	10 » 500 » » =	800 » $\frac{1}{10}$ » =
300:10=	10 » 300 » » =	300 » $\frac{1}{10}$ » =

ՅՈՐԵՆԱՎԱՃԱՌԸ

1. Յօրենավաճառը գնեց 8 ՀԼ. ցօրեն և ծախեց ՏԼ.ով: Քանի՞ ՏԼ. ցօրեն ծախեց:

2. Հաշիւ ըրաւ որ իւրաքանչիւր ՏԼ.ի վրայ 5 ֆր. կը շահի: Ամբողջ ցօրենին վրայ ո՞րքան կը շահի:

3. Գիւղացիէ մը գնեց 970 ֆր.ի գարի, ու տուաւ մէկ հատ 100 ֆր.նոց դրամատոմս, մէկ հատ 5 ֆր.նոց և մէկ հատ ալ 20 ֆր.նոց, մնացածն ալ 10 ֆր.նոցներով լրացուց: Ո՞րքան 10 ֆր.նոց դրամատոմս տուաւ:

4. Վաւոն մը ցօրենը կայարանէն խանութ փոխադրելու համար պէտք եղաւ 10 կառապանի: Ամէնուն իմիասին տրուեցաւ 585 ֆր. դրամատոմս և 15 ֆր. մանրուկ: Իւրաքանչիւր կառապան ո՞րքան առաւ, նկատելով որ հաւասար չափով բաժնեք են դրամը:

5. Անգամ մը գնեց 1 ՀԼ. ցօրեն 620 ֆր.ի և 1 ՀԼ. եգիպտացօրեն 300 ֆր.ի: Յօրենին 1 ՏԼ.ը ո՞րքան կ'արժէ. իսկ եգիպտացօրենինը:

6. 900 Քկր. ցօրեն զրկեց աղացականին աղալու: $\frac{1}{10}$ ը թափթփուկ ելաւ: Քանի՞ Քկր. է մնացած մաքուր ցօրենը:

III

ԲԱԺԱՆՈՒԹ ՀԱՐԻՐԱՒՈՐՆԵՐՈՒ

ԵՒ ՏԱՍՆԱՒՈՐՆԵՐՈՒ 10 ՈՎ

1. 250:10=	2. 10 ը 130 ին մէջ=	3. 360 ին $\frac{1}{10}$ ը=
370:10=	10 » 180 » » =	570 » $\frac{1}{10}$ » =
430:10=	10 » 470 » » =	260 » $\frac{1}{10}$ » =
560:10=	10 » 280 » » =	410 » $\frac{1}{10}$ » =
610:10=	10 » 520 » » =	670 » $\frac{1}{10}$ » =

ՆՊԱՐԵՂԵՆՆԵՐ

1. Մթերանոցին համար առին 10 Քկր. իւղ 250 ֆր.ի: Ի՞նչ արժեց 1 Քկր.ը:

2. Իւղը ծախելով 90 ֆր.ի շահ մը ըրին: Քանի՞ ծախեցին:

3. Թիթեղ մը մեղր գնեցին Քիւն 30 ֆր.ի: Փոխադրութեան համար տուին 20 ֆր. 50 ս.: 10 Քկր. ծախեցին 460 ֆր.ի, մնացած 10 Քկր.ն ալ 510 ֆր.ի: Ա. Առաջին անգամ մեղրին Քիւն քանի՞ ծախեցին, երկրորդ անգամ քանի՞: Բ. ո՞րքան շահեցան:

4. Մթերանոցին համար գնեցին 760 ֆր.ի ձուկ: Փոխադրութեան և ուրիշ բաներու ծախսեցին 170 ֆր.: Ծախելէն ետքը տեսան, որ այդ գումարին $\frac{1}{10}$ ը կորսնցուցեր են: Քանի՞ ֆր.ի ծախեցին ձուկերը:

5. Գիւղացի մը մթերանոցին ծախեց տակառ մը պանիր, որ արժեց 867 ֆր. 30 ս.: Գիւղացին ստացաւ 13 հատ 2 ֆր.նոց և 1 ֆր. 30 ս. մանրուկ, մնացած գումարին տեղ ընդունեցաւ 10ական ֆր.նոց դրամատոմս: Քանի՞ դրամատոմս առաւ:

6. Վաճառատուն եկաւ 560 Քկր. իւղ, $\frac{1}{10}$ Քկր.ը անմիջապէս ծախեցին: Քանի՞ Քկր. իւղ ծախեցին:

IV

ԲԱԺԱՆՈՒՄ ՀԱՐԻՒՐԱՌՆԵՐՈՒ ԵՒ
ՏԱՍՆԱՌՆԵՐՈՒ ՄԻԱՒՈՐՈՎ

$$0\text{ՐԻՆԱԿ} \quad 460 : 5 = 92$$

Գործողությունը կը կատարեմ այսպէս.

Նախ հարիւրաւորը կը բաժնեմ 5 միաւորով, եւ որովհետեւ ամբողջ հարիւրաւոր չեմ կրնար ստանալ, հարիւրաւորը կը վերածեմ տասնաւորի (40) եւ միւս տասնաւորն ալ վրան կ'աւելցնեմ, ուրեմն 46 տասնաւոր.

$$\begin{array}{r} 46 : 5 = 9 \text{ տասնաւոր} \\ 45 \end{array}$$

1 տասնաւոր

կը բաժնեմ այս 1 տասնաւորն ալ 5 միաւորով

$$10 : 5 = 2 \text{ միաւոր}$$

եւ ամբողջը 92 միաւոր

1. $240 : 4 =$	2. $4 \text{ ը } 120 \text{ ին } \text{մէջ} =$	3. $150 \text{ ին } \frac{1}{3} =$
$360 : 8 =$	$5 \text{ » } 160 \text{ » } =$	$220 \text{ » } \frac{1}{4} =$
$360 : 6 =$	$7 \text{ » } 490 \text{ » } =$	$300 \text{ » } \frac{1}{4} =$
$420 : 7 =$	$6 \text{ » } 210 \text{ » } =$	$330 \text{ » } \frac{1}{5} =$
$270 : 9 =$	$8 \text{ » } 640 \text{ » } =$	$420 \text{ » } \frac{1}{6} =$
$540 : 6 =$	$8 \text{ » } 680 \text{ » } =$	$480 \text{ » } \frac{1}{6} =$
$630 : 9 =$	$9 \text{ » } 930 \text{ » } =$	$560 \text{ » } \frac{1}{7} =$
$720 : 8 =$	$5 \text{ » } 340 \text{ » } =$	$720 \text{ » } \frac{1}{9} =$
$560 : 7 =$	$6 \text{ » } 330 \text{ » } =$	$640 \text{ » } \frac{1}{8} =$

4. $150 \text{ ֆր. } 30 \text{ ս. } : 3 = \dots \text{ ֆր. } \dots \text{ ս.}$

$240 \text{ » } 60 \text{ » } : 4 = \dots \text{ » } \dots \text{ »}$

$270 \text{ » } 90 \text{ » } : 6 = \dots \text{ » } \dots \text{ »}$

$310 \text{ » } 40 \text{ » } : 5 = \dots \text{ » } \dots \text{ »}$

$450 \text{ » } 36 \text{ » } : 9 = \dots \text{ » } \dots \text{ »}$

$600 \text{ » } 40 \text{ » } : 8 = \dots \text{ » } \dots \text{ »}$

ԱՐՄԳՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

1. Երկու քաղաքներու իրարմէ ունեցած հեռաւորութիւնը 240 ֆմ. է: ձեպընթաց մը այս անջրպետը կը կտրէ 4 ժամէն: Ժամը քանի՞ ֆմ. արագութիւն ունի ձեպընթացը:

2. Ճամբորդատար գնացքը նոյն հեռաւորութիւնը կը կտրէ 6 ժամէն: Ո՞րքան է այդ գնացքին արագութիւնը: Ո՞րքան տեղ պիտի կտրէ 3 ժամուան մէջ:

3. Մէկ քաղաքէն մինչև միւսը հետիոտն կտրէ 1 լի է երթալ 8 օրէն: Օրը քանի՞ ֆմ. քալելու է:

4. ձեպընթաց մը 8 ժամուան մէջ 280 ֆմ. 8 մ. տեղ կտրեց: Յաջորդ օրն 5 ժամուան մէջ 210 ֆմ. 60 մ. տեղ գնաց: ձեպընթացին արագութիւնը ո՞րքան էր Ա. օրը, և ո՞րքան Բ. օրը:

5. Երկու քաղաքներու մէջ եղած հեռաւորութիւնը 250 ֆմ. է: Ճամբորդ մը այդ հեռաւորութեան $\frac{1}{5}$ ը ճամբորդեց շողեկառքով և իջաւ քաղաք մը, յետոյ մնացածին $\frac{1}{4}$ ը ճամբորդեց և յետոյ ալ $\frac{1}{5}$ ը: Ա. քանի՞ ֆմ. ճամբայ կտրեց առաջին, երկրորդ և երրորդ անգամ. Բ. տակաւին քանի՞ ֆմ. ճամբայ ունի ընելիք:

6. Մարդ մը հեծելանիւով 6 ժամուան մէջ կտրեց 84 ֆմ. 300 մ.: Մէկ ժամուան մէջ քանի՞ ֆմ. տեղ գնաց, իսկ 4 ժամուան մէջ քանի՞ ֆմ.:

7. Եղան սայլ մը 72 ֆմ. հեռաւորութիւնը կտրեց 12 ժամէն: 3 ժամ հանգիստով հասաւ իւր տեղը: ո՞րքան էր սայլին ժամսկան արագութիւնը:

V

ԲԱԺԱՆՈՒՄ ԵՌԱՆԴԱՄ ԹԻՒԵՐՈՒ ՄԻՍԻՈՐՈՎ
ԱՌԱՆՑ ՄՆԱՑՈՐԴԻ

ՕՐԻՆԱԿ $384 : 6 = 64$

Գործողութիւնը կը կատարեմ այսպէս.

Ամբողջ հարիւրաւոր կարելի չէ ստանալ, հարիւրաւոր եւ տասնաւոր միասին կ'առնում.

$$\begin{array}{r} 38 \\ 36 \\ \times \\ \hline \end{array} \text{տասնաւոր : } 6 = 6 \text{ տասնաւոր}$$

2 տասնաւոր, այս 2 տասնաւորն ալ կ'առնում 4 միասնից հետ եւ կ'առնենք 24 միասն, որ բաժնելով $24 : 6 = 4$ միասն կ'առնենք:

Ամբողջ կ'առնենք ուրեմն $6 \text{ Տ.} + 4 \text{ Մ.} = 64$ միասն

1. $244 : 4 =$	2. $4 \text{ ը } 124 \text{ ին } 125 \text{ յ } =$	3. $132 \text{ ին } 1/2 =$
$228 : 4 =$	$5 \text{ յ } 125 \text{ յ } =$	$146 \text{ յ } 1/2 =$
$385 : 5 =$	$3 \text{ յ } 102 \text{ յ } =$	$153 \text{ յ } 1/3 =$
$462 : 6 =$	$6 \text{ յ } 126 \text{ յ } =$	$216 \text{ յ } 1/3 =$
$539 : 7 =$	$4 \text{ յ } 168 \text{ յ } =$	$208 \text{ յ } 1/4 =$
$582 : 6 =$	$6 \text{ յ } 186 \text{ յ } =$	$292 \text{ յ } 1/4 =$
$693 : 7 =$	$7 \text{ յ } 217 \text{ յ } =$	$405 \text{ յ } 1/5 =$
$448 : 8 =$	$7 \text{ յ } 294 \text{ յ } =$	$275 \text{ յ } 1/5 =$
$657 : 9 =$	$8 \text{ յ } 328 \text{ յ } =$	$378 \text{ յ } 1/6 =$
$368 : 8 =$	$9 \text{ յ } 378 \text{ յ } =$	$294 \text{ յ } 1/7 =$
-
4. $168 \text{ Փր. } 16 \text{ ս. } : 4 =$
$204 \text{ յ } 30 \text{ յ } : 6 =$
$367 \text{ յ } 54 \text{ յ } : 9 =$
$462 \text{ յ } 49 \text{ յ } : 7 =$
$656 \text{ յ } 40 \text{ յ } : 8 =$
$891 \text{ յ } 81 \text{ յ } : 9 =$

ՎԱՃԱՌԱՑՈՒՆԸ

1. Ընկերութիւն մը գնեց 8 պարկ բրինձ 512 Քկր. պարունակութեամբ: Քանի՞ Քկր. է մէկ պարկը:

2. Ճաշարանի մը համար ընկերութենէն գնեցին պնակներ և վճարեցին 378 Փր.: Քանի՞ պնակ գնեցին գիտնալով, որ հատը 9 Փր. կ'արժէ:

3. Ընկերութիւնը վաճառականէ մը ապրանք գնեց 984 Փր.ի, պայմանաւ որ դրամին $1/3$ ը անմիջապէս վճարէ, իսկ շաբաթ մը ետքը $1/4$ ը, ամէնէն ետքն ալ մնացածը: Քանի՞ Փր. պիտի տայ ամէն անգամ:

4. Վաճառատան մէջ կար 800 Քկր. աղ: Մէկ օրուան մէջ ծախեցին 242 Քկր., յաջորդ օրն ալ մնացածին $1/6$ ը: Ո՞րքան մնաց ծախուելիք:

5. Վաճառատան տեղափոխութեան իբր վարձք Ա. անգամ տուին 450 Փր., յետոյ ալ 518 Փր.: Այս գումարը մէկ ամսուան համար էր, ո՞րքան պիտի տան մէկ շաբթուան համար:

6. Նոր խանութին համար շաբաթական վարձք կու տար 147 Փր.: Ո՞րքան էր օրական և ո՞րքան ամսական վարձքը:

7. Ամսական ծախք ունեցաւ 245 Փր., իսկ մուտք՝ 865 Փր.: Ո՞րքան է շաբաթական իր զուտ շահը:

8. Վաճառականը իր 4 ծառաներուն ամսական կու տար 912 Փր.: Իւրաքանչիւրը քանի՞ Փր. կ'առնուր ամսական, շաբաթական և օրական:

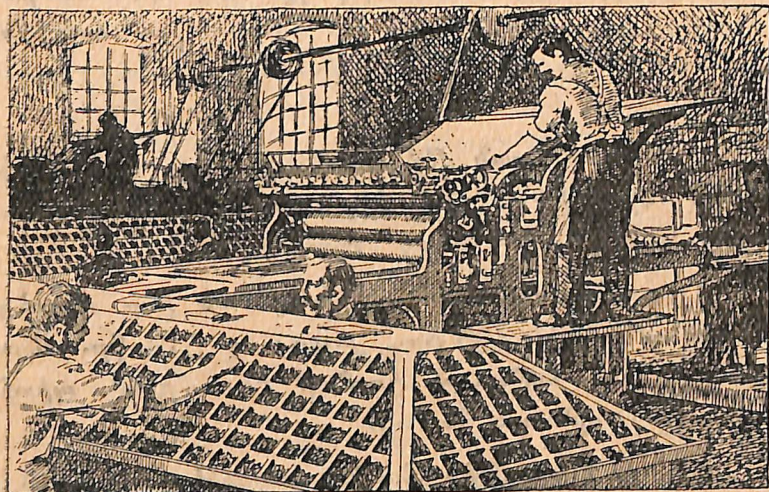

ՏՊԱՐԱՆԸ

1. Տպարանին մէջ 8 օրէն տպեցին գիրք մը, որ 120 էջ ունէր: Օրը քանի՞ էջ տպեցին:

2. Անգամ մը 380 թերթ պատրաստեցին դպրոցական տետրակներու համար, յետոյ ալ նորէն 840 թերթ: Ամէն մէկ տետրակ ունէր 8 թուղթ: Քանի՞ տետրակ պատրաստեցին:

3. Գրքի մը մէկ էջին վրայ կայ 378 բառ, իսկ ամէն մէկ տողի վրայ 9 բառ: Այդ էջը քանի՞ տող ունի:

4. Տպարանը քաղաքատան համար 860 ֆր. զանազան թուղթիկներ տպեց: Կանխիկ ստացաւ $\frac{1}{10}$ -ը: Ո՞րքան պիտի ստանայ գործը լմննալէն յետոյ:

5. Տպարանը տպեց թուղթիկներ, մուրհակներ, դպրոցական տետրներ եւլն.: Թղթավաճառի մը ծախսեց անոնցմէ 947 ֆր.ի: Թղթավաճառը տուաւ 67 դրամատոմս 10 ֆր.նոց: Տակաւին ո՞րքան պիտի տայ:

ՔԱՂՈՒԱԾՔԻ ԽՆԴԻՐՆԵՐ

ՇԱՔԱՐԻ ԳՈՐԾԱՏՈՒՆԸ

1. Յունուար ամսոյն՝ գործատան մէջ աշխատեցան 245 այր և 175 կին: Քանի՞ աշխատաւոր կար:

2. Փետրուարին՝ գործէն հեռացան 68 այր և 28 կին: Քանի՞ հոգի մնացին:

3. Մարտին՝ այրերէն 87 հոգի պակսեցան, իսկ կիներուն վրայ աւելցան 19 հոգի: Քանի՞ հոգի եղան:

4. Հոկտեմբերին՝ գործատուն եկաւ 904 վակոն ճակընդեղ, իսկ նոյեմբերին 48 վակոն աւելի քիչ: Քանի՞ վակոն եկաւ նոյեմբերին:

5. Գործատունը վաճառականի մը ղրկեց 220 սնտուկ շաքար: Յաջորդ ամսուն 46 սնտուկ աւելի քիչ: Իսկ երրորդ ամիսն ալ 296 սնտուկ: Քանի՞ սընտուկ շաքար ղրկուեցաւ այս եռամսեային:

6. Գործատան մէջ աշխատող այրերը շաքար թական 54 ֆր. կ'առնուն, իսկ կիները 37 ֆր.: Քանի՞ ֆր. պիտի առնուն մէկ ամսուան մէջ:

7. Գործատունը նպարավաճառի մը ծախսեց շաքար 678 ֆր. 80 ս.ի: Նպարավաճառը տուաւ 1000 ֆր.նոց դրամատոմս մը: Քանի՞ ֆր. պիտի վերանշարժեն նպարավաճառին:

ՊԱՆԻՐԻ ՇԻՆՈՒԹԻՒՆ

1. Պանիր չինեւլու համար գործատուն մը 4 գիւղերէ կաթ կը ստանայ: Օր մըն ալ բերին Ա. գիւղէն 275 Լ., Բ. գիւղէն 137 Լ., Գ. էն՝ 304 Լ. և Դ. էն՝ 104 Լ.: Քանի՞ Լ. կաթ ստացան այդ օրը:

2. Այդ ամբողջ կաթէն 135 Քկր. 200 կր. պանիր շինեցին: Յաջորդ օրը 7 Քկր. աւելի, իսկ երրորդ օրը 12 Քկր. պակաս Բ. օրէն: Երեք օրուան մէջ քանի՞ Քկր. պանիր շինեցին:

3. Մէկ շաբթուան մէջ գործատուներ շինեց 98 Քկր. 78 կր. իւղ: Օրական ո՞րքան շինեց:

4. Գործատան մէջ կ'աշխատէին նաև 3 տղայ: Առաջինը շաբաթական (6 օր) կ'առնուր 198 Քր., երկրորդը՝ 142 Քր., իսկ երրորդը 246 Քր.: Քանի՞ Քր. է ամէն մէկուն օրականը:

5. Օգոստոսին գործատուներն 87 կառք պանիր առին: Իւրաքանչիւր կառքին վրայ կար 9 պարկ: Ամէնն ի միասին քանի՞ պարկ էին:

6. Վաճառականի մը ծախսեցին 9 թիթեղ իւղ, 135 Քկր. 900 կր. ծանրութեամբ (պրոլտոս): Իւրաքանչիւր թիթեղ քանի՞ Քկր. կը կշռէր:

ԳՐԱԴԱՐԱՆԸ

1. Դրադարանի մը մէջ պարբերաթերթերու համար վճարեցին ամիսը 317 Քր., գրքերու համար 384 Քր., իսկ ուրիշ գրութիւններու համար ալ 245 Քր.: Քանի՞ Քր. ծախսեցին այդ ամիս:

2. Դրքերէն 45 հատոր կազմեցին 4 ական Քր.էն, 27 հատոր 3 Քր.էն և 52 հատոր 2 Քր.էն: Քանի՞ Քր. տուին այդ ամէնուն:

3. Ծառան պահարաններուն մէջ շարեց 805 հատոր գիրք: Ասոնցմէ 548 հատորը կազմուած էր, իսկ մնացածը անկազմ էր: Քանի՞ հատոր էին անկազմները:

4. Մէկ ամսուան մէջ գրադարանին եկամուտն եղաւ. 683 Քր. անդամավճարներէն,

282 » նուէրներէն, և

19 » աւթական դէպքերէ:

Քանի՞ Քր. էր այդ ամսուան մուտքը:

5. Դրադարանին կէս տարուան վարձքն էր 960 Քր.: Ամսական քանի՞ Քր. կը վճարէին:

6. Յունուարին գրադարանը ելք ունեցաւ 834 Քր., իսկ մուտք 148 Քր. աւելի: Ո՞րքան էր մուտքը:

ԱՅԳԵՊԱՆԸ

1. Որթալուծները այգին փճացուցին: Այգեպանը 375 հատ ամերիկեան նոր օրթ տնկեց: Յաջորդ տարին տնկեց 278 հատ եւս: Ամբողջ քանի՞ օրթ տնկեց:

2. 5 տարի ետքը՝ այգեգործը 13 բեռ խաղող ժողվեց: Ամէն մէկ բեռ 75 Քկր. խաղող կը կշռէր: Քանի՞ Քկր. խաղող ժողվեց:

3. Այդ խաղողէն 466 Լ. գինի և 124 Լ. օղի շինեց, գինիէն ծախեց 287 Լ., իսկ օղիէն 86 Լ.: Քանի՞ Լ. գինի և քանի՞ Լ. օղի մնաց այգեգործին քով:

4. Դիւղացիի մը ծախեց 8 Լ. գինի 12 Քր.էն և 4 Լ. օղի 16 Քր.էն: Դիւղացին տուաւ 500 Քր.նոց դրամատոմս մը: Քանի՞ Քր. պիտի վերադարձնէ այգեգործը:

5. 724 Քր. տուրք կը վճարէ: Անգամ մը վճարեց 286 Քր., իսկ յետոյ ալ 354 Քր.: Տակաւին տալիք մնաց, և ո՞րքան:

6. Այգեգործը 9 պարապ տակառ գնեց 429 Քր.ի: Քանի՞ Քր. արժեց ամէն մէկը:

ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԸ

1. Նպարավաճառը Ա. քաղաքէն 753 ֆր.ի ապրանք գնեց. մինչև կայարան 53 ֆր. վճարեց. շոգեկառքին համար վճարեց 38 ֆր., իսկ կայարանէն մինչև իր խանութը 73 ֆր.: Քանի՞ ֆր. արժեց գնած ապրանքը:

2. Նպարավաճառը ծախեց՝

7 մ. կերպաս 16 ֆր.էն

5 » թաւիչ 27 »

8 » մետաքս 18 »

Այս ամէնուն փոխարէն գնողը 500 ֆր.նոց գրամատումս մը տուաւ: Ո՞րքան ետ պիտի ստանայ:

3. Նպարավաճառը գնեց 9 ծրար բուրդ 477 ֆր.ի: Իսկ ծախեց ամէն մէկ ծրարը 67 ֆր.էն:

Ա. Քանի՞ ֆր. շահեցաւ ամէն մէկ ծրարէն,

Բ. » » » ամբողջէն:

4. Մէկը նպարավաճառէն գնեց՝

6 փականք . . . . . 12 ֆր.էն

8 զոյգ ծխնի դրան համար . . . 8 »

15 » » պատուհանի համար 3 »

Քանի՞ ֆր. արժեց այս ամէնը:

5. Գիւղացի մը նպարավաճառին բերաւ տակառ մը պանիր, որ կը կշէր 154 ֆկր. 300 կր.: Պանիրը հանելէն ետքը՝ տակառը կշէր 26 ֆկր. 800 կր. (տարա): Քանի՞ ֆկր. է միայն պանիրը (նետոս):

6. Մէկ օրուան մէջ նպարավաճառն առաւ ծախած ապրանքներէն 837 ֆր.: Հաշիւ ըրաւ որ այդ գումարին $\frac{1}{9}$ ը միայն շահ է:

Ա. ո՞րքան է իր ունեցած շահը:

Բ. ինքը քանի՞ գնած էր այդ ապրանքները:

ՓԱՅՏԻ ՄԹԵՐԱՆՈՅԸ

1. Մթերանոցին համար կայարան հասաւ 657 տախտակ: Կառապանը զանոնք 9 անգամէն բերաւ մթերանոց: Իւրաքանչիւր անգամ քանի՞ տախտակ բերաւ:

2. Մթերանոցին մէջ կային 264 դէղ ձող, որոնք 3 կոյտերու բաժնուած էին հաւասարապէս: Քանի՞ տախտակ կար իւրաքանչիւր կոյտի մէջ:

3. Գիւղացի մը մթերանոցէն գնեց 5 հաստ և 8 բարակ տախտակ: Հաստերը արժեցին 185 ֆր., իսկ բարակները 208 ֆր.:

Ա. իւրաքանչիւր տախտակ քանի՞ ֆր. կ'արժէ:

Բ. ամէնն ի միասին ո՞րքան կ'արժեն:

4. Շէնքի մը համար ծախուեցաւ 8 գերան, 54 ֆր.ի իւրաքանչիւրը: Քանի՞ ֆր կ'արժէ ամբողջը:

5. Երկու կառապան մթերանոցին տախտակ բերին: Համաձայնած էին ամէն մէկ կառքին համար 25 ֆր.ի: Ա. կառապանը 8 անգամ գնաց եկաւ, իսկ Բ. կառապանը 5 անգամ: Իւրաքանչիւր կառապան ո՞րքան բերաւ:

6. Տախտակները մթերանոցին մէջ շարեցին 7ական շարքով քովէ քով: 28 տախտակ վրայէ վրայ դրին: Տախտակներէն ամէն մէկը 4 մ. երկայն, 15 սմ. լայն և 5 սմ. հաստ էր:

Ա. ո՞րքան երկայն, լայն և բարձր է մթերանոցին այդ մասը:

Բ. քանի՞ տախտակ կար ամբողջ մթերանոցին մէջ:

V V U y U d U n L

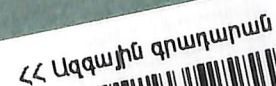
1. Մտավաճառն անգամ մը գնեց 4 ոչխար 126
ֆր.էն: Քանի՞ ֆր. տուաւ:

2. Մէկ օրուան մէջ մորթեց 5 խոյ, որոնք
կշռեցին ի միասին 145 Գկր.: Քանի՞ Գկր. է մէկ
խոյին ծանրութիւնը:

3. Առտու մը խանութին մէջ կար 96 Բկր. 300
կր. եղան միա, 104 Բկր. 500 կր. խաղի միա և 184
Բկր. 100 կր. ոչ խաղի միա: Ամբողջ քանին՝ Բկր.
միա ունէր:

4. Իրիկուն՝ եղան միսէն մնաց 18 ֆկր. 500 կր. խաղի միսէն 7 ֆկր. աւելի, իսկ ոչխարի միսէն այնքան՝ որքան միւս երկուքն ի միասին: Գանի՞ ֆկր. միս ծախած է:

108 5. Անդամ մը մասլաճառը մարթեց խոյ ո՞ր, որ
Քկր. կը կշռէր: Գլուխը և միւս մասերը հանե-
լէն ետքը ծանրութեան ¹/₉ը պակսեցաւ: Քանի՞ Քկր.
միւս և ճարպ ունէր խոյր:

32
ԴԻՄԵԼ՝ ՄԻԻԹԱՐԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

Sh. Kénisset-el-Arman (Rue Farouk)

LE CAIRE (Egypte)

ԳԻՆ 6 Ե. Դ.